

2

Құрылтай өз жұмысына кірісті: елдік мүдде, тарихи сабақтастық, жаңа міндет

3

«Өскемен-1» теміржол вокзалы заман талабына сай жаңартылды

16+

DIDAR

«DIDAR» ГАЗЕТИ

SHYGYS AQPARAT

ТАУАР МАРКАСЫМЕН ҰСЫНЫЛҒАН

Altainews

MEDIA CENTRE

ШЫҒЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСТЫҚ ГАЗЕТИ

1931 жылдың 24 қазанынан шығады

№36 (18596)

3 қыркүйек 2026 жыл

WWW.DIDARGAZETI.KZ

5

ШЫҒЫСТА
ҮШ ЖАҢА МЕКТЕП
ЕСІГІН АЙҚАРА АШТЫ

12

Кенді Алтайдың бас шаһары қала күнін мерекеледі

20

Кел халайық, оқылық!

#САЯСИ РЕФОРМА

Құрылтай өз жұмысына кірісті: елдік мүдде, тарихи сабақтастық, жаңа міндет

Ақорда

Қазақстанның саяси жүйесінде тарихи маңызы зор жаңа кезең басталды. Жаңа Конституцияға сәйкес еліміздің бір палаталы заң шығарушы органы – Құрылтай алғашқы шақырылымының бірінші сессиясын ашып, ресми түрде жұмысын бастады. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев алғашқы сессияның ашылуында сөйлеген сөзінде жаңа институттың тарихи мәнін айқындап, оның алдында тұрған ауқымды міндеттерді атап өтті.

ҰЛТ ЖЫЛНАМАСЫНЫҢ ЖАҢА ПАРАҒЫ АШЫЛДЫ

– Бүгін еліміз өзінің даму жолында аса маңызды кезеңге аяқ басты. Бұл – мемлекетіміз үшін мән-мағынасы айрықша оқиға, тарихи сәт. Біз ұлт жылнамасының жаңа парағын ашып отырмыз, – деді Президент.

Мемлекет басшысы Құрылтайдың құрылуын елдің саяси жүйесін жаңғыртудағы маңызды қадам ретінде бағалады. Тарихи тұрғыдан алғанда, Құрылтай ұғымы халқымызға етене таныс. Ұлы далада ел тағдыры шешілген сындарлы кезеңдерде бас қосулар өткізіліп, ортақ шешімдер қабылданған. Бүгінде тарихи атау заманауи парламентаризм институтымен сабақтасып отыр.

– Құрылтай билік жүйесін түбегейлі жаңғыртады, бүкіл мемлекеттік аппараттың жұмысына тың серпін береді. Құрылтай ұлттық заңнама сапасын арттыру арқылы еліміздің құқықтық негізін нығайта түседі, – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Құрылтай сайлауы да қоғамдағы саяси белсенділіктің жаңа деңгейге көтерілгенін көрсетті. Сайлауға азаматтардың 74 пайыздан астамы қатысып, елдің қоғамдық-саяси өміріндегі маңызды науқанға өз үлесін қосты. Президент бұл көрсеткішті азаматтардың жауапкершілігі мен ел бірлігінің көрінісі ретінде атап өтті.

– Жұртымыз бұл іске зор жауапкершілікпен қарап, қоғамымыздың ауызбіршілігін паш етті. Осылайша, ел бірлігінің мызғымас тірегіне айналған «Әралуан пікір – біртұтас ұлт» қағида-ты нақты жүзеге асты, – деді Мемлекет басшысы.

Сайлау науқанына халықаралық қызығушылықтың жоғары болуы да назар аудартады. Қазақстанға беделді халықаралық ұйымдар мен шет мемлекеттерден 800-ге жуық байқаушы келген. Президент сайлаудың ашық әрі әділ өткенін атап өтіп, қоғамның саяси мәдениеті қалыптасып келе жатқанын айтты.

Бүгінгі қоғамның талабы да өзгерді. Мемлекет басшысы құр уәде мен жалаң ұранның орнына кәсібилік пен нақты істің қажеттігін алға тартты.

– Қазіргі заман құр уәденің, жалған сөз бен жалаң ұранның уақыты емес. Біздің қоғам кемелдене бастады. Ел ішінде кәсіби Парламентке деген сұраныс артқанын көріп отырмыз, – деді Президент.

Құрылтайдың басты міндеттерінің бірі – сапалы заң шығару. Өйткені қабылданған әрбір заң азаматтардың өміріне тікелей әсер етеді. Осыған байланысты Президент депутаттардың заң шығару жұмысына аса жауапкершілікпен қарауы қажет екенін атап өтті.

– Заң шығару – аса жауапты жұмыс. Заңдарымыз әділетті, халыққа түсінікті әрі озық, яғни заман талабына сай болуы керек. Себебі заң мемлекеттегі әр азаматтың тағдырына, өміріне әсер етеді, – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Бұл ретте заманауи технологияларды пайдалану да маңызды. Мемлекет басшысы жасанды интеллектіні заңнаманы талдау және заң шығару үдерісінің тиімділігін арттыру құралы ретінде пайдалануды ұсынды.

– Заң шығару қызметінің сапасын арттыру және жемқорлыққа себеп болатын жағдайлардың алдын алу үшін жасанды интеллектіні кеңінен қолдануға болады, – деді Президент.

Құрылтай қоғам мен билік арасындағы байланысты нығайтатын ашық алаңға айналуға тиіс. Бұл – жаңа заң шығарушы органның маңызды міндеттерінің бірі.

– Құрылтай қоғамдағы өзекті мәселелерге дер кезінде үн қататын жалпыұлттық диалог алаңына айналуы қажет, – деді Мемлекет басшысы.

Жаңа Құрылтайдың өкілеттігі де кеңейтілген. Ол заң шығару ісімен қатар, атқарушы және сот билігін қалыптастыруға қатысты бірқатар маңызды өкілеттікке ие болады. Конституциялық Сот судьялары мен Орталық сайлау комиссиясы, Жоғары аудиторлық палата мүшелерін тағайындауға келісім беру, Президент ұсынған Жоғарғы Сот судьяларын сайлау, Үкімет пен Жоғары аудиторлық палатаның республикалық бюджет туралы есептерін бекіту секілді маңызды міндеттер жүктеліп отыр.

– Бір сөзбен, Құрылтайға атқарушы және сот билігін қалыптастыруға, ел тағдырын айқындайтын стратегиялық маңызы бар мәселелерді шешуге қатысты аса ауқымды құзырет берілді. Біз, осылайша, заң шығарушы органның ықпалын едәуір күшейттік. Бұл – билік тармақтары арасындағы өзара теңгерім жүйесі нығая түседі деген сөз, – деді Президент.

Алғашқы сессия барысында Құрылтайдың басшылық құрамы жасақталды. Мемлекет басшысы Құрылтай төрағалығына Айбек Арқабайұлы Дәдебайдың кандидатурасын ұсынды. Депутаттардың дауыс беруі нәтижесінде Айбек Дәдебай бірінші шақырылымдағы Құрылтайдың төрағасы болып сайланды.

АЛДА ТҰРҒАН МІНДЕТТЕР АУҚЫМДЫ

Құрылтайдың алдында тұрған міндеттер ауқымды. Жаңа Конституция нормаларына сәйкес ұлттық заңнама-

ны қайта қарау, заң шығару сапасын арттыру, жасанды интеллект пен цифрлық технологияларды дамытуға құқықтық негіз қалыптастыру, энергетика, көші-қон, масс-медиа, білім беру, әлеуметтік қорғау және басқа да маңызды салаларға қатысты заңдарды жетілдіру қажет.

Әсіресе өскелең ұрпақтың қауіпсіздігі мен әлеуетін арттыруға қатысты мәселелерге басымдық берілмек. Ерекше қажеттілігі бар балаларды қолдау, олардың сапалы білім алуына жағдай жасау, медициналық және әлеуметтік қызметтердің қолжетімділігін арттыру, балаларды қауіпсіз ақпараттық ортада қорғау – қоғам үшін маңызды міндеттер.

Президент ұлттық сана мен тарихи жады мәселесін де назардан тыс қалдырмады. Оның айтуынша, тарихты бұрмаламай, оны шынайы бағалау қажет. Ұлттық тарих тек қасірет пен қиындықтардан тұрмайды. Халқымыздың жеңістері мен жетістіктері де ұрпаққа дұрыс жеткізілуі тиіс.

– Тарих өкпе-ренішпен емес, ұлт мүддесін көздеген шынайы көзқараспен жазылуға тиіс. Бұл – ең алдымен өскелең ұрпақ үшін қажет дүние, – деді Мемлекет басшысы.

Президент қоғамды білім мен ғылымға, еңбекке және жасампаздыққа бет бұруға шақырды. Оның пікірінше, жаңа дәуірде елдің дамуына кедергі келтіретін әлеуметтік енжарлық пен құр сөзден арылып, нақты іске басымдық беру қажет.

– Жасампаздық пен еңбек қана мұратымызға жеткізеді, – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Мемлекет басшысы елдің басты күші халықтың бірлігінде екенін де атап өтті.

– Еліміздің басты қуаты, яғни, стратегиялық басымдығы – халықтың мызғымас бірлігінде және жасампаз рухында, – деді ол.

Бұл ұстаным Құрылтай жұмысының өзегіне айналуға тиіс. Өйткені заң шығару – оның міндетінің бір бөлігі ғана. Жаңа институт халық пен билік арасындағы байланысты күшейтіп, қоғамдағы өзекті мәселелерді ашық талқылауға, түрлі пікірлерді ескеруге және ортақ шешімдер қабылдауға ықпал етуі қажет.

Құрылтай депутаттарына жүктелген жауапкершілік те осыдан туындайды. Олар халықтың сенімін ақтап, жеке бастың емес, елдің мүддесін бірінші орынға қоюы керек.

– Жалпы, жұртымыз елдегі реформалардың қаншалықты нәтижелі

болғанын, ең алдымен, сіздердің қызметтеріңізге қарап бағалайды, – деді Президент.

Мемлекет басшысы депутаттарға қарапайым, бірақ маңызы зор талап қойды: халық аманатына адал болу.

– Нағыз отаншыл азамат үшін өз халқына адал қызмет етуден асқан бақыт жоқ. Ұлт мүддесі бәрінен биік тұруға тиіс. Әділетті, Күшті Қазақстанды құру – баршамызға ортақ міндет. Ел аманатына адал болу – парыз, – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Осылайша, Құрылтайдың алғашқы сессиясы жаңа заң шығарушы органың жұмысын бастап қана қоймай, Қазақстанның жаңарған саяси жүйесінің негізгі бағыттарын да айқындады. Ендігі кезеңде Құрылтайдың жұмысы нақты заңдардан, сапалы шешімдерден және азаматтардың өміріне әсер ететін нәтижелерден көрінуі тиіс.

Бірінші шақырылымдағы Құрылтай – тарихи жауапкершілік жүктелген жаңа институт. Оның жұмысына берілетін баға қабылданған шешімдермен ғана емес, қоғамның сенімі мен ел дамуына қосқан нақты үлесімен өлшенбек.

ҚҰРЫЛТАЙДЫҢ БАСШЫЛЫҚ ҚҰРАМЫ ЖАСАҚТАЛДЫ

Құрылтайдың алғашқы сессиясы депутаттардың ант қабылдау рәсімімен басталды. Жаңа құрам Қазақстан халқына адал қызмет етуге, елдің Конституциясы мен заңдарын құрметтеуге салтанатты түрде ант берді. Осы отырыста Құрылтайдың басшылық құрамы да жасақталды. Құрылтай төрағасының орынбасарлары болып Нұрлан Бекназаров, Дания Еспаева және Динара Зәкиева сайланды. Олар заң шығарушы органның күнделікті жұмысын ұйымдастыруға, комитеттердің қызметін үйлестіруге және депутаттардың бастамаларын ілгерілетуге атсалысады.

Сонымен қатар Құрылтай құрамында сегіз тұрақты комитет құрылды. Бұл комитеттер заң шығару жұмысының негізгі бағыттарын қамтып, салалық мәселелерді терең талқылауға мүмкіндік береді.

Аграрлық мәселелер, экология және табиғи ресурстар комитетін Серік Егізбаев басқаратын болды. Конституциялық заңнама, сот жүйесі және құқық қорғау органдары комитетінің төрағасы болып Ұнзила Шапақ сайланды. Халықаралық істер, қорғаныс және қауіпсіздік комитетіне Марат Қожаев жетекшілік етеді. Өңірлік және инфрақұрылымдық даму комитетінің төрағасы – Әмірбек Оспанбеков. Әлеуметтік-мәдени даму комитетін Асхат Аймағамбетов басқарады. Қаржы және бюджет комитетінің төрағасы болып Ольга Перепечина сайланды. Цифрландыру, инновациялар және ғылым комитетіне Дархан Ахмедиев жетекшілік етсе, Экономикалық саясат, өнеркәсіп және энергетика комитетінің төрағасы болып Наталья Годунова сайланды.

Осылайша, Құрылтайдың құрылымы ел өмірінің негізгі салаларын қамтитын бағыттар бойынша қалыптасты. Алдағы заң шығару жұмысының едәуір бөлігі осы тұрақты комитеттерде қаралып, сарапталып, кейін жалпы отырысқа шығарылмақ. Бұл депутаттарға әр саладағы мәселелерді жан-жақты зерделеп, сапалы әрі негізді шешімдер қабылдауға мүмкіндік береді.

Әзірлеген – Ержан ӘБІШ

#САЯСИ РЕФОРМА

Ерлан Қарин Вице-президент болып тағайындалды

akorda.kz

31 тамызда Қазақстанның саяси жүйесінде маңызды оқиға орын алды. Құрылтайдың сессиясында Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Қазақстан Республикасының Вице-президенті лауазымына Ерлан Тынымбайұлы Қариннің кандидатурасын ұсынды. Құрылтай депутаттары кандидатураны бірауыздан қолдады.

Мемлекет басшысы Құрылтай отырысында Вице-президент институтының мемлекеттік басқару жүйесіндегі айрықша орнына тоқталды. Оның айтуынша, Вице-президент билік тармақтары арасындағы тепе-теңдікті сақтауға ықпал етіп, депутаттық корпуспен және Үкіметпен тығыз байланыста жұмыс істеуге тиіс. Конституцияға сәйкес оған Мемлекет басшысы айқындайтын өзге де міндеттер жүктеледі.

Осы жауапты қызметке Президент Ерлан Қариннің кандидатурасын ұсынды. Қасым-Жомарт Тоқаев оның мемлекеттік қызметтегі көпжылдық тәжірибесіне, кәсіби білімі мен елдік ұстанымына ерекше тоқталды.

– Ерлан Қарин – елге танымал азамат. Ол мемлекеттік басқару жүйесінде ұзақ жыл жұмыс істеді, тәжірибесі мол, отаншыл азамат деп айтуға болады. Ауқымды реформаларды сапалы

іске асыруға белсенді түрде атсалысты. Мемлекеттің стратегиялық бағдарын, даму жоспарын жақсы түсінеді. Сондықтан Ерлан Тынымбайұлы Қаринді осы лауазымға лайық деп есептеймін. Құрылтайдан бұл кандидатураны қолдауды сұраймын, – деді Мемлекет басшысы.

Президенттің ұсынысынан кейін кандидатура Құрылтай депутаттарының талқысына түсті. Дауыс беру қорытындысында Ерлан Қариннің кандидатурасы қолдау тауып, Құрылтай оны Қазақстан Республикасының Вице-президенті қызметіне тағайындауға келісім берді.

Бұл – жаңа лауазым иесінің жеке басына берілген баға ғана емес, мемлекет алдында тұрған ауқымды міндеттерді жүзеге асыруға бағытталған саяси жауапкершіліктің де көрінісі. Өйткені Вице-президент институты жаңартылған Конституция негізінде мемлекеттік

басқару жүйесіне қайта енгізіліп отыр. Құрылтайдың қолдауынан кейін сөз алған Ерлан Қарин Мемлекет басшысына және депутаттарға алғысын білдірді. Оның сөзі елдегі соңғы жылдардағы өзгерістер мен жаңғыру үдерістеріне тоқталудан басталды.

– Құрметті Президент, құрметті Құрылтай депутаттары! Кейінгі 5-7 жылда еліміздің барлық саласында оң өзгерістер болды. Өзіңіз айтқандай, Қазақстан тұрақтала түсті және соңғы бес жылда айтарлықтай өзгерді. Халық мұны сезініп отыр, – деді ол.

Ерлан Қарин Мемлекет басшысының елдің әрбір азаматы үшін Отанға қызмет етудің үлкен бақыт әрі зор мәртебе екені жөніндегі ұстанымын атап өтті. Оның айтуынша, кейінгі жылдары мұндай жауапкершілік өзіне де бұйырған.

– Сенім білдіргеніңіз үшін алғыс айтамын. Қандай лауазымда болсақ та, міндетімізді адал атқарып, Отанға қызмет етуіміз керек, еліміздің игілігі үшін адал еңбек етуіміз қажет. Конституциялық құндылықтарды сақтау және оларды қоғамда іске асыру – біз үшін басты мақсаттардың бірі, – деді жаңа Вице-президент.

Қарин сондай-ақ Мемлекет басшылығының қолдауымен Қазақстанда тарихи ауқымды реформалар мен жаңғыру үдерістері жүріп жатқанын атап өтіп, Құрылтай депутаттарын ортақ мақсаттарды бірге жүзеге асыруға шақырды.

– Құрметті Қасым-Жомарт Кемелұлы, елімізде жүзеге асып жатқан оң өзгерістердің барлығы Отанымыздың игілігіне бағытталған. Құрметті депутаттар, ортақ мақсаттарымызды еліміздің игілігі үшін бірге жүзеге асыруға шақырамын, – деді Ерлан Қарин.

Құрылтайдың шешімінен кейін Мемлекет басшысы депутаттарға кандидатты қолдағаны үшін алғыс білдірді. Осылайша Президент ұсынған Вице-президент кандидатурасы бойынша конституциялық рәсім аяқталды.

Сол күні Қасым-Жомарт Тоқаев №1417 Жарлыққа қол қойды. Құжатқа сәйкес Ерлан Тынымбайұлы Қарин Қазақстан Республикасының Вице-президенті болып тағайындалып, бұрынғы қызметінен босатылды.

Жаңа қызметіне кіріскен Вице-Президентті Мемлекет басшысы сол күні қабылдап, нақты міндеттер жүктеді. Қасым-Жомарт Тоқаев Вице-президент лауазымының Конституцияда бекітілгенін және оның мемлекеттік басқару жүйесінде айрықша маңызға ие екенін атап өтіп, Ерлан Қариннің алдына бірқатар нақты міндет қойды. Атап айтқанда, Вице-президентке Құрылтаймен, Үкіметпен және басқа да мемлекеттік органдармен өзара іс-қимыл барысында Мемлекет басшысының атынан өкілдік етіп, мемлекеттік саясаттың негізгі мәселелері бойынша ұстанымын жеткізу тапсырылды.

Әзірлеген – Ержан ӘБІШ

#КӨЛІК ИНФРАҚҰРЫЛЫМЫ

Теміржол вокзалы заман талабына сай жаңартылды

Дәурен Аллабергенұлы
Махаббат Әукенова

Облыс орталығында «Өскемен-1» станциясының теміржол вокзалын реконструкциялау жұмыстары толық аяқталды. Жаңартылған вокзалдың ашылу салтанатына облыс әкімі Нұрымбет Сақтағанов, «Самұрық-Қазына» АҚ Басқарма төрағасы Нұрлан Жақыпов және «Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ басшылығы қатысты.

«Өскемен-1» станциясының вокзалы 1938 жылы салынған. Жүргізілген тексеру қорытындысы бойынша ескі ғимарат толықтай бұзылып, оның орнына заманауи жаңа нысан бой көтерді. Атқарылған жұмыстардың нәтижесінде вокзалдың жалпы аумағы үш есеге жуық ұлғайып, 743 шаршы метрден 2,5 мың шаршы метрге дейін кеңейді.

Жаңа вокзал қауіпсіздікке, жолаушылар ағынын ұйымдастыруға және жолаушыларға қолайлы жағдай жасауға қойылатын заманауи талаптар ескеріле отырып жобаланған. Инженерлік коммуникациялар жаңартылып, перрон реконструкцияланды, вокзал аумағы абаттандырылды.

– Вокзалдың қауіпсіздігі мен қолжетімділігіне ерекше көңіл бөлінді. Қозғалысы шектеулі жолаушылар үшін лифтілер, эскалатор, көтергіш платформалар және тактильді навигация қарастырылған. Вокзал заманауи бейнебақылау және өрт қауіпсіздігі жүйе-

лерімен жабдықталған, – деді «Самұрық-Қазына» АҚ Басқарма төрағасы Нұрлан Жақыпов.

Вокзал күн сайын 2 мыңнан астам жолаушыға қызмет көрсетеді. Станция арқылы Өскеменді Астана, Алматы, Аягөз, Жезқазған, Қарағанды және Достықпен байланыстыратын 12 жолаушылар пойызы қатынайды.

«Өскемен-1» вокзалын реконструкциялау Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың тапсырмасы бойынша теміржол вокзалдары мен олардың инфрақұрылымын жаңғырту жөніндегі ауқымды бағдарлама аясында жүргізілді. Биыл ел бойынша 124 вокзалдың 121-ін жаңғырту жоспарланған.

Облыста аталған бағдарлама аясында бес теміржол вокзалын реконструкциялау көзделген. Оның төртеуі – Шемонаиха, Риддер, Алтай қалаларындағы және Күмістау станциясындағы нысандар пайдалануға берілді. Жаңартылған Өскемен-1 вокзалының іске қосылуы өңірдегі осы жұмыс кезеңін толық аяқтайды.

– Жаңа теміржол вокзалы Шығыс Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуында маңызды рөл атқарады. Ол көлік қолжетімділігін қамтамасыз етіп, облысты еліміздің басқа өңірлерімен байланыстырады. Вокзалды жаңғырту жолаушыларға неғұрлым қолайлы жағдай жасауға, қызмет көрсету сапасын арттыруға және инфрақұрылымды өсіп келе жатқан жолаушылар ағынына бейімдеуге мүмкіндік береді. Бір бағдарлама аясында бес вокзалды жаңғырттық. Жаңартылған Өскемен-1 вок-

залының ашылуымен осы жұмыс кезеңін аяқтап отырмыз. Бұл – облыс орталығындағы негізгі теміржол вокзалы. Мұнда күн сайын мыңдаған жолаушы қатынайды. Сондықтан олардың заманауи әрі жайлы қызмет түрлерін пайдалануы маңызды, – деді облыс әкімі Нұрымбет Сақтағанов.

Теміржол саласының ардагері Қырықбай Әлсейітов жаңа вокзалдың ашылуын Шығыс өңірін өзге аймақтармен байланыстыру бағытындағы маңызды бастамалардың жалғасы әрі ел үшін тарихи күн деп бағалады.

– Жаңадан ашылып жатқан вокзал ел игілігіне беріліп, үлкен қуаныштың куәсі болып отырмыз. Қазақстан тәуелсіздік алған алғашқы жылдардан бастап алдымызға қойған маңызды мақсаттардың бірі – Шығыс өңірін Астанамен тікелей теміржол қатынасы арқылы байланыстыру еді. Осы мақсатта алдымен Павлодар – Курчатов теміржолы, кейін Шар – Өскемен теміржолы салынды. Нәтижесінде Шығыс өңірі Астанамен тікелей теміржол қатынасына ие болып, бұл ел экономикасының дамуына және тәуелсіздігіміздің нығаюына қызмет ететін маңызды жолға айналды. Жаңа вокзалдың ашылуы – осы игі бастамалардың жалғасы. Теміржол инфрақұрылымының дамуы халқымыздың тұрмысын жақсартуға, экономиканың өркендеуіне және өңірлер арасындағы байланысты нығайтуға мүмкіндік береді. Сондықтан бұл – барша ел үшін қуанышты әрі тарихи күн. Мен теміржол саласында 51 жыл еңбек еттім. Осы саланың ардагері ретінде

бүгінгі өзгерістерді көріп, еңбегіміздің жалғасы бар екеніне қуанып отырмын, – деді теміржол саласының ардагері.

Бас мердігер, «УК У Промтехмонтаж» ЖШС директоры Абылдабек Сақалбаев жаңғыртылған вокзалда жолаушыларға барлық қажетті жағдай жасалғанын жеткізді.

– Жаңғыртылған вокзал ғимаратын ел игілігіне тапсырып отырғанымызға қуаныштымыз. Бұл жоба – елімізде, соның ішінде өңірімізде туризм мен көлік инфрақұрылымын дамыту бағытында атқарылып жатқан жұмыстардың бір бөлігі. Вокзалдың бастапқы ғимараты 1938 жылы салынған және оның жалпы аумағы небәрі 743 шаршы метр болатын. Жоба аясында ғимарат толық жаңартылып, аумағы үш есеге дейін ұлғайтылды. Екі қабат және жертөле бөлігі қарастырылып, жолаушыларға барынша қолайлы жағдай жасауға басымдық берілді. Жаңа вокзалда ана мен балаға арналған кең бөлме, кассалар,

лифт, екі күту залы, асхана, кафе және санитарлық тораптар қарастырылған. Сонымен қатар жертөле қабатында жүк сақтау орындары, теміржол қызметкерлерінің демалуына және іссапармен келген мамандардың тұруына арналған бөлмелер жасалды. Ерекше қажеттіліктері бар жолаушылар үшін де барлық жағдай ескерілді. Ғимаратта арнайы түсетін жолдар, жеке бөлме, сондай-ақ пойызға міну және одан түсу кезінде кедергісіз қозғалысты қамтамасыз ететін мүмкіндіктер қарастырылған. Жұмысты белгіленген мерзімінен екі ай бұрын аяқтап, нысанды пайдалануға беріп отырмыз. Бұл – «УК У Промтехмонтаж» ұжымының бірлескен еңбегінің нәтижесі. Бізге сенім артылып, осындай маңызды нысанды салу тапсырылды. Өз жұмысшыларымыз бен күшімізге сүйене отырып, вокзалды қалаға лайықты деңгейде толық аяқтап шықтық, – деді Абылдабек Сақалбаев.

#ОБЛЫСТЫҚ МӘСЛИХАТ СЕССИЯСЫ

2030 жылға қарай үш трлн теңге инвестиция тарту көзделуде

✍ Дәурен Аллабергенұлы
📷 Махаббат Әукенова

Бұл жөнінде сегізінші шақырылған Шығыс Қазақстан облыстық мәслихатының кезекті XXX-шы сессиясы барысында өңірдің әлеуметтік-экономикалық дамуы және өзіне жүктелген функциялар мен міндеттердің орындалуы туралы есеп берген аймақ басшысы Нұрымбет Сақтағанов мәлімдеді. Сессияның жұмысына облыстық мәслихат төрағасы Денис Рыпаков, депутаттар, басқарма басшылары және қалалар мен аудандар әкімдері қатысты.

– Негізгі әлеуметтік көрсеткіштер оң серпінді көрсетіп отыр. Халықтың жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табысы шамамен 15%-ға өсті. Орташа айлық жалақы 8%-ға артты. Жұмыссыздық деңгейі 4,6%-дан аспайды. 11 мың жұмыс орны құрылса, оның 8 мыңнан астамы – тұрақты жұмыс орындары. Стратегиялық міндетіміз – өсімнің жаңа негіздерін қалыптастырып, қайта өңдеу ауқымын кеңейту және өнеркәсіптің жаңа бағыттарын жүйелі түрде дамыту, – деді Нұрымбет Сақтағанов.

Экономиканы әртарапандыру өңірдің инвестициялық саясатының негізгі басымдықтарының бірі. Облыстық жобалар портфеліне 12 мыңға жуық жұмыс орнын құра отырып, 1,5 трлн теңгеге 103 бастама енгізілген. Осы жылы 12 объектіні пайдалануға беру және 1 300 жұмыс орнын құру жоспарланып отыр.

Облыста 57 мыңнан астам кәсіпкерлік субъектісі жұмыс істейді. Секторға салынған инвестициялар 260 млрд теңгеге, салық түсімдері 14%-ке артып, 117,5 млрд. теңгеге жетті. Кәсіпкерлікті қолдауға 85 млрд. теңге көзделген.

«АУЫЛ АМАНАТЫ» БОЙЫНША 167 ЖОБА МАҚҰЛДАНДЫ

«Ауыл аманаты» бағдарламасы бойынша 3 млрд. теңгеге жуық 167 жоба мақұлданды, «Ақ-Ниет» бағдарламасымен 578 млн. теңгеге 94 бастама, «Өрлеу» бағдарламасымен 6 млрд. теңгеге 145 бастама қаржыландырылды. «Іскер аймақ» бағдарламасын іске асыру басталды.

Агроөнеркәсіптік кешен тұрақты өсім көрсетуде. Өндіріс көлемі 3%-ға өсіп, 181 млрд теңгені құрады. Ет өндірісі 4%-ға, сүт өндірісі 5%-ға артты. Ауыл шаруашылығы өнімдерінің экспорты 221 млн АҚШ долларын құраса, ал оның құрылымындағы терең өңделген өнім үлесі 69%-дан 77%-ға дейін өсті.

Егіс алқабы 611 мың гектарға дейін ұлғайтылды. Су үнемдеу технологиялары 4

мың гектарға жуық алқапта енгізілуде.

Мемлекеттік меншікке 47 мың гектар пайдаланылмайтын ауыл шаруашылығы жері қайтарылды, бұрын қайтарылған 327 мың гектар жерді айналымға енгізу жоспары орындалды.

ТУРИЗМ САЛАСЫ ТӨРТ БАҒЫТТА ДАМЫП КЕЛЕДІ

Туризм төрт бағыт бойынша дамытылуда. Өскемен қаласында «Monotel» және Риддер қаласында «Ridder Inn» қонақ үй кешендері салынды. Экологиялық туризм саласында 124 млрд теңгеге жобалар пулы қалыптастырылды. Катонқарағай мен Зайсан әуежайларының құрылысын биыл аяқтау жоспарлануда.

Жергілікті маңызы бар 300 шақырым жол мен көшені жөндеуге және күтіп ұстауға 25,5 млрд. теңге көзделген. Жыл қорытындысы бойынша облыстық және аудандық маңызы бар қанағаттанарлық жағдайдағы жолдардың үлесі 95% пайызға жетпек.

Облыс орталығында Сәтпаев даңғылы мен Жібек жолы көшесінің қиылысындағы көлік айрығының құрылысын аяқтау жоспарланып, одан бөлек Ертіс өзені арқылы жаңа көпір салу көзделуде.

Құрылыс саласына келсек, аймақта 961 мың шаршы метр тұрғын үйдің құрылысы жүргізілуде. Жыл қорытындысы бойынша оның 408,4 мың шаршы метрі пайдалануға берілмек. Халықтың әлеуметтік осал санаттары үшін 701 пәтер, оның ішінде «Бірқабатты Шығыс» бағдарламасы аясында 401 пәтер сатып алу жоспарланған.

– Экологиялық жағдай тұрақты бақылауда. Соңғы бес жылда Өскемен қаласындағы стационарлық көздерден шығарындылар 3%-ға немесе 1,6 мың тоннаға төмендеді. Ауаның сапасы 10 бекетте бақыланады, 25 бағдарламалық-аппараттық кешен орнатылды және заманауи талдамалық жабдықпен жарақтандырылған мобильді зертхана сатып алынды. Алдағы жоспарларды іске асыруда жастарға ерекше рөл береміз. Облыста тұратын 168 мың жастың 128 мыңы

экономикалық белсенді жастар, – деді облыс әкімі.

«ЖАСЫЛ ЕЛ» ЖОБАСЫ АРҚЫЛЫ 1,2 МЫҢ АДАМ ЖҰМЫСҚА ОРНАЛАСТЫ

«Жасыл ел» жобасы бойынша 1,2 мың адам жұмысқа орналастырылған. НЕЕТ санатындағы жастардың үлесі 4,3%-ды құрайды, олармен тиісті жұмыс жүргізілуде. Айта кетейік, бұл көрсеткіш республикалық орташа деңгейден төмен.

– Қазіргі кезде іске асырылып жатқан облыстың 2030 жылға дейінгі даму стратегиясы туындап отырған сын-қатерлерге жүйелі түрдегі жауап болмақ. Ол дамудың екі тірек аймағын – Өскемен қаласын макроөңірдің орталығы ретінде және Зайсан қаласын шекара маңындағы логистикалық торап ретінде қалыптастыруды көздейді. 2030 жылға қарай жалпы өңірлік өнім көлемін 10 трлн теңгеге дейін екі есеге ұлғайту, 3 трлн теңгеге жуық инвестиция тарту, бюджетке түсетін меншікті кірістердің жыл сайынғы өсімін 18-20% деңгейінде қамтамасыз ету, көші-қон ағынын азайту және халықтың облыста тұрақтап қалуы үшін қолайлы жағдай жасау жоспарланып отыр, – деді сессия барысында Нұрымбет Сақтағанов.

Өңір басшысының өзіне жүктелген функциялар мен міндеттердің орындалуы туралы есебін тыңдап, талқылаған облыстық мәслихат оның қызметі «Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы» Қазақстан Республикасының Заңына және Мемлекет басшысы мен Қазақстан Республикасының Үкіметі қойған міндеттерге сәйкес жүзеге асырылып жатқанын атап өтіп, атқарылған жұмыстарға қолдау білдірді және бекітті.

«ҚАЗАҚСТАН ПАРЛАМЕНТІНЕ 30 ЖЫЛ» МЕДАЛІМЕН МАРАПАТТАДЫ

Облыстық мәслихаттың XXX сессиясы аясында облыс әкімі Нұрымбет Сақтағанов

өңірдегі әр шақырылымдағы мәслихат төрағаларын, депутаттарды «Қазақстан Парламентіне 30 жыл» мерекелік медалімен марапаттады.

Марапаттау Қазақстан Республикасы Президентінің 2026 жылғы 26 маусымдағы Жарлығына сәйкес өткізілді. Марапат иелері қатарында өңірдің өкілді органдарының жұмысына үлес қосқан депутаттар мен мәслихат төрағалары, құқық қорғау саласының өкілдері бар.

Салтанатты рәсім барысында облыс әкімі парламентаризмнің қалыптасуы мен дамуына үлес қосқан азаматтарға ерекше алғыс білдірді.

– Отыз жыл – ел тірегі үшін шын мәнінде үлкен кезең. Осы жылдар ішінде еліміздегі парламентаризм қалыптасып, заң шығару жүйесі дамып, Парламент мемлекеттілігіміздің маңызды институттарының біріне айналды, – деп атап өтті Нұрымбет Сақтағанов.

Облыс әкімі алғашқы парламентаризмнің негізін қалаған азаматтардың еңбегіне тоқталып, олардың тәжірибесі мен кәсіби жолы кейінгі буын үшін үлкен өнеге екенін атап өтті.

– Сіздер Қазақстанда парламентаризмнің негізін қаладыңыздар, оның алғашқы қадамдарын нығайтып, бүгінгі Парламенттің дамуына жол аштыңыздар. Сіздердің тәжірибелеріңіз бен еңбектеріңіз қазіргі және болашақ ұрпақ үшін үлкен үлгі, – деді өңір басшысы.

Өз сөзінде аймақ басшысы өткен 30 жыл ішінде Парламенттің күрделі әрі маңызды жолдан өткенін атап өтті. Уақыт пен қоғамдық міндеттер өзгергенімен, халық пен мемлекет мүддесіне қызмет ету қағидатының өзгермегенін айтты.

Облыс әкімі Қазақстандағы қазіргі саяси жаңғыру үдерісіне де тоқталды. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың бастамасымен мемлекеттік басқару жүйесі жетілдіріліп, азаматтардың қоғамдық-саяси өмірге қатысу мүмкіндіктері кеңейіп келе жатқанын атап өтті.

Сондай-ақ ол жаңа Құ-

рылтайдың құрылуын өкілді институттарды дамытудағы маңызды қадам ретінде бағалады.

– Парламент пен Құрылтай бір-біріне қарама-қарсы қойылмайды. Әр институттың өз функциясы мен жауапкершілігі бар. Бірақ олардың ортақ мақсаты – халықтың мүддесіне қызмет ету, ел бірлігін нығайту және Қазақстанның одан әрі дамуын қамтамасыз ету, – деді облыс әкімі.

Салтанатты шарада мемлекет пен қоғам алдындағы жауапкершілігін нақты істерімен көрсетіп жүрген азаматтарға ерекше құрмет білдірілді. Олардың қатарында Шығыс Қазақстан облыстық мәслихатының төрағасы Денис Рыпаков, ҚР Парламенті Мәжілісінің V шақырылымының депутаты Николай Кузьмин, Өскемен қалалық мәслихатының VI, VII, VIII шақырылымдарының депутаты Александр Светаш, қалалық, аудандық мәслихаттар төрағалары, Адам құқықтары жөніндегі уәкілдің облыстағы өкілі Серік Мизамбеков және басқалар бар.

Сонымен қатар қызметтік міндеттерін атқару кезінде өз бастарын қатерге тіге отырып, төтенше жағдайға тап болған азаматтарды құтқаруда көрсеткен батылдығы мен жоғары азаматтық ұстанымы үшін облыстық Полиция департаменті, Ұлан аудандық полиция бөлімінің қызметкерлері Нұрдәулет Тетепов пен Әсет Нағашбаев облыс әкімінің Құрмет грамотасымен марапатталды.

Марапат иелерін құттықтаған облыс басшылығы олардың еңбегі мен азаматтық жауапкершілігі ел мен өңірдің дамуына қосылған маңызды үлес екеніне тоқталды.

– Осындай азаматтарымызға шын жүректен алғыс айтамыз. Олардың ерлігі – бүкіл құқық қорғау органдары қызметкерлеріне үлгі, – деді өңір басшысы.

Сессияны қорытындылаған облыс әкімі мәслихат жұмысына табыс тілеп, еламандығы мен халықтың әлауқатын арттыру жолындағы бірлескен еңбектің маңызын атап өтті.

#БІЛІМ

«Шаңырақ» мектеп-гимназиясының жаңа ғимараты пайдалануға берілді

Қуаныш
Рахметоллаұлы
Ринат Жұмағұлов

Риддер қаласында көптен күткен қуаныш. 1 қыркүйек – Білім күні шаһардағы қазақ тілінде білім беретін «Шаңырақ» мектеп-гимназиясының жаңа ғимараты оқушыларға есігін айқара ашты. Жаңа білім ордасының құрылысы «Казцинк» компаниясының толық қаржылай қолдауымен жүзеге асты.

Жаңа оқу жылын «Шаңырақ» ұжымы мүлде жаңа жағдайда бастады. 600 оқушыға шақталған заманауи мектепте балалардың сапалы білім, саналы тәрбие алуына, спортпен шұғылдануына және шығармашылық қабілетін шыңдауына қажетті барлық мүмкіндік қарастырылған.

Білім ордасы Шығыс Қазақстан облысының әкімдігі, Риддер қаласының әкімдігі және

«Казцинк» ЖШС арасындағы үшжақты меморандум аясында бой көтерді.

Мектептің салтанатты ашылу рәсіміне облыс әкімі Нұрымбет Сақтағанов қатысып, ұстаздар мен оқушыларды жаңа оқу жылымен құттықтады.

– Биыл облысымызда 10 мыңға жуық оқушы мектеп табалдырығын алғаш аттап отыр. Оның 60-тан астамы осы «Шаңырақ» мектебіне қабылданды. Жаңа оқу жылында

шекаралық аймақ саналатын Марқакөл ауданы, жаңадан құрылған Самар ауданы және өндірісі қуатты Риддер қаласында үш жаңа мектеп пайдалануға берілді. 600 орындық заманауи «Шаңырақ» мектеп-гимназиясы – келешекте білім мен инновацияның көшін бастап, еліміздің білімді, бәсекеге қабілетті жастарын тәрбиелейтін іргелі білім ордасына айналсын. Жаңа оқу жылы құтты болсын! – деді аймақ басшысы

Нұрымбет Сақтағанов.

Жаңа мектептің бой көтеруі – өңірдегі әлеуметтік әріптестіктің жарқын үлгісі. «Казцинк» ЖШС Бас директоры Жанат Жанботин білім саласына жасалған мұндай қолдаудың мәніне тоқталды.

– Бұл – кәсіпорын мен өңір арасындағы әлеуметтік әріптестіктің нақты нәтижесі. Себебі, білім саласына салынған инвестиция – ең алдымен, балалардың болашағына жасалған инвестиция. Алдағы уақытта да әлеуметтік жобаларды қолдауға ат салыса береміз, – деді «Казцинк» ЖШС Бас директоры Жанат Жанботин.

Жаңа білім ордасында оқу үдерісін заманауи талаптарға сай ұйымдастыруға барлық жағдай жасалған. 5-11 сыныптарға арналған кең әрі жарық кабинеттер, мамандандырылған шеберханалар, заманауи кітапхана мен ресурс орталығы оқушылардың білім көкжиегін кеңейтуге мүмкіндік береді. Ал бастауыш сынып оқушылары үшін толығымен оқшауланған әрі қауіпсіз оқу

аймағы қарастырылған. Мектепте үлкен және кіші спорт залдары, 135 орындық акт залы, медициналық блок, сондай-ақ логопед пен психолог кабинеттері бар.

Балалардың денсаулығы мен дұрыс тамақтануына да ерекше мән берілген. Заманауи жабдықталған асхана оқушылардың сапалы әрі ыстық тамақтануын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Мектеп аумағы да оқушылардың бос уақытын тиімді өткізуге арналған кеңістікке айналған. Мұнда футбол, волейбол және баскетбол алаңдары, кәсіби талаптарға сай 250 метрлік жүгіру жолағы, түрлі жастағы балаларға арналған ойын және демалыс орындары жабдықталған.

Риддердегі жаңа мектеп – білім алушылар үшін жай ғана жаңа ғимарат емес, білім мен ізденіске, спорт пен шығармашылыққа жол ашатын заманауи орта. Білім күні пайдалануға берілген бұл білім ордасы шаһардағы талай баланың үлкен арманына бастар алғашқы баспалдақ болмақ.

Марқакөлде жаңа мектеп есігін ашты

Айгүл Базарова

Шығыс Қазақстан облысының Марқакөл ауданындағы Қайнарлы ауылында Білім күніне орай озық үлгідегі жаңа мектеп пайдалануға берілді. 50 орынға арналған білім ошағында шағын орталық та жұмыс істейді.

1 қыркүйек – Білім күні Қайнарлы ауылының тұрғындары үшін айрықша қуанышпен басталды. Жаңа оқу жылында ауыл балалары заманауи талаптарға сай салынған жаңа мектепте білім алуға мүмкіндік алды. Жаңа білім ордасы Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың білім беру инфрақұрылымын дамыту жөніндегі тапсырмасы аясында бой көтерді.

Мектеп заманауи оқу құрал-жабдықтарымен толық қамтамасыз етілген. Білім ошағында оқушылардың сапалы білім алуына, жан-жақты дамуына, ал ұстаздардың нәтижелі еңбек етуіне бар-

лық жағдай қарастырылған. Шекаралық ауылда жаңа мектептің ашылуы – елді мекеннің әлеуметтік инфрақұрылымын нығайтып қана қоймай, ауыл балаларының сапалы білім алуына жасалған маңызды қадам. Туған жерінде озық үлгідегі білім ошағының болуы ауылдың әлеуметтік әлеуетін арттырып, тұрғындар үшін қолайлы орта қалыптастыруға ықпал етеді.

Айта кетейік, бұл – Марқакөл ауданындағы соңғы үш жылда салынған үшінші жаңа мектеп. Бұған дейін Игілік ауылында жаңа білім ордасы ашылған болатын. Ал жыл соңына дейін Төсқайың ауылында тағы бір жаңа мектепті пайдалануға беру жоспарланып отыр.

Шекаралық елді мекендерде әлеуметтік нысандардың бой көтеруі өңірдің орнықты дамуы үшін айрықша маңызға ие. Білім күні есігін айқара ашқан Қайнарлыдағы жаңа мектеп енді ауыл балаларының арманы мен үміті тоғысатын, талай жасқа білім мен тәрбие беретін қасиетті қара шаңыраққа айналмақ.

Самар ауылында 150 орындық бастауыш мектеп бой көтерді

Арман Сапарғали

Білім күні Самар ауылында көптен күткен қуаныш орын алды. Ауылда қырық жылдан астам уақыттан кейін алғаш рет жаңа мектеп ғимараты бой көтеріп, 150 орындық Ыбырай Алтынсарин атындағы бастауыш мектеп өз шәкірттеріне есік ашты. Бұл – ел ертеңін ойлаған елді мекен үшін елеулі оқиға.

Жаңа білім ордасының ашылуы 1 қыркүйек – Білім күніне орай ұйымдастырылды. Салтанатты шараға облыс әкімінің орынбасары Ренат Құрмамбаев, Самар ауданының әкімі Серік Жеңісов, аудандық білім бөлімінің басшысы Руслана Закирьянова, ұстаздар, ата-аналар мен оқушылар қатысты.

Самар ауылындағы жаңа мектеп облыстық бюджет қаражаты есебінен салынған. Жалпы аумағы шамамен 3,8 мың шаршы метр болатын екі қабатты ғимарат заманауи талаптарға сай жабдықталған. Мұнда оқушылардың сапалы білім алуына ғана емес, олардың шығармашылық және дене қабілеттерін дамытуына қажетті жағдай жасалған.

Білім ошағында заманауи оқу кабинеттері, спорт залы, кітапхана мен асхана бар. Сонымен қатар лого-

пед кабинеті, шағын орталық және футбол алаңы қарастырылған. Яғни, жаңа мектеп ауыл балалары үшін білім алатын орын ғана емес, бос уақытын тиімді өткізіп, жан-жақты дамуына мүмкіндік беретін ортаға айналмақ.

Биыл Самар ауданында 172 бүлдіршін алғаш рет мектеп табалдырығын атады. Оның 14-і Ыбырай Алтынсарин атындағы бастауыш мектепте білім алатын болады.

Жаңа оқу жылының алғашқы күні әсіресе мектеп табалдырығын алғаш атаған бүлдіршіндер үшін ерекше есте қалды. Балаларға арнап мерекелік бағдарлама ұйымдастырылып, 4-сынып оқушылары өздерінен кейінгі буынға сыйлықтарын табыстады.

Салтанатты шараның шырайлы сәті жаңа мек-

теп ғимаратының ашылып, алғашқы қоңыраудың соғылуы болды. Осылайша ауылдың білім тарихында жаңа бетбұрыс басталды.

Алғашқы қоңыраудан кейін оқушылар жаңа сыныптарына кіріп, алғашқы сабақтарын бастады. Биылғы алғашқы сабақтың тақырыбы – «Конституция: адал азаматты, зияткер ұлтты және жауапты қоғамды қалыптастырудың негізі».

Ауыл үшін жаңа мектептің ашылуы – жай ғана жаңа ғимараттың пайдалануға берілуі емес. Бұл – елді мекеннің әлеуметтік ахуалына, балалардың болашағына жасалған маңызды қадам. Өйткені ауылдың ең үлкен байлығы – оның ұрпағы. Ал сол ұрпақтың сапалы білім алып, бәсекеге қабілетті азамат болып қалыптасуы үшін ең алдымен қолайлы білім беру ортасы қажет.

#БӘРЕКЕЛДІ!

Ана мен бала орталығы күрделі ота жасайтын құрылғымен жабдықталмақ

✍ Айдос Мырзахметов
📷 Жәнібек Ырысбай

Өскемендегі Ана мен бала орталығының материалдық-техникалық базасы заманауи нейрохирургиялық жабдықпен толықты. Жаңа технология балаларға күрделі оталарды өз өңірінде жасауға мүмкіндік беріп, жоғары технологиялық медициналық көмектің қолжетімділігін арттырмақ.

Ана мен бала орталығы – өңірдегі негізгі медициналық мекемелердің бірі. Мұнда балаларға консультациялық-диагностикалық, мамандандырылған, стационарлық, хирургиялық және оңалту көмегі көрсетіледі. Мекемеде 560 қызметкер еңбек етеді, оның ішінде 141 дәрігер бар. Биыл алғашқы жеті айда орталыққа 9590 науқас жүгінген. Медициналық көмек тәулік бойы көрсетіледі.

Балалар нейрохирургиясы – дәлдікті, мол тәжірибені және жоғары технологияны қажет ететін медицинаның күрделі бағыттарының бірі. Осыған байланысты орталықта балалар нейрохирургиясы, сондай-ақ орталық және перифериялық жүйке жүйесі аурулары бойынша мамандандырылған көмек көрсету жолға қойылған. Нейрохирургия бөлімшесінде жылына 22-ге жуық ота жасауға арналған қызмет ұйымдастырылған. Мұнда Шығыс Қазақстан, Абай және Павлодар облыстарынан келген науқастар да қабылданады.

Соңғы үш жылда орталық мамандары эпилепсияның ауыр түрлерімен ауыратын балаларды емдеуде инвазивті әдістерді қолдана бастады. Соның бірі – кезбе жүйке стимуляторын имплантациялау. Бұл хирургиялық әдіс шамамен 33

балаға жасалған. Ем нәтижесінде науқастардың эпилепсиялық ұстамаларының жиілігі мен ауырлығы төмендеген.

Ендігі кезеңде орталықтың нейрохирургиялық мүмкіндігі одан әрі кеңейе түспек. Мұнда жасанды интеллект технологиялары кіріктірілген Remebot RM-200 роботтандырылған жүйесі орнатылады. Құны 433 миллион теңге болатын жабдықты сатып алуға арналған сертификат Шығыс Қазақстан облысына жұмыс сапары барысында «Самұрық-Қазына» АҚ Басқарма төрағасы Нұрлан Жақыповтың қатысуымен табысталды.

– Біздің өңір үшін балалар нейрохирургиясын дамыту ерекше маңызға ие. Бүгінде орталық мамандары үш облыстан келген балаларға медициналық көмек көрсетіп, күрделі оталар жасап, емдеудің заманауи әдістерін дамытып келеді. Жаңа жабдық бұл мүмкіндіктерді кеңейтіп, бұрын облысымызда қолжетімсіз болған технологияларды енгізуге жол ашады. Біздің міндетіміз – медициналық инфрақұрылымды жүйелі түрде дамыту, медициналық мекемелерді заманауи жабдықтармен қамтамасыз ету

және дәрігерлердің кәсіби өсуіне жағдай жасау, – дейді облыс әкімі Нұрымбет Сақтағанов.

Жабдық «Самұрық-Қазына» компаниялар тобының қайырымдылық қызметі аясында бірыңғай қайырымдылық операторы – «Samruk-Kazyna Trust» қоры арқылы сатып алынады.

– Медициналық бағытты дамыту аясында Қазақстанның барлық өңірінде 55 оңалту орталығын іске қостық. 2023 жылдан бері осы бағытқа 850 миллион теңгеден астам қаржы бөлінді. Бұл – біз үшін маңызды бағыт әрі маңызды жұмыс. Алдағы уақытта да бұл бағыттағы жүйелі жұмысты жалғастыратын боламыз. Шығыс Қазақстанға сапарымыз аясында «Самұрық-Қазына» қоры ең соңғы үлгідегі заманауи құрал-жабдықтарды сыйға тартты. Атап айтқанда, балалардағы эпилепсияға байланысты ауруларды емдеуге көмектесетін, жасанды интеллект технологиялары қолданылған робот берілді. Бұл – біз үшін өте маңызды бағыт. Мемлекет басшысының тапсырмасына сәйкес біз мүмкіндігі тең, шекарасы жоқ қоғам құрып жатырмыз. Осы жабдықтың арқасында жергілікті дәрігерлер көмекке мұқтаж барлық бала-

ларға қажетті медициналық қолдау көрсете алады деп сенеміз, – деді Нұрлан Жақыпов.

Remebot RM-200 – жасанды интеллекттің интеграциялық технологиялары бар нейрохирургиялық навигация және стереотаксикалық хирургия жүйесі. Оның көмегімен операцияны алдын ала жоспарлауға, науқастың миының үш өлшемді моделін жасауға және хирургиялық араласу кезінде нысананың нақты траекториясын анықтауға болады. Роботтандырылған манипулятор медициналық процедуралар барысында жоғары дәлдікті қамтамасыз етуге бағытталған.

Жаңа жүйенің мүмкіндігі әсіресе күрделі нейрохирургиялық араласулар кезінде маңызды. Ол стерео-ЭЭГ жүргізу және фармакорезистентті эпилепсияға хирургиялық ем жасау, эпилепсиялық белсенділіктің ошақтарын анықтау үшін терең электродтарды орналастыру, стереотаксикалық араласулар жасау, мидың терең орналасқан ісіктеріне аз инвазивті биопсия жүргізу, мидың терең құрылымдарына операция жасау сияқты бірқатар процедураларды орындауға мүмкіндік береді. Сонымен қатар жүйе хирургиялық навигациялық қолдана отырып, басқа да медициналық араласуларды жоспарлауға жағдай жасайды.

Шығыс Қазақстан үшін балалар нейрохирургиясын дамыту – медициналық көмектің сапасын арттырумен қатар, күрделі диагноз қойылған балалардың ем алу мүмкіндігін өз өңірінде кеңейту деген сөз. Бұған дейін кейбір жоғары технологиялық оталар облыс орталығында жасалмай, науқастар республикалық немесе шетелдік медициналық ұйымдарға жіберілетін. Жаңа жабдық осы қажеттілікті азайтуға мүмкіндік береді.

– Қазіргі таңда әлемдік медицинада эпилепсияны хирургиялық жолмен емдеуге ба-

сымдық беріліп келеді. Бұрын ауру ошағын алып тастау үшін, мысалы, самай немесе маңдай бөлігіндегі ми тінін кесіп алып тастайтын. Ал қазіргі аппараттың ерекшелігі – мидың белгілі бір бөлігін толық алып тастау қажеттілігін болдырмауында. Ол ауру ошағын барынша дәл әрі оңтайлы анықтап, дәл сол жерде әсер етуге мүмкіндік береді. Яғни, бұл әдіс хирургиялық араласу көлемін барынша азайтып, науқастың мүгедектікке ұшырау қаупін төмендетеді. Ең бастысы – мидың сау тіндеріне зақым келтірмей, тек ауру ошағына бағытталған ем жүргізуге мүмкіндік береді, – дейді директордың медициналық бөлім жөніндегі орынбасары Талант Арыстанбеков.

Жабдық орнатылғаннан кейін мамандар оны игеріп, қажетті дайындықтан өтіп, жаңа әдістерді кезең-кезеңмен тәжірибеге енгізеді. Алдағы уақытта жүйені жыл соңына дейін іске қосу жоспарланып отыр.

Роботтандырылған технология хирургтің тәжірибесін толық алмастырмайды. Керісінше, дәрігердің шешім қабылдау мүмкіндігін технологиялық құралдармен толықтырып, операцияны жоспарлау мен орындау дәлдігін арттыруға көмектеседі. Бұл хирургиялық араласулардың жарақаттылығын азайтып, сау тіндерді барынша сақтауға және балалардың заманауи емдеу әдістеріне қолжетімділігін кеңейтуге ықпал етеді.

Осылайша, Өскемендегі Ана мен бала орталығының нейрохирургиялық базасына Remebot RM-200 жүйесінің енгізілуі өңірдегі балалар медицинасының технологиялық деңгейін жаңа сатыға көтереді. Ең бастысы күрделі диагнозы бар балаларға қажетті медициналық көмекті өз өңірінде, заманауи технологиялар мен тәжірибелі мамандардың мүмкіндігін пайдалана отырып көрсетуге жол ашылады.

#1 ҚЫРКҮЙЕК – БІЛІМ КҮНІ

Алғашқы қоңырау – үлкен арманның бастауы

✍ Роксана Глыбова,
Айгүл Базарова
📷 Махаббат Әукенова

Шығыс Қазақстан облысында жаңа оқу жылының алғашқы күні ерекше көңіл-күймен басталды. 1 қыркүйек – Білім күніне орай өңір мектептерінде алғашқы салтанатты жиындар өтті. Өскемен қаласындағы №49 жалпы білім беретін мектепте мектеп табалдырығын алғаш аттаған бүлдіршіндерге арналған мерекелік жиын ұйымдастырылды.

Биыл Өскеменде 4800 бала алғаш рет мектеп партасына отырды. Қаладағы білім беру ұйымдарының әрқайсысында кемінде төрт-бес бірінші сыныптан ашылған. Бұл – жаңа

оқу жылының алғашқы күнінде мектептердегі бала санының артып, білімге деген қадамның жылдан-жылға кеңейіп келе жатқанын көрсетеді.

Салтанатты жиында сөз алаған қала әкімі Алматы Ақышов

мектеп табалдырығын алғаш аттаған бүлдіршіндерге ақжолтай тілегін жеткізді.

– Бүгін сендер үшін ерекше күн. Алдарыңда білім мен ізденіске толы жаңа өмір кезеңі басталды. Мектепте жақсы оқып, білімге ұмтылыңдар. Ұстаздарыңның айтқанын тыңдап, достарыңмен тату болыңдар. Сендерге сәттілік пен үлкен жетістіктер тілеймін, – деді Алматы Ақышов.

Қала әкімі білім мен тәрбие жолында аянбай еңбек етіп жүрген ұстаздарға да ризашылығын білдірді.

– Әр балаға беріп жатқан білімдеріңіз бен тәлім-тәрбиелеріңіз – елдің ертеңіне жасалған үлкен инвестиция. Әрқайсымыз сіздердің алдарыңыздан өткен шәкіртпіз. Еңбектеріңіз үшін шын жүректен алғыс айтамын. Дендеріңізге саулық, еңбектеріңізге береке, қажымас қайрат пен төзім тілеймін, – деді қала әкімі.

Биыл №49 мектепке 200

бүлдіршін бірінші сыныпқа қабылданды. Ал жаңа оқу жылында білім ордасында барлығы 1830 оқушы білім алады.

Заманауи талапқа сай салынған мектеп 2020 жылы пайдалануға берілген. Мұнда оқушылардың теориялық білімін тәжірибемен ұштастыруына мүмкіндік беретін жаңа үлгідегі кабинеттер жұмыс істейді. Атап айтқанда, химия, биология, физика және робототехника пәндеріне арналған арнайы кабинеттер қажетті құрал-жабдықтармен қамтылған.

Білім ордасында оқушылардың зерттеушілік қабілетін дамытуға да айрықша мән беріледі. Жуырда мектепте гидропоника кабинеті ашылған. Мұнда жас зерттеушілер түрлі өсімдіктерді өсіріп, будандастырып, тәжірибе жасап, табиғаттың тылсым сырларын тануға талпынып жүр.

– Жақында гидропоника кабинетін аштық. Онда оқу-

шыларымыз түрлі өсімдіктерді өсіріп, будандастырып, тәжірибе жүргізіп, алғашқы жаңалықтарын жасап жүр. Бүгін мектеп табалдырығын алғаш аттаған бүлдіршіндеріміздің де осындай қызығушылығы оянып, ізденіске ұмтылғанын қалаймыз. Алда оларды мазмұнды да қызықты мектеп өмірі күтіп тұр, – деді мектеп директоры Айгүл Қадырова.

Мектепте білім берумен қатар, өскелең ұрпақты отансүйгіштікке тәрбиелеуге де басымдық берілген. Білім ордасы ашылғаннан бері мұнда «Жас сарбаз» кадет сыныптары жұмыс істейді. Қазіргі таңда 2-11 сыныптар аралығында білім алатын 525 оқушыны қамтитын 23 кадет сыныбы бар.

Салтанатты жиында жас кадеттер де көпшілік алдында өнер көрсетіп, «Біздің әскер» әнін орындады. Олардың сап түзеіп, елге деген сүйіспеншілігін әнмен жеткізуі мерекелік шараға ерекше мазмұн қосты.

#ӨНДІРІС

Беларусь делегациясы өңірдегі сүт өнімдерін өңдеу тәжірибесімен танысты

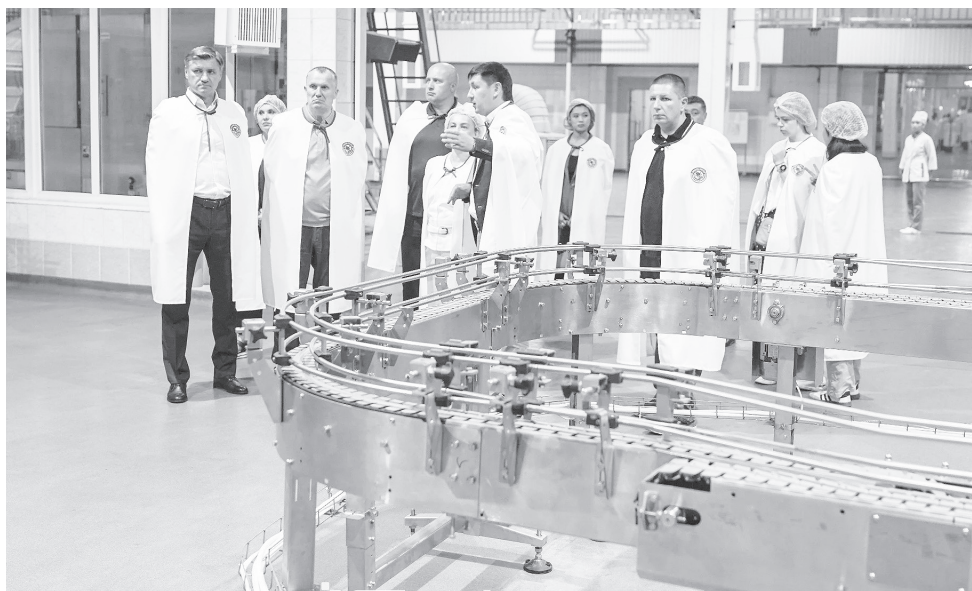
✍ Балауса Оразалықызы
📷 Руслан Акматалиев

Беларусьтің Могилёв облысынан келген делегация облыстағы сүт өнімдерін өңдеу тәжірибесімен танысып, өз кәсіпорындары үшін пайдалы болуы мүмкін шешімдерді атап өтті. Кездесу өңірлер арасындағы тәжірибе алмасу және ынтымақтастықты нығайту жұмыстарының бір бөлігі болды.

Өскемен мен Беларусьтің Бобруйск қаласы арасындағы байланыс 2010 жылдан бері жалғасып келеді. Осы уақыт ішінде екі тарап делегациялар алмасып, мамандардың тәжірибе бөлісуіне мүмкіндік жасап келеді. Бұл жолғы сапар да экономикалық және мәдени байланыстарды одан әрі дамытуға бағытталған.

Бобруйск қалалық атқару комитетінің төрағасы Максим Гуриннің айтуынша, делегацияның сапары барысында нақты әріптестікке негіз болатын бағыттарға басымдық берілген.

– Біз Могилёв облысының, оның ішінде Бобруйск қаласының атынан Қазақстанға келдік. Сапардың мақсаты – ынтымақтастығымызды нығайтып,

алдағы кезеңге арналған бағыттарды айқындау. Осы ретте бірқатар кәсіпорын мен мәдени нысанның жұмысымен таныстық. Біз үшін мұндай сапарлар өзара тәжірибе алмасып, нақты байланыстарды дамытуға мүмкіндік береді, – деді Максим Гурин.

Делегация назар аударған бағыттардың бірі – сүт өнімдерін өңдеу саласы. Беларусь өкілдері бұл бағыттың

өз елдерінде де дамып келе жатқанын айтып, Өскемендегі өндіріс барысына қызығушылық танытты.

Қонақтар өндірістің ұйымдастырылуына, жұмыс тәсілдеріне және өнім түрлеріне назар аударып, өз тәжірибесінде қолдануға болатын тұстарды белгіледі.

– Сүт өнімдерін өңдеу кәсіпорындарының жұмысымен таныстық. Бізде де

бұл бағыт дамып келеді. Мұнда өндірістің қалай ұйымдастырылғанын, өнім түрлерінің көп екенін көрдік. Біз үшін бұл – пайдалы тәжірибе. Әріптестеріміздің жақсы тұстарын көріп, өзімізге қажет нақты идеяларды алып қайтамыз, – деді Максим Гурин.

Беларусь делегациясының Шығыс Қазақстанға сапары өңірлер арасындағы экономикалық байланысты кеңейту мәселелерімен де сабақтасып отыр. Бұған дейін тараптар сауда, ауыл шаруашылығы, өндіріс және мәдени-гуманитарлық ынтымақтастықты дамыту мүмкіндіктерін талқылаған.

Айта кетейік, өткен жылы Шығыс Қазақстанның Беларусьпен тауар айналымы 9,2 млн долларды құраған. Биыл қаңтар-мамыр айларында бұл көрсеткіш 4,13 млн долларға жетіп, былтырғы сәйкес кезеңмен салыстырғанда 5 пайызға өсті. Экспорт көлемі де 65 пайызға артып, 1,31 млн доллар болды.

Өңірлер арасындағы байланыс нақты кәсіпорындар мен мамандардың тікелей тәжірибе алмасуы арқылы да нығая түспек. Ал Өскеменге келген беларусьтік делегацияның өндіріс орындарымен танысуы осы бағыттағы жұмыстардың тәжірибелік жалғасы болды.

#ҚАУІПСІЗДІК

«Самал» жағажайында құтқару станциясы ашылды

✍ Қуаныш Рахметоллаұлы
📷 Жәнібек Ырысбай

Ертіс жағасындағы «Самал» саябағында тұрғындар мен қала қонақтарының судағы қауіпсіздігін қамтамасыз ететін заманауи құтқару станциясы іске қосылды.

Өскеменде азаматтардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған маңызды нысан пайдалануға берілді. Ертіс өзенінің жағалауындағы «Самал» саябағында ашылған жаңа құтқару станциясы әсіресе жазғы маусымда адам көп шоғырланатын аумақта тәулік бойы қауіпсіздікті бақылауға мүмкіндік береді.

Салтанатты шараға облыс әкімі Нұрымбет Сақтағанов пен Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар министрі Шыңғыс Әрінов қатысты.

Өскеменнің географиялық орналасуы судағы қауіпсіздік мәселесін ерекше маңызды етеді. Қала Ертіс пен Үлбі өзендерінің бойында орналасқан. Жаз айларында өзен жағалауы тұрғындар мен қала қонақтарының сүйікті демалыс орындарының біріне айналады. Сондықтан жаңа станцияның ашылуы – тек жаңа нысанның іске қосылуы емес, азаматтар-

дың өмірі мен денсаулығын қорғауға бағытталған нақты қадам.

Жаңа станция заманауи құтқару құралдарымен жабдықталған. Мұнда мамандар тұрақты кезекшілік атқарып, өзендегі жағдайды бақылауда ұстайды. Төтенше жағдай орын алған жағдайда құтқарушылар оқиға орнына жедел жетіп, қажетті көмек көрсетеді.

Станция бейнебақылау жүйесімен де қамтамасыз етілген. Бұл жағалау аумағын бақылауды күшейтіп, қауіпті жағдайларды дер кезінде анықтауға мүмкіндік береді. Сонымен қатар нысанда құтқарушылардың қызмет барысында тынығуына арналған арнайы демалыс орны қарастырылған.

Облыс әкімі Нұрымбет Сақтағанов жаңа станцияның басты мақсаты – адам өмірінің қауіпсіздігін қамтамасыз ету екенін атап өтті.

– Өскеменнің көрікті жері – «Самал» саябағында маңызды нысанды ашып отырмыз. Бұл – ең алдымен, адам өмірі мен қауіпсіздігін қорғауға бағытталған заманауи құтқару станциясы. Кез келген инфрақұрылымдық жобаның басты өлшемі – оның адамға пайдасы. Жаңа станция құтқарушылардың жұмысын тиімді ұйымдастырып, су айдынын тұрақты бақылауға және төтенше жағдай кезінде қажетті көмекті дер кезінде көрсетуге мүмкіндік береді, – деді Нұрымбет Сақтағанов.

Өңір басшысы тұрғындарды судағы қауіпсіздік талапта-

рын сақтауға шақырды. Оның айтуынша, азаматтардың қауіпсіздігі тек құтқарушылардың жұмысына ғана емес, әр адамның жауапкершілігіне байланысты.

Шара барысында Қазақстанның Төтенше жағдайлар министрі Шыңғыс Әрінов те судағы қауіпсіздікті күшейтудің маңыздылығына тоқталды.

– Құтқару станцияларының басты мақсаты – төтенше жағдайға жол бермеу және қауіп төнген кезде адам өмірін сақтап қалу. Ол үшін құтқарушылардың тұрақты кезекшілігімен қатар, заманауи техника мен қажетті құрал-жабдықтың болуы маңызды. Мұндай нысандардың іске қосылуы су айдындарындағы қауіпсіздік деңгейін арттырып, төтенше

жағдайларға жедел ден қоюға мүмкіндік береді, – деді Шыңғыс Әрінов.

Салтанатты рәсім барысында Шығыс Қазақстан облысының Төтенше жағдайлар департаментінің гарнизонына төрт жаңа арнайы техника табысталды. Олардың қатарында жоғары өтімді өрт сөндіру автокөліктері мен жедел-құтқару көліктері бар.

Жаңа техникалар құтқарушылардың төтенше жағдайларға жедел әрекет ету мүмкіндігін арттырып, азаматтардың өмірі мен мүлкін қорғау кезінде тиімді пайдаланылмақ. Іс-шара соңында азаматтық қорғау органдарының жүйесін дамытуға елеулі үлес қосқан азаматтарға облыс әкімінің Алғыс хаттары табысталды.

#АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ

Еліміздегі балдың жартысынан көбі

✍ Роксана ГЛЫБОВА,
Ержан ӘБІШ
📷 Ринат ЖҰМАҒҰЛОВ

Глубокое ауданындағы Опытное поле кентінде орналасқан Шығыс Қазақстан ауыл шаруашылығы ғылыми-зерттеу институтында омарташылықты дамытудың өзекті мәселелеріне арналған конференция өтті. Жиынға ауыл шаруашылығы вице-министрі Аманғали Бердалин, облыстың алпыстан астам омарташысы, Қазақстан омарташылар палатасының өкілдері, Қазақ мал шаруашылығы және жем-шөп өндірісі ғылыми-зерттеу институтының ғалымдары қатысты.

Конференция тәжірибе алмасуға, саланың өзекті мәселелерін талқылауға және өндірушілерді мемлекеттік қолдау шараларын жетілдіруге қатысты ұсыныстар әзірлеуге мүмкіндік беретін алаңға айналды. Сонымен қатар отандық омарташылар өндіретін сапалы өнімдерді насихаттауға ерекше назар аударылды.

Қатысушылар 2025-2030 жылдарға арналған мал шаруашылығын дамыту жөніндегі кешенді жоспар аясындағы саланы мемлекеттік қолдау мәселелерін талқылады. Бұдан бөлек, жергілікті өндірушілердің табиғи бал және арнайы өнімдерінің көрмесі ұйымдастырылды. Қонақтар Шығыс Қазақстан ауыл шаруашылығы тәжірибе станциясы зертханасының жұмысымен танысты.

ды құрамында қант шәрбаты, жасанды ингредиенттер және басқа да алмастырғыштары бар өнімдерден ажыратуға мүмкіндік беретін анықтамалар бекітілді. Бұған дейін мұндай өнімдер бал ретінде сатылуы мүмкін еді. Осыған байланысты жалған өнім сататын заңбұзушыларға ірі көлемде айыппұл қарастырылған, – деді Аманғали Бердалин.

Тағы бір маңызды жаңалық – омартаға ветеринариялық паспорт енгізілді. Бұл құжат омарталарды және онда жүргізілген емдеу-ветеринариялық іс-шараларды есепке алу үшін қажет. Қазір оны беру тәртібі мен нысаны ауыл шаруашылығы министрлігінде бекіту сатысында.

ОМАРТАШЫЛЫҚ: ӨНДІРІС ПЕН ҒЫЛЫМ ТОҒЫСҚАН САЛА

Соңғы жылдары омарташылық саласында оң динамика байқалады. Ауыл шаруашылығы вице-министрінің айтуынша, соңғы екі жылда елімізде бал өндіру көлемі 5 мың тоннадан асты. Биыл бұл көрсеткіштің аздап өсуі күтіледі.

– Аумақтық тұрғыдан алғанда, бал өндіру негізінен Шығыс Қазақстан, Алматы, Түркістан, Жамбыл, Абай және Жетісу облыстарында шоғырланған. Оның 57,4 пайызы, яғни 2900 тоннасы Шығыс Қазақстанға тиесілі, – деді вице-министр.

2024 жылдан бастап министрлік саланы дамыту мәселесіне белсенді түрде көңіл бөліп келеді. Омарташылықты 2025-2027 жылдары дамыту жөніндегі жол картасы бекітілді.

– Заңнамалық тұрғыда табиғи бал-

Отандық зертханаларды дамыту мәселесі де талқыланды. Омарташылардың айтуынша, қосымша зерттеулер қажет болғандықтан, жергілікті экспорттаушылар кейде шетелдік зертханалардың қызметіне жүгінуге мәжбүр.

– Бұл – өте маңызды мәселе. Зертханалық жабдықтар соңғы рет 14 жыл бұрын сатып алынған. Өткен жылдан бастап оған қаражат бөліне бастады. Былтыр 3,8 млрд теңге, биыл сапалы жабдықтармен нақты зерттеулер жүргізу үшін 5,5 млрд теңге бөлінді. Біз жабдықтар сатып алып, мамандарды шетелде оқытып, аккредиттеуден өтіп жатырмыз, – деді вице-министр.

Конференция барысында омарташылар саланың мәселелері мен ұсыныстарын бейінді ведомство және ғылыми қоғамдастық өкілдеріне тікелей жеткізе алды. Кездесу қорытындысында бал өндіру көлемін арттырумен қатар, оның сапасына, білікті мамандар даярлауға және саланың одан әрі дамуына қажетті инфрақұрылымды жетілдіруге басымдық берілмек.

Жиын соңында сала өкілдері омарташылықты дамытуға қосқан үлесі үшін марапатталды. Оларға «Еңбек ардагері» медальдары, «Ауыл шаруашылығы саласының үздігі» төсбелгілері, «Құрмет» ордендері және Ауыл шаруашылығы министрінің алғыс хаттары табысталды.

ЗЕРТХАНА ЖАҢА БАҒЫТТАРДЫ ИГЕРУДЕ

Вице-министр Аманғали Бердалин Шығыс Қазақстан ауыл шаруашылығы тәжірибе станциясының зертханасына барып, оның жұмысымен танысты. Мұнда топырақ пен тұқым материалдары, сондай-ақ аралар мен балға қатысты зерттеулер жүргізіледі.

Зертхананың негізгі бағыттарының бірі – топырақ құнарлылығына жүйелі әрі кешенді мониторинг жүргізу. Мамандар облыстағы ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлерге агрохимиялық зерттеу жүргізеді.

– Бізге топырақ үлгілері жеткізіледі. Оның құрамындағы калий, фосфор, қарашірік және басқа да көрсеткіштер анықталады. Зерттеу нәтижелері бойынша шаруашылықтарға есеп беріледі. Сонымен қатар әр алқап бойынша картограммалар жасалады, – деді химик-талдаушы Валентина Костыгина.

Жақында зертхана физика-химиялық зерттеу әдістері бойынша аккредиттеуден өтті. Бұл оның мүмкіндігін кеңейтті. Енді мамандар бидай, сұлы, арпа сияқты дақылдардың тұқымдарына толық талдау жүргізе алады. Мұндай зерттеулер тұқымның негізгі сапасын бағалауға мүмкіндік береді.

Зертхананың тағы бір маңызды бағыты – ара ауруларын анықтау және балдың мемлекеттік стандарт талаптарына сәйкестігін зерттеу.

– Аралардың негізгі ауруларына микроскопиялық зерттеу жүргіземіз. Олардың қатарында варроатоз, нозематоз, браулез және акарапидоз бар. Сонымен бірге асқосфероз және аспергиллез сияқты ауруларды да анықтаймыз. Олар аралардың қырылуына немесе өміршеңдігі төмен ұрпақтың пайда болуына әкелуі мүмкін, – деді Валентина Костыгина.

Зерттеу нәтижесіне қатысты күмән туындаған жағдайда мамандар қосымша тексеру үшін облыстық ветеринариялық зертханаға жүгінеді. Ал аккредиттелген бағыттар бойынша тәжірибе станциясының зертханасы ИЛАС белгісі бар хаттамалар береді. Алдағы уақытта қосымша жабдық сатып алып, жаңа бағыттар бойынша аккредиттеуден өту жоспарланып отыр.

Ара өсірушілер де зертханалық базаны дамыту қажеттігін атап өтті.

Олардың айтуынша, қосымша зерттеулер қажет болған жағдайда жергілікті экспорттаушылар кейде шетелдік зертханалардың қызметіне жүгінуге мәжбүр.

Аманғали Бердалин елімізде отандық зертханалық инфрақұрылымды дамытуға мемлекеттік қолдау көрсетіліп жатқанын айтты.

ОМАРТАШЫЛАР ӘУЛЕТІНІҢ ТӘЖІРИБЕСІ МОЛ

Конференция аясында Глубокое ауданындағы отбасылық омарта шаруашылығының жұмысы таныстырылды. Өңір омарташылары, Қазақстан омарташылар палатасының өкілдері, Қазақ мал шаруашылығы және жем-шөп өндірісі ғылыми-зерттеу институтының ғалымдары және ауыл шаруашылығы вице-министрі Аманғали Бердалин Буньковтар әулетінің өндірістік базасына барды.

Бүгінде Буньковтар отбасына тиесілі омартада 1 мыңнан астам ара ұясы бар. Ара шаруашылығымен әулеттің төрт буыны айналысып келеді. Қазір шаруашылықты оның негізін қалаушылардың немересі Станислав Буньков басқарады.

Конференция қатысушыларына шаруашылықтың өндірістік базасы, жабдықтары мен технологиялық үдерістері көрсетіліп, омарта шаруашылығын жүргізу және балды өңдеу тәжірибесі таныстырылды.

Шаруашылық ерекшеліктерінің бірі – заманауи жабдықтарды кезек-кезеңмен енгізуі. Цехта бір уақытта 120 жақтаудағы балды сығып алуға мүмкіндік беретін желі орнатылған. Ол жақтауларды ашу және балды сығып алу жұмыстарын механикаландыруға мүмкіндік береді. Жабдықтардың бір бөлігі, соның ішінде қабылдау және жинақтау үстелдері мен сүзгі жүйесінің кейбір элементтері шаруашылықтың өзінде әзірленіп, құрастырылған.

Станислав Буньковтың анасы Натальяның айтуынша, заманауи технологиялар жұмыс үдерісін едәуір жеңілдеткен.

– Бұрын бәрін қолмен жасау керек еді: тасу, жақтауларды ашу, балды сығып алу. Қазір жұмыстың басым бөлігі автоматтандырылған. Алғашқы электрлі бал сығатын аппаратты күйеуім өзі жасап шығарған, – дейді Наталья Бунькова.

Қазір шаруашылық қажетті жабдықтарды Қазақстаннан және шетелден, атап айтқанда Ресей мен Польшадан сатып алады. Өндірістік желі тәулігіне екі тоннаға дейін бал өңдеуге мүмкіндік береді.

Отбасылық кәсіпті жас ұрпақ та жалғастырып келеді. Станислав Буньков пен оның жұбайы Анастасияның екі баласы бар. Олар да ата-анасына шаруашылық жұмыстарына көмектеседі.

Буньковтар бал өндірумен қатар асылдандыру жұмыстарымен де айналысады. Шаруашылық сырттан асыл тұқымды материал әкелуден толық бас тартып, өз селекциясына басымдық берген. Шаруашылық өкілдерінің айтуынша, бұл тәсіл аралардың бал өнімділігі мен қыстауға төзімділігін арттыруға мүмкіндік берген.

Отбасылық омарташылықтың тарихы 1972 жылдан басталады. Станиславтың ата-әжесі ара шаруашылығымен шамамен 40 жыл айналысқан. Қазір 87 жастағы әжесі мен 92 жастағы атасы омарта ұстамайды. Дегенмен ауласында бір ұя сақталған. Осылайша олар ара өсіру дағдыларын ұмытпай, кәсіппен аз да болса айналысып келеді.

Шаруашылық алдында электр энергиясымен тұрақты қамтамасыз ету мәселесі де тұр. Қазіргі уақыт-

Шығыста өндіріледі

та өндірістік цех электр генераторы арқылы жұмыс істейді. Электр желісін тарту мәселесін шаруашылық Глубокое ауданының әкімдігімен бірлесіп шешіп жатыр. Жоба бұған дейін мақұлданғанымен, пандемия кезеңінде оны іске асыру тоқтап қалған. Қазір жобаны жандандыру жұмыстары жүргізілуде.

– Бұл омарта – облыстағы үздік өндірістердің бірі. Мұнда бірнеше ондаған жыл бұрын басталған отбасылық істің ұрпақтан-ұрпаққа жалғасып, дамып келе жатқанын көріп отырмыз. Буньковтар омартасының тәжірибесі Шығыс Қазақстандағы ғана емес, бүкіл еліміздегі шаруашылықтарға пайдалы болады деп сенемін, – деді вице-министр.

МАЛ ӨСІРУШІЛЕР ҮШІН ТҮРЛІ НЕСИЕ БАР

Өскеменде ауыл шаруашылығы вице-министрі Аманғали Бердалин облыстың ауыл шаруашылығы тауарын өндірушілерімен кездесті. Жиында саланы мемлекеттік қолдаудың жаңа тетіктері мен мал шаруашылығына арналған несиелік өнімдер таныстырылды.

Вице-министрдің айтуынша, биыл ауыл шаруашылығы тауарын өндірушілерін жеңілдетілген несиелеуге 5 пайыздық мөлшерлеменен 750 млрд теңге бағытталған. Сонымен қатар ауыл шаруашылығы техникасын 5 пайыздық мөлшерлеменен лизингке алуға 350 млрд теңге қарастырылған.

Облыста егін жинау жұмыстары 248 мың гектарда жүргізілді. Бұл – жалпы егіс алқаптарының 52 пайыздан астамы. Кездесуге қатысушылар жиын-терім науқанын аяқтау мәселелерін талқылады.

Вице-министр мал шаруашылығын қолдау шараларына да ерекше тоқталды. Саланы 2026-2030 жылдары дамыту жөніндегі кешенді жоспар аясында шамамен 300 млрд теңге қарастырылған. Жоспар асыл тұқымды мал шаруашылығын дамыту, жем-шөп базасын нығайту, ветеринариялық қауіпсіздікті қамту, саланы ғылыми сүйемелдеу және заманауи технологияларды енгізу бағыттарын қамтиды.

Ауыл шаруашылығы тауарын өндірушілер үшін «Игілік», «Береке» және «Жайлау» атты үш жаңа несиелік өнім іске қосылды. «Игілік» бағдарламасы асыл тұқымды мал сатып алуға бағытталған. Несие 7 жылға дейінгі мерзімге

жылдық 6 пайыздан аспайтын мөлшерлеменен беріледі. Бір қарыз алушыға берілетін қаржыландырудың ең жоғары сомасы – 1 млрд теңге. Бағдарлама 500 басқа дейін ірі қара және 1000 басқа дейін ұсақ мал өсіруге арналған жобаларға есептелген. «Береке» бағдарламасы бұдан да ірі жобаларға арналған. Яғни, 500 бастан астам ірі қара және 1000 бастан астам ұсақ малға бағытталған жобалар қаржыландырылады. Бір қарыз алушыға берілетін қаржының ең жоғары сомасы 5 млрд теңгеге дейін жетеді. Бір мал басының құнына белгіленген лимиттер сақта-

мәліметтерге сәйкес 96 шаруашылықты қаржыландыру жоспарлануда. Оның 71-і ірі қара, 25-і ұсақ мал өсіруге арналған жоба.

Несие 10 жылға дейінгі мерзімге жылдық 6 пайыздық мөлшерлеменен беріледі. Жеңілдік кезеңі – 24 ай. Бір жобаға берілетін ең жоғары сома 300 бас ірі қараға арналған ферма үшін 350 млн теңгені, 1000 бас ұсақ малға арналған ферма үшін 200 млн теңгені құрайды. Бұл ретте жоба аясында кемінде 150 бас ірі қара немесе 500 бас ұсақ мал сатып алу қажет.

Қаражатты отандық асыл тұ-

лады.

– Алғашқы кезеңде екі бағдарлама да негізінен шетелден асыл тұқымды мал сатып алуға бағытталған. Бұл елімізге сапалы селекциялық материал әкелуге мүмкіндік береді. Малдарды алыс және жақын шетелдерден сатып алуға болады, – деді Аманғали Бердалин.

Шығыс Қазақстанда қазірдің өзінде үш жоба ұсынылған. Оның бірі – Ресейден мал сатып алуды көздейтін ет бағытындағы жоба. Екіншісі – Еуропа елдерінен мал әкелуге бағытталған сүт жобасы. Үшіншісі – марал сатып алу жобасы.

– Жалпы республика көлемінде «Игілік» және «Береке» бағдарламалары бойынша 84 мың бас ірі қара және 78 мың бас ұсақ мал сатып алуды жоспарлап отырмыз, – деді вице-министр.

Тағы бір қолдау тетігі – жайылымдық мал шаруашылығы мен жайылым инфрақұрылымын дамытуға бағытталған «Жайлау» жобасы. Бағдарламаға 30 млрд теңге қарастырылған. Ұсынылған

қымды мал сатып алуға ғана емес, инфрақұрылымды дамытуға да бағыттауға болады. Атап айтқанда, мал қораларын салу, жайылымдарды қоршау, су көтеруге арналған жабдықтар орнату, шаруашылықтарды сумен және интернетпен қамту, сондай-ақ материалдық-техникалық базаны нығайту мүмкіндігі бар.

Үш несиелік өнімнің барлығында да қарыздарды «Даму» қоры арқылы кепілдендіру қарастырылған. Қаржыландыруға өңірлердің әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациялары да тартылған.

Кездесу барысында ауыл шаруашылығы тауарын өндірушілер жем-шөпті субсидиялау мәселесіне қызығушылық танытты. Вице-министр мұндай жеке қолдау шарасын енгізу жоспарланбағанын айтты. Дегенмен ауыл шаруашылығы тауарын өндірушілерге айналым қаражатына арналған жеңілдетілген несиелер қолжетімді. Оларды, соның ішінде жем-шөп сатып алуға пайдалануға болады.

Ауа райына байланысты төтенше жағдайлар туындаған жағдайда қолдау ережелерге сәйкес көрсетілуі мүмкін. Сонымен қатар елімізде арнайы жем-шөп қоры жұмыс істейді. Одан жем-шөп жергілікті атқарушы органдардың өтінімдері негізінде жеңілдетілген бағамен босатылады.

Аманғали Бердалин министрлік көпжылдық мал азықтық дақылдардың тұқымына берілетін субсидия көлемін арттыру мәселесін қарастырып жатқанын да хабарлады. Бұл сүт фермалары мен бордақылау алаңдарының дамуына байланысты мал азықтық дақылдар егілетін алқаптардың кеңеюімен байланысты.

#ЗАҢ МЕН ТӘРТИП

Адалдық – жемқорлыққа қарсы басты құрал

Жемқорлық – қоғамның дамуына кері әсер ететін, мемлекеттік басқарудың тиімділігіне нұқсан келтіретін күрделі әлеуметтік мәселе. Онымен күресу тек заң талаптарын күшейтумен шектелмейді. Жемқорлықтың алдын алудың ең тиімді жолдарының бірі – қоғамда адалдық, ашықтық және жауапкершілік қағидаттарын қалыптастыру.

Адалдық – әрбір адамның өз қызметтік міндетін заң талаптарына сәйкес, әділ әрі жауапкершілікпен орындауы. Мемлекеттік қызметші үшін адалдықтың маңызы ерекше. Себебі халықтың мемлекеттік органдарға деген сенімі қызметкерлердің кәсібилігімен қатар, олардың мінез-құлқы мен адамгершілік ұстанымдарына да байланысты.

Ашықтық – жемқорлық тәуекелдерін азайтудың маңызды тетігі. Мемлекеттік органдардың қызметі барынша түсінікті әрі қолжетімді болған жағдайда, азаматтардың ақпарат алу мүмкіндігі артып, заңсыз әрекеттерге жол бермеуге жағдай жасалады. Қабылданатын шешімдердің негізділігі мен жариялылығы қоғамның мемлекеттік институттарға деген сенімін нығайтады.

Жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру отбасынан, білім беру ұйымдарынан және еңбек ұжымдарынан басталуы тиіс. Әр адам заңды айналып өтуді емес, заң талаптарын сақтауды қалыпты құндылық ретінде қабылдауы қажет. «Адалдық», «әділдік», «парасаттылық» ұғымдары күнделікті өмірдің ажырамас бөлігіне айналғанда ғана жемқорлықтың тамырына балта шабуға болады.

Бұл бағытта мемлекеттік қызметшілерге ерекше жауапкершілік жүктеледі. Олар өз қызметінде заңдылықты, әдептілікті, әділдікті және халыққа қызмет ету қағидаттарын басшылыққа алуы тиіс. Қызметтік өкілеттіктерді жеке мақсатта пайдалануға, мүдделер қақтығысына жол беруге және кез келген заңсыз артықшылықты қабылдауға жол берілмеуі қажет.

Қорыта айтқанда, жемқорлықпен күрес – тек құқық қорғау органдарының немесе мемлекеттік мекемелердің міндеті емес, бүкіл қоғамға ортақ жауапкершілік. Адалдық пен ашықтық орныққан қоғамда жемқорлыққа орын азаяды. Сондықтан әр азамат өз ісімен адалдықтың үлгісін көрсетіп, заң талаптарын сақтауға және қоғамның дамуына үлес қосуға ұмтылуы керек.

Адал қоғам – әділетті мемлекеттің негізі.

**Гүлнұр Садық,
Өскемен қаласының мамандандырылған
ауданаралық тергеу соты
басшысының орынбасары**

ДАРА КӘСІПКЕРЛЕР МЕН ЗАҢДЫ ТҮЛҒАЛАРДЫ (ІРІ КӘСІПКЕРЛІК СУБЪЕКТИЛЕРІН ҚОСПАҒАНДА) ӘЛЕУМЕТТІК КӘСІПКЕРЛІК СУБЪЕКТИЛЕРІНІҢ ТІЗІЛІМІНЕ ҚОСУҒА ҚҰЖАТТАРДЫ ҚАБЫЛДАУ ТУРАЛЫ ХАБАРЛАНДЫРУ

Шығыс Қазақстан облысы кәсіпкерлерінің назарына! 2026 жылдың 01-15 қыркүйек аралығында дара кәсіпкерлер мен заңды тұлғаларды (ірі кәсіпкерлік субъектілерін қоспағанда) әлеуметтік кәсіпкерлік субъектілерінің тізіліміне қосуға конкурс өткізіледі.

Ұйымдастырушы: «Шығыс Қазақстан облысының кәсіпкерлік және өнеркәсіп басқармасы» ММ;

Орналасқан жері: Шығыс Қазақстан облысы, Өскемен қаласы, М. Горький көшесі, 40;

Өтінімдерді қабылдау мәні: Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің м.а. 2023 жылғы 17 шілдедегі № 140 бұйрығымен бекітілген Әлеуметтік кәсіпкерлік субъектілерінің тізілімін жүргізу қағидаларына сәйкес дара кәсіпкерлер мен заңды тұлғаларды (ірі кәсіпкерлік субъектілерін қоспағанда) әлеуметтік кәсіпкерлік субъектілерінің тізіліміне қосуға конкурс өткізіледі.

Пошталық мекенжайы: Қазақстан Республикасы, 070004, Шығыс Қазақстан облысы, Өскемен қаласы, М. Горький көшесі, 40;

Байланыс телефоны: 8 (7232) 71-32-41, 71-32-65
Электрондық пошта мекенжайы: msb713265@yandex.kz.

Өтінім беру орны: «Шығыс Қазақстан облысының кәсіпкерлік және өнеркәсіп басқармасы» ММ, ШҚО, Өскемен қаласы, М. Горький көшесі 40 немесе msb713265@yandex.kz электрондық поштасы арқылы;

Өтінім беру мерзімі: 2026 жылдың «01» қыркүйегінен 2026 жылдың «15» қыркүйегін қоса.

Өтінім берудің басталу күні: 2026 ж. «01» қыркүйек. Өтінім берудің аяқталу күні: 2026 ж. «15» қыркүйек.

Көрсетілген мерзім өткеннен кейін келіп түскен өтінімдер қабылдауға жатпайтынын атап өтеміз.

Кәсіпкер құжаттар топтамасын толық ұсынбаған не анық емес деректерді немесе қағидалардың талаптарында белгіленген нысандарға сәйкес келмейтін құжаттарды ұсынған жағдайда ұйымдастырушы ұсынылған құжаттарды кәсіпкерге қайтарады.

#ТАМЫЗ КОНФЕРЕНЦИЯСЫ

Жетістік бар, міндет одан да зор:

✍ Дәурен АЛЛАБЕРГЕНҰЛЫ
📷 Махаббат ӘУКЕНОВА

Шығыс Қазақстан облысында дәстүрлі Тамыз конференциясы өтіп, онда өңірдегі білім беру саласының қорытындылары сараланып, жаңа оқу жылына арналған негізгі міндеттер айқындалды. Биылғы басқосудың тақырыбы – «Адам капиталы, білім, прогресс – халықтық Конституцияның негізгі құндылықтары» деп аталды. Облыстық тамыз кеңесінің пленарлық отырысына облыс әкімі Нұрымбет Сақтағанов, Ыбырай Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының вице-президенті Гүлшат Мұхтарханова, әлеуметтік серіктестер, жоғары оқу орындарының ректорлары, колледж директорлары, аудандық және қалалық білім бөлімдерінің басшылары, педагогтер мен ардагер ұстаздар қатысты.

Жаңа оқу жылы қарсаңындағы жиында өңірдің білім беру жүйесінің өткен оқу жылындағы нәтижелері сараланып, алдағы кезеңге арналған негізгі міндеттер айқындалды.

Конференция барысында цифрландыру мен жасанды интеллекті білім беру жүйесіне енгізу мәселесіне ерекше мән берілді. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев 2026 жылды Цифрландыру және жасанды интеллект жылы деп жариялағанын атап өткен облыс әкімі Нұрымбет Сақтағанов білім саласы үшін бұл бағыттың үлкен мүмкіндіктермен қатар, жаңа міндеттер жүктейтінін айтты.

– Жасанды интеллект және цифрландыру аясында бірлесіп жұмыс істеуіміз қажет. Бұл – білім саласы үшін үлкен мүмкіндік, – деді облыс әкімі.

ЖАҢА ОҚУ ЖЫЛЫНДА ӨЗГЕРІСТЕР КӨП

Жиында Оқу-ағарту министрі Жүлдиз Сүлейменованың жаңа оқу жылының басталуына орай құттықтауы да көрсетілді. Министр өз сөзінде сапалы білімге тең қолжетімділікті қамтамасыз ету, педагогтерді қолдау және инклюзивті білім беруді дамыту бағыттарын дағы жұмыстарға тоқталды.

Сонымен қатар жаңа оқу жылынан бастап білім беру бағдарламасына бірқатар жаңа міндетті курстар енгізілетіні айтылды. Атап айтқанда, 5-7 сынып оқушыларына «Конституция негіздері», 8-11 сыныптарға «Құқық және тәртіп», ал 5-11 сынып оқушыларына «Жеке қауіпсіздік» курстары енгізіледі. «Құқық негіздері» пәні де жаңа Конституция қағидаттарына сәйкес жаңартылады.

Бастауыш мектепте бағалау тәсілдері де өзгереді. Формальды ТЖБ және БЖБ-ға басымдық беруді азайтып, күнделікті бағалаудың рөлін күшейту көзделуде. Бұл ретте жасанды интеллект мұғалімнің көмекшісіне айналып, күнделікті қайталанатын тексеру жұмыстарын автоматтандыруға мүмкіндік береді.

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БІЛІМ МЕН ТӘРБИЕГЕ МӘН БЕРІЛУДЕ

Пленарлық отырыста облыстық білім басқармасының басшысы Қуат Оқасов «2025-2026 оқу жылының қорытындылары және алдағы оқу жылына қойылатын жаңа міндеттер» тақырыбында баяндама жасады.

Оның айтуынша, өңірде мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту жүйесін дамыту бағытында да ауқымды жұмыс-

тар атқарылуда. Қазіргі таңда облыста 212 балабақша мен 168 шағын орталық жұмыс істейді. Мектепке дейінгі тәрбиемен және оқытумен 33 мыңнан астам бала қамтылған. Әлеуметтік әділеттілікті қамтамасыз ету мақсатында әлеуметтік осал отбасылар санатындағы 5 239 бала тегін тамақпен 100 пайыз қамтылған.

Мектепке дейінгі ұйымдардағы орын тапшылығын азайту мақсатында жаңа қаржыландыру тетіктері де енгізілуде. 2025 жылғы наурыздан бастап Өскемен қаласының 82 мектепке дейінгі ұйымында ваучерлік қаржыландыру бойынша пилоттық жоба жүзеге асырылуда. Нәтижесінде қаладағы балабақша кезегі 3 586 баладан 1 030 балаға дейін қысқарған.

Жаңа оқу жылына мектепке дейінгі ұйымдарды жасақтау 3 тамыздан басталды. Балаларды қабылдау үшін облыс бойынша 10 082 бос орын, оның ішінде Өскемен қаласында 5 077 орын ұсынылған.

Мектепке дейінгі білімнің сапасын арттыру үшін ата-аналарға әдістемелік және консультациялық қолдау көрсетуге де көңіл бөлінуде. Өңірдегі мектепке дейінгі ұйымдарда 194 консультациялық пункт жұмыс істейді. Олар балаларын үйде тәрбиелеп отырған ата-аналарға баланың дамуы, тәрбиесі және балабақшаға дайындығы бойынша көмек көрсетеді.

Бүгінде облыстың мектепке дейінгі білім беру жүйесінде шамамен 3 700 педагог еңбек етеді. Биыл 150 маман біліктілігін арттыру курстарынан өткен. Сонымен қатар тәжірибе алмасу және әдістемелік қолдау көрсету үшін балабақшалар базасында 22 құзыреттілік орталығы, ал білім бөлімдерінің әдістемелік кабинеттері жанынан 14 мобильді топ құрылған.

Алдағы кезеңдегі маңызды міндеттердің бірі – мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту ұйымдарын лицензиялау. Бұл талап 2027 жылғы 1 қаңтардан бастап енгізіледі. Осыған байланысты облыстың білім басқармасы өңірлік дайындық жоспарын бекітіп, аудандар мен қалаларда жауапты үйлестірушілерді белгіледі. Қазіргі уақытта білім бөлімдері ұйымдардың жаңа талаптарға дайындығын зерделеп жатыр.

Конференцияда мектепке дейінгі біліммен қатар, жалпы орта білім беруді дамыту, педагогтердің кәсіби әлеуетін арттыру, білім сапасын көтеру, цифрлық технологияларды кеңінен пайдалану және ауыл мен қала мектептері арасындағы білім сапасының алшақтығын қысқарту мәселелері де талқыға салынды.

Елімізде жүзеге асырылып жатқан «Келешек мектептері» ұлттық жобасы осы міндеттерді шешуге бағытталған.

Жаңа оқу жылында еліміз бойынша 49 мыңнан астам оқушыға арналған 48 жаңа мектептің ашылуы жоспарланған. Сонымен бірге робототехника, химия, биология, физика және STEM бағыттары бойынша мыңнан астам заманауи пәндік кабинет жабдықталмақ.

Облыстық тамыз кеңесі аясында қатысушылар инновациялық цифрлық технологиялар көрмесімен де танысты. Көрмеде білім беру үдерісіне енгізіліп жатқан заманауи шешімдер, цифрлық құралдар мен жасанды интеллект мүмкіндіктері таныстырылды.

Жиында облыс әкімі Нұрымбет Сақтағанов ұстаздар қауымына алғыс білдіріп, білім сапасын арттыру, балаларға тең мүмкіндік жасау және еңбек нарығына қажетті мамандар даярлау бағытындағы жұмыстарға тоқталды.

Облыс әкімі атап өткендей, өңірдің білім беру жүйесінде соңғы жылдары бірқатар оң өзгеріс бар. Бүгінде 3 пен 6 жас аралығындағы балалардың 100 пайызы мектепке дейінгі тәрбиемен және оқытумен қамтылған. Биылдың өзінде 350 жаңа орын ашылып, екі жекеменшік балабақша пайдалануға берілді. Сонымен қатар алты балабақшаның жобалық қуаты арттырылды. Мектепке дейінгі білім беруді дамытуға 234 млн теңге жеке инвестиция тартылды.

Алайда бұл бағыттағы жұмыс әлі де жалғасуы тиіс. Әсіресе Өскемен қала-

бірге 25 мектепте 427 млн теңгеге 35 заманауи пәндік кабинет орнатылды.

– Заманауи мектеп – бұл тек ғимарат ғана емес. Балалардың заманауи құралдармен жабдықталған кабинеттерде білім алуына мүмкіндік болуы маңызды, – деді облыс әкімі.

ТҮЛЕКТЕРДІҢ БІЛІМ САПАСЫ ЖАҚСАРДЫ

Білім сапасындағы оң динамика жоғары оқу орындарына түскен түлектер көрсеткішінен де байқалады. Биыл жоғары оқу орындарына түскен түлектердің үлесі 55 пайыздан 61 пайызға өсті. Яғни 5191 түлектің 3138-і жоғары оқу орындарына қабылданған.

Сонымен қатар өңір экономикасына қажетті мамандар даярлау мақсатында «Білікті маман» жобасы жүзеге асырылуда. Жыл сайын жергілікті бюджет есебінен 270 білім беру гранты бөлінеді, оның шамамен 30 пайызы педагогикалық мамандықтарға бағытталады.

Жоба нәтижесінде педагогикалық бағыттар бойынша кадр тапшылығы 46 пайызға, техникалық бағыттар бойынша 41 пайызға, медициналық бағыттар бойынша 32 пайызға қысқарған. Алдағы кезеңде бұл жұмысты еңбек нарығының сұранысына қарай жалғастыру міндеті қойылды.

– Мамандықтар тізімін қалыптастыру және гранттарды бөлу кезінде еңбек нарығында ең жоғары сұранысқа ие бағыттарға басымдық беруді қамтамасыз ету қажет, – деді Нұрымбет Сақтағанов.

ДАРЫНДЫ БАЛАЛАРДЫ ҚОЛДАУ КҮШЕЙЕДІ

Шығыс Қазақстан оқушыларының республикалық және халықаралық олимпиадалар мен конкурстардағы нәтижелері де жақсарған. Биыл өңір оқушылары барлығы 171 медаль жеңіп алды. Оның 37-сі алтын медаль.

Ең жоғары деңгейдегі жүлделердің үлесі өткен жылғы 12 пайыздан биыл 22 пайызға дейін өскен. Дарынды балаларды қолдау мақсатында облыстық бюджеттен «Дарын» лагеріне 700 тегін жолдама бөлінді. Бұған қоса алғаш рет 195 дарынды оқушы Бұқтырма су қоймасы бойынша туристік бағыттарға қатысты.

Облыс әкімі бұл бағыттағы жұмысты одан әрі күшейтуді тапсырды.

– Білім басқармасына дарынды балаларды анықтау және оларды сүйемелдеу жұмыстарын күшейтуді, оқушыларды республикалық және халықаралық олимпиадалар мен конкурстарға сапалы дайындауды қамтамасыз етуді, сондай-ақ педагог-тәлімгерлерді қолдауды күшейтуді тапсырамын, – деді ол.

ЦИФРЛАНДЫРУ ЖӘНЕ ЖАҢА ТЕХНОЛОГИЯЛАР

Бүгінде облыстағы 347 мектептің барлығы интернетпен қамтамасыз етілген. Ендігі міндет – цифрлық ортаның сапасы мен қауіпсіздігін арттыру.

Қатонқарағай ауданындағы Өрел ауылындағы мектептің Орталық Азиядағы алғашқы Google эталондық мектебі мәртебесін алуы ауылдағы білім беру ортасының да заманауи технологиялармен жаңғырып келе жатқанын көрсетеді.

Өткен оқу жылында мектептер мен колледждердің 31 педагогі халықаралық тағылымдамадан өтті. 3 мыңнан астам педагог ChatGPT Edu құралдарын пайдалану бойынша оқудан өтті.

– Цифрлық технологиялардың нәтижесі қалалық мектептерде ғана емес, ауыл мектептерінде де көрініс тауып отырғаны маңызды, – деп атап көрсетті облыс әкімі.

білімнің жаңа бағдары

Алдағы уақытта цифрландырумен қатар балалардың қауіпсіздігіне, педагогтердің цифрлық құзыретін арттыруға және қала мен ауыл оқушыларының заманауи технологияларға тең қолжетімділігін қамтамасыз етуге басымдық берілмек.

КОЛЛЕДЖДЕР МЕН КӘСІПОРЫНДАР БАЙЛАНЫСЫ АРТТЫ

Техникалық және кәсіптік білім беру саласында да жұмыс берушілермен ынтымақтастықты күшейтуге ерекше мән беріліп отыр. Соның нақты мысалы ретінде 2025 жылы құрылған өңірдегі 16 колледж бен «Казцинк» кә-

сіпорны арасындағы Альянсты атауға болады.

Бір жылдың қорытындысында 39 оқытушы тағылымдамадан және өндірістік практикадан өтіп, 121 студент стипендиялық қолдауға ие болды. Кәсіпорын мамандары студенттерді даярлауға, білім беру бағдарламалары мен материалдық-техникалық базаны жаңартуға қатысуда.

Облыс әкімі бұл тәжірибені басқа да кәсіпорындармен ынтымақтастықта дамыту қажеттігін атап өтті.

– Колледждердің жұмыс берушілермен ынтымақтастығын жалғастырып, кеңейту қажет. Өндірістік практика мен тағылымдамадан өту орындарының санын арттыру, дуальды оқытуды дамыту, білім беру бағдарламаларын кәсіпорындардың нақты қажеттіліктерін ескере отырып жаңарту және түлектерді жұмыспен қамту мәселесіне ерекше назар аудару қажет, – деді Нұрымбет Сақтағанов.

Жиында тәрбие жұмысы, «Адал азамат» бірыңғай бағдарламасын іске асыру, «Заң және тәртіп» қағидаттарын қалыптастыру және «Таза Қазақстан» тұжырымдамасы аясындағы экологиялық тәрбие мәселелеріне де баса назар аударылды.

Облыс әкімі ұстаздар еңбегін ерекше атап өтіп, соңғы үш жылда өңірдің 138 педагогі мемлекеттік және ведомстволық наградалармен марапатталғанын жеткізді.

– Білім сапасы, балаларымыздың мүмкіндіктері және өңіріміздің болашағы біздің ортақ жұмысымызға байланысты, – деді Нұрымбет Сақтағанов.

Жаңа оқу жылында Шығыс Қазақстанның білім беру саласы үшін басты бағдар айқын. Олар – балабақша кезегін қысқарту, мектеп инфрақұрылымын жаңғырту, білім сапасын арттыру, дарынды балаларды қолдау, цифрлық мүмкіндіктерді кеңейту және өңір экономикасына қажетті білікті мамандар даярлау.

ҮЗДІК ҰСТАЗДАР МАРАПАТТАЛДЫ

Конференция аясында облыс әкімі Нұрымбет Сақтағанов білім беру саласына елеулі үлес қосып жүрген үздік педагогтар мен білім беру ұйымдарының өкілдерін марапаттады. Салтанатты рәсімде мемлекеттік наградалармен қатар, облыс әкімінің марапаттары, Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігінің салалық наградалары табысталды.

Мемлекеттік награда алған педагогтар қатарында Ұлан ауданындағы М. Ломоносов атындағы орта мектептің бастауыш сынып мұғалімі Нұргүл Абраимова бар. Ол «Құрмет» орденімен

ауданындағы Көлбай Төгісов атындағы орта мектеп директорының оқу ісі жөніндегі орынбасары Айман Ердібаева, Риддер қаласындағы №5 орта мектептің химия пәні мұғалімі Наталья Сабирова, облыстық мамандандырылған мектеп-лицей-интернатының технология пәні мұғалімі Төлеубек Ықышев, Өскемен қаласындағы №8 арнайы мектеп-интернатының қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімі Арай Жумажанова және Өскемен технология және қызмет көрсету колледжінің арнайы пәндер оқытушысы, өндірістік оқыту шебері Марина Черепанова бар.

Сондай-ақ облыс әкімінің Алғыс хатымен Катонқарағай ауданындағы Оралхан Бөкей атындағы Белқарағай орта мектебінің дене шынықтыру пәні мұғалімі Әзілхан Ахмадиев, Үлкен Нарын ауданындағы «Балбөбек» бөбекжайының директоры Әлия Жанабаева, облыстық мамандандырылған ІТ-мектеп-лицейінің ағылшын тілі пәнінің мұғалімі Мәдина Серікқызы, «Ақ ниет» мектеп-интернатының педагог-тәрбиешісі Галина Текенева және Глубокое аграрлық колледжінің арнайы пәндер оқытушысы, оқу ісі жөніндегі директор орынбасары Самал Разханова марапатталды.

облыстық «Білім беретін үздік ұйым» атты сайыстан бас жүлдені жеңіп алды. Бұл жеңістің артында біздің мектебіміздегі береке, ынтымағы жарасқан 77 мұғалім, біздің дарынды да үлгілі шәкірттеріміз, бізге қолдау көрсеткен ата-аналарымыз, біздің тыныштығымыз бен мектептің тазалығын қамтамасыз ететін қамту қызметкерлері тұр. Мұнымен тоқтап қалмаймыз, біздің әлі алатын белестеріміз әлі алда деп ойлаймын. Бұл қаржы мектептің материалдық базасын нығайтуға, мектептегі оқушылардың сапалы білім алып, дарындылықтарын ары қарай дамытуға жұмсалады, – деді О.Бөкей атындағы №44 лицейдің директоры Жаңыл Назарбаева.

ОҚУ-АҒАРТУ МИНИСТРЛІГІНІҢ МАРАПАТТАРЫ

Салтанатты жиында өңір ұстаздарының кәсіби еңбегі Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігінің салалық марапаттарымен де атап өтілді.

«Ыбырай Алтынсарин» медалімен Катонқарағай ауданындағы Рыков атындағы орта мектептің физика пәні мұғалімі Багия Болтабаева және Өскемен қаласындағы Шоқан Уәлиханов атындағы №3 мектеп-лицейінің орыс

ҮЗДІК МЕКТЕПТЕРГЕ ҚАРЖЫЛАЙ ҚОЛДАУ КӨРСЕТІЛДІ

Тамыз конференциясы барысында «Орта білім беретін үздік ұйым – 2026» облыстық конкурсының қорытындысы да жарияланды.

Білім сапасын арттыруға, педагогтердің кәсіби дамуына және оқушылар үшін қолайлы білім беру ортасын қалыптастыруға бағытталған жұмыстарының нәтижесі бойынша үздік деп танылған білім беру ұйымдарына қаржылай сертификаттар табысталды.

Конкурстың Бас жүлдесін Өскемен қалалық білім бөлімінің Оралхан Бөкей атындағы №44 лицейі иеленіп, 20 миллион теңге көлеміндегі сертификатқа ие болды.

I орынға Алтай ауданы бойынша білім бөлімінің Алтай қаласындағы №9 орта мектебі лайық деп танылып, 18 миллион теңге алды. II орын Күршім ауданы бойынша білім бөлімінің №5 Күршім орта мектебіне бұйырып, 16 миллион теңге көлемінде қаржылай сертификат табысталды.

Ал III орынды Зайсан ауданы бойынша білім бөлімінің Сарытерек орта мектебі иеленіп, 14 миллион теңге көлеміндегі сертификатқа ие болды.

– Біздің білім ордамыз 2025-2026 оқу жылының қорытындысы бойынша

тілі мен әдебиеті пәні мұғалімі Гульзира Жайлаубаева марапатталды.

«Білім беру саласының үздігі» төсбелгісі Өскемен қаласындағы №22 орта мектептің қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімі Аида Амиргазинаға, Риддер қаласындағы «Шаңырақ» көпсалалы мектеп-гимназиясының физика пәні мұғалімі Жайнагүл Бажығалиеваға, Глубокое ауданындағы №1 Предгорное орта мектебінің ағылшын тілі пәні мұғалімі Рыскүл Мұратбековаға және Марқакөл ауданындағы Қалжыр орта мектебінің қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімі Толқын Жеңсебаеваға табысталды.

Сонымен қатар Оқу-ағарту министрінің Алғыс хатымен білім беру ұйымдарының бірқатар қызметкері марапатталды. Олардың қатарында Нина Казакова, Жанар Калиғожина, Маржан Мұратбекқызы, Роллан Ахметов, Бауыржан Дәрібаев, Назгүл Киялбаева-Дюсупова, Анар Чекина, Дархан Ташенов, Ерасыл Есмұратов және Ерғали Скаков бар.

Салтанатты жиында техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінің дамуына үлес қосып жүрген әлеуметтік әріптестер де атап өтілді. Олардың қатарында «Казцинк» компаниясының қолдауына ие болған Риддер колледжі, Алтай жоғары колледжі және Жоғары техникалық-гуманитарлық колледжі марапатталды.

#ШАҺАР ТЫНЫСЫ

Кенді Алтайдың бас шаһары

✍ Дәурен Аллабергенұлы, облыс әкімі баспасөз қызметі

📷 Руслан Акматалиев, Евгений Щетников, облыс әкімі баспасөз қызметі

Тарихы терең, табиғаты көркем Шығыстың бас қаласы – Өскемен өзінің 306 жылдығын жоғары дегейде ұйымдастырылған ерекше сән-салтанатпен атап өтті. Қала күніне арналған бес күндік бағдарлама шаһардың әр ауданын қамтып, тұрғындарға мәдениеттен спортқа, отбасылық фестивальдерден жаңа әлеуметтік нысандардың ашылуына дейінгі түрлі форматтағы мереке мен естен кетпес қуаныш сыйлады. Мерекелік шаралар 30 тамызда отандық әрі шетелдік танымал эстрада жұлдыздары қатысқан үлкен концерт және отшашумен мәресіне жетті.

Облыс әкімі Нұрымбет Сақтағанов Өскемен қаласының тұрғындары мен қонақтарын Қала күнімен құттықтады. Өңір басшысы құттықтауында Өскеменнің тарихы терең, түрлі мәдениеттер тоғысқан, өнеркәсіп, ғылым мен білім дамыған қала, оның басты байлығы – тұрғындары екенін атап өтті. Бүгінгі шаһар өзіндік болмысын сақтай отырып, жаңарып, қарқынды дамып келеді.

Аймақ басшысының айтуынша, соңғы жылдары қалалық инфрақұрылым жаңарып, жаңа нысандар бой көтеріп, қоғамдық кеңістіктер абаттандырылуда. Спорт пен мәдениетті дамытуға да айрықша көңіл бөлініп келеді. Сонымен қатар Өскеменнің табиғаты, Ертіс өзені, тауларға жақындығы мен тарихи мұрасы туризмді дамытуға мүмкіндік береді.

– Қаланың ең басты байлығы – оның тұрғындары. Олардың еңбегі, күш-жігері және туған Өскеменге деген сүйіспеншілігінің арқасында қаламыз дамып, болашаққа нық қадам басып келеді, – деді Нұрымбет Сақтағанов.

Облыс әкімі қала тұрғындарына зор денсаулық, амандық, табыс пен жаңа мүмкіндіктер тілеп, Өскеменнің одан әрі жайлы, көрікті әрі заманауи шаһарға айнала беруіне тілек білдірді.

БҮЛДІРШІНДЕР АЛҒАШ РЕТ БАТПЫРАУЫҚТАР ҰШЫРДЫ

Қала күні қарсаңында шаһар тұрғындары үшін Шешек асуында ерекше мерекелік бағдарлама ұйымдастырылды. Өскеменде алғаш рет ұйымдастырылған «Батпырауықтар» фестивалінде аспанға көтерілген түрлі-түсті батпырауықтар тау бөктерін ерекше мерекелік көрініске айналдырды.

Ұйымдастырушылардың айтуынша, шараның негізгі мақсаты – отбасы мүшелерін бір ортаға жинап, ата-ана мен бала арасындағы қарым-қатынасты нығайту.

– Быыл Өскемен қаласы күнін атап өту аясында елуден астам іс-шара жоспарланған. Бүгін қаламыздың адам көп жиналатын көрікті орындарының бірі – Шешек асуында алғаш рет «Батпырауықтар» фестивалін ұйымдастырып отырмыз. Басты мақсатымыз – отбасылық құндылықтарды дәріптеу, балалар мен ата-аналар арасындағы қарым-қатынасты қалыптастыру, – деді Өскемен қаласы әкімінің орынбасары Болатбек Мамарбаев.

Оның айтуынша, қазіргі таңда технологияның қарқынды дамуы балалардың гаджетке көп уақыт бөлуіне әсер етіп отыр. Сондықтан мұндай шаралар отбасы мүшелерінің бірге уақыт өткізуіне мүмкіндік береді.

– Үлкендер күні бойы жұмыста, ал балалар үйде гаджеттермен көп уақытын өткізеді. Сондықтан бір уақыт таза ауада,

жайлы атмосферада серуендеп, атқа мініп, түрлі жарыстар мен конкурстарға қатысып, отбасы болып демалыс күнін өткізудің маңыздылығын сезінсе деген ой болды. Жиналған тұрғындардың көптігіне қарап, ойлаған жоспарымыздың жүзеге асқанын көріп отырмыз. Фестиваль тағы да жалғасын табады, – деді қала әкімінің орынбасары.

Шараға қатысқан тұрғын-

АШЫҚ АСПАН АСТЫНДАҒЫ ОПЕРЕТТА

Шығыс Қазақстан облыстық драма және оперетта театрының ұйымдастыруымен қала күні аясында «Ашық аспан астындағы оперетта» атты классикалық музыка кеші өтіп, өнерсүйер қауымға көтеріңкі көңіл-күй сыйлады. Ашық аспан астында-

шығармалары орындалып, көрерменнің ыстық ықыласына бөленді. Сонымен қатар «Назым» биі, «16 қыз» хоры, Александр Зацепиннің «Тыңда», «Вальс о весне» шығармалары шырқалды. Кештің көркемдік мазмұнын театрдың балеті мен хоры толықтырды.

Көрермендер «Король лев», Робертино Лореттидің «Giamaica» шығармаларын және әйгілі «Mamma Mia» мюзиклінен әнді тамашалады.

Музыкалық кешке қала тұрғындарымен бірге Өскеменнің қонақтары да қатысты. Солардың бірі – Жетісу облысының Алакөл ауданынан келген Елена Тимошенко.

– Бұл – нағыз ертегі! Керемет көңіл-күй, ерекше әсер алдым. Осындай концерттердің ұйымдастырылып жатқанына өте қуаныштымын. Театр әрда-

мен балеттің көркем хореографиясы мерекелік кештің сәнін келтірді.

ӨСКЕМЕНДЕ РЕТРО-МУЗЕЙ АШЫЛДЫ

Мереке күні Өскемендегі Сол жағалау саябағында өткен ғасырдың ортасындағы техникалар қойылған ретро-музей ашылды.

Жаңа музейдің ашылу салтанатына облыс әкімі қатысып, бірегей экспозицияны тамашалады. Мұнда өндіріс, шаруашылық және қорғаныс салаларында пайдаланылған 30-ға жуық тарихи техника қойылған.

Экспозициядан ГАЗ-АА жүк көлігі, ЗиС-8 автобусы, ГАЗ М-1 жеңіл автокөлігі секілді өткен ғасырдың техникалық мұрасын көруге болады. Әрбір көліктің өзіндік тарихы бар және келушілерге сол кезеңнің тынысын сезінуге мүмкіндік береді.

Ретро-музей енді Өскемендегі тарихи-мәдени орындардың қатарын толықтырып, өткен ғасырдың техникалық мұрасын насихаттайтын жаңа алаңға айналмақ.

ЗАМАНАУИ БАЛАБАҚША ПАЙДАЛАНУҒА БЕРІЛДІ

Өскемен қаласының туған күніне орай облыс орталығында заманауи балабақша ашылды.

«Family Island» балабақшалар желісінің үшінші бөбекжайының ашылу салтанатына облыс әкімі Нұрымбет Сақтағанов қатысып, бүлдіршіндер мен балабақша ұжымын жаңа нысанның іске қосылуымен құттықтады.

Жаңа балабақша Нұрлы жол шағынауданындағы тұрғын үй кешенінің бірінші қабатында орналасқан. Заманауи талаптарға сай жабдықталған нысан мектепке дейінгі білім беруге қолжетімділікті арттырып, қаладағы жас отбасылар үшін маңызды әлеуметтік мәселенің шешілуіне үлес қосады.

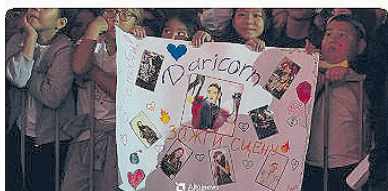
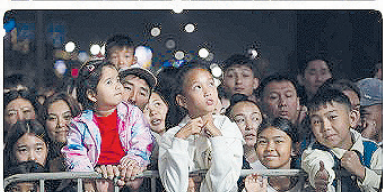
Мектепке дейінгі ұйымның жобалық қуаты – 260 бала. Мұнда мемлекеттік тілде білім беретін 11 топ жұмыс істейді. Балалардың жан-жақты дамуына қажетті спорт және музыка залдары, медициналық кабинет қарастырылған.

Ашылу салтанатында облыс әкімі жаңа балабақшаның іске қосылуының маңыздылығына тоқталды.

– Мемлекет басшысы «Балаларды балабақшамен қамтамасыз ету мәселесін түпкілікті шешу қажет» деп, алдымызға нақты міндет қойған болатын. Бұл ретте жаңа балабақшалардың, соның ішінде жеке бастамалар арқылы ашылатын мектепке дейінгі ұйымдардың маңызы ерекше, – деді өңір басшысы.

Облыс әкімінің айтуынша, бала тәрбиесі – мемлекеттің болашағын айқындайтын аса маңызды бағыттардың бірі. Сондықтан бүлдіршіндердің қауіпсіз әрі қолайлы ортада сапалы тәрбие мен білім алуы үшін жағдай жасау – ортақ міндет.

– Мектепке дейінгі кезеңде баланың тұлғалық қасиеттері, танымдық қабілеті мен алғашқы әлеуметтік дағдылары қалыптасады. Сондықтан заманауи балабақшалардың ашылуы – балалардың сапалы тәрбиесі мен білім алуына жасалған нақты қолдау, – деді Нұрымбет Сақтағанов.

дар да жаңа бастаманы жылы қабылдады. Өскемен қаласының тұрғыны Данил Дуенконың айтуынша, мұндай отбасылық мерекелер балалар үшін ерекше қуаныш сыйлайды.

– Осындай отбасылық шараның ұйымдастырылып жатқаны өте құптарлық. Кішкентай ұлым үшін нағыз мереке болды. Біздің кішкентай кезімізде, өкінішке қарай, мұндай мерекелер аз ұйымдастырылатын. Ал қазір балаларымыз өсіп келе жатқанда осындай шаралардың көп болғаны өте тамаша. Мұнда қаланың көптеген тұрғынын кездестіруге болады. Уақыт тауып, осындай шараларға қатысуға тырысамыз. Біз туған қаламызды жақсы көреміз. Барлық өскемендіктерді Қала күнімен құттықтаймын, – деді Данил Дуенко.

ғы сахнада театрдың оркестрі, хоры, балеті мен солистері өнер көрсетіп, классикалық музыка мен сахна өнерін бір арнаға тоғыстырды.

Мерекелік кештің шымылдығы театрдың оркестрі орындаған Иоганн Штраустың «Летучая мышь» опереттасынан увертюрамен ашылды. Бұдан кейін көрермендер Имре Кальманың «Сильва» опереттасынан Сильваның ариясын, Эрнесто де Куртистің «Вернис в Сорренто», Лео Делибтің «Испанское болеро», Жорж Бизенің «Кармен» операсынан Хабанера, Франц Легардың «Джудитта» опереттасынан Джудиттаның ариясын тыңдады.

Бағдарламада қазақ музыкасының жауһарлары да кеңінен орын алды. Абайдың «Айттым сәлем, Қаламқас», Шәмші Қалдаяқовтың «Бақыт құшағында»

йым ерекше әсер қалдыратын. Студент кезімізде де театрға жиі баратынбыз. Қазір Өскеменнің мәдени өмірі жоғары деңгейде екеніне көз жеткіздім. Қала тұрғындары үшін де, өзім үшін де қуаныштымын, – деді қала қонағы.

Әсерлі кешті өскемендіктермен және қала қонақтарымен бірге тамашалаған облыс әкімі Нұрымбет Сақтағанов концерттік бағдарлама аяқталған соң сахнаға көтеріліп, әдемі кеш сыйлаған айтулы өнерпаздарды құттықтап, ризашылығын білдірді.

«Ашық аспан астындағы оперетта» кеші классикалық музыканы кең аудиторияға жақындатып, қала тұрғындарына жазғы кешті әсем әуенмен өткізуге мүмкіндік берді. Оркестрдің жанды үні, хордың үйлесімді орындауы, солистердің вокалы

қала күнін мерекеледі

Бүгінде облыста 33 мыңнан астам бала мектепке дейінгі тәрбиемен қамтылған. Өңірде 380 мектепке дейінгі ұйым жұмыс істейді, оның 101-і Өскемен қаласында орналасқан.

Қала тұрғындарының саны артып, жаңа шағынаудандар бой көтерген сайын әлеуметтік инфрақұрылымды дамыту, соның ішінде мектепке дейінгі ұйымдар желісін кеңейту өзекті болып отыр.

«Адамға ең бірінші білім емес, тәрбие берілуі керек» деген ұлы ойшыл Әл-Фарабидің тағылымды сөзін негізге алған жаңа балабақшада бүлдіршіндердің қабілетін дамытуға, шығармашылық және спорттық белсенділігін арттыруға бағытталған жұмыстар жүргізілмек.

ҰЛБІ КЕНТІНДЕ ЖАҢА СПОРТТЫҚ ЖӘНЕ ОЙЫН АЛАҢЫ АШЫЛДЫ

Өскеменнің Ұлбі кентінде Қала күніне орай тұрғындарға тарту жасалды. Мұнда заманауи спорттық және ойын алаңы пайдалануға беріліп, мерекелік шаралар ұйымдастырылды.

Жаңа нысанның ашылуына облыс әкімі қатысып, тұрғындарды айтулы мерекемен құттықтады. Жас футболшылармен бірге жаңа футбол алаңын тамашалап, допты ойынға қосып берді.

Ұлбі кентіндегі Н. Носиков көшесінде өткен шара барысында нағыз мерекелік көңіл-күй сезілді. Алаңға жиналған тұрғындар мен балалардың қуанышы, концерттік бағдарлама, жәрмеңке, спорттық жарыстар мен ұлттық тағамдар мерекенің сәнін келтірді. Балалар үшін түрлі ойындар мен спорттық белсенділіктер ұйымдастырылды.

Бұрын бос жатқан аумақ толық тазартылып, тұрғындардың демалысы мен бос уақытын тиімді өткізуіне қолайлы жағдай жасалды. Мұнда 24 қоқыс жәшігі, 24 орындық, үш пергола, әткеншектері бар екі беседка орнатылды. Балаларға арналған ойын алаңы, воркаут аймағы, демалыс орны, баскетбол және волейбол алаңдары жасақталды. Сонымен қатар футбол алаңы да бар.

Алаңның ашылу салтанатында Ұлбі кенті ақсақалдар алқасының төрағасы Төлеген Нариманұлы тұрғындар атынан алғысын білдірді.

– Жақсы сый жасап, бізге осындай орынды тарту етіп отырған облыс және қала басшылығына үлкен рақмет айтамыз. Біз бұл жақсылықты көп жыл күттік. Биыл қаңтар айында тұрғындар болып қала әкіміне ұсыныспен барған едік. Сол кезде осындай жөндеу жұмыстарына атсалысатынын айтқан болатын. Міне, соның нәтижесін көріп отырмыз. Өскемен қала-

сының алғашқы әкімдерінің бірі Николай Носиковтың атын иеленген көшеге бүгін мерекемен бірге өркениет келді, бәріміз қуанып жатырмыз, – деді ол.

Ақсақал жаңа нысанды тұрғындардың ортақ игілігі ретінде сақтаудың маңызын да атап өтті.

– Балаларымыз осы жерде ойнайды. Сондықтан бәріміз осы алаңға қамқор болайық, қорғап, күтіп ұстайық. Келешекте кентіміздің басқа көшелері де кезекпен абаттандырылып, осындай жақсы өзгерістер жалғаса береді деп сенеміз, – деді Төлеген Нариманұлы.

Мерекелік шараның ерекше сәттерінің бірі – жаңа алаңның лентасын үлкендер емес балалардың өздері қиып, нысанды ресми түрде ашуы болды. Солардың бірі – Нұрәли Қайдаров. Ол биыл 9-сыныпқа көшкен. Жас спортшы үшін балалар алаңының ашылуына қатысу үлкен қуаныш болды.

Жергілікті тұрғындар да жаңарған аумаққа ризашылықтарын білдірді. 40 жыл ұстаздық қызмет атқарған, бүгінде зейнеткер Гүлжан Ахмадиева жаңа алаңның ашылуын көптен күткенін айтты.

– Балалар алаңының ашылып жатқанына өте қуаныштымыз. Біз мұны көп күттік. Бұл – облыс және қала әкімдігінің қолдауымен жасалып жатқан үлкен жұмыс. Жарқын болашақ – балаларымыз, ұрпағымыз өсіп келеді. Солардың келешегі үшін осындай жағдай жасалғанына разымыз, – деді ардагер ұстаз.

Мерекелік шараға жиналған жұртшылық жаңа алаңның игілігін көріп, ұйымдастырушыларға алғыстарын білдірді. Ал балалар болса, көптен күткен ойын алаңын бірден сынап көріп, жаңа кеңістікті қуанышқа бөледі.

САМСОНОВКАДА ЖАҢА КОМЬЮНИТИ-ОРТАЛЫҚ ІСКЕ ҚОСЫЛДЫ

Қала мерекесіне орай шаһардың әр аумағында түрлі мәдени және қоғамдық іс-шаралар ұйымдастырылды. Биылғы мерекелік бағдарламаның ерекшелігі – шаралардың бір жерде ғана емес, қаланың әр түкпірінде өткізілуі. Осы ретте Самсоновка ауылында тұрғындарының басын қосатын, мәдени-көпшілік іс-шаралар мен кездесулер өтетін, балалар мен жастардың шығармашылығын дамытуға мүмкіндік беретін жаңа комьюнити-орталықтың ашылуы тұрғындар үшін маңызды оқиғаға айналды.

Салтанатты шараға ауыл тұрғындары, ардагерлер, ұстаздар мен қоғам өкілдері қатысты.

Жиында облыс әкімі ауыл тұрғындарын жаңа нысанның ашылуымен құттықтап, мұндай орталықтардың елді мекендер-

дің қоғамдық өміріндегі маңызына тоқталды.

– Мерекеге тұспа-тұс Самсоновка ауылында комьюнити орталығын ашып жатырмыз. Мұнда ауыл тұрғындары жиналып, өзекті мәселелерін қарап, шешімдер қабылдайтын болады. Сондай-ақ мәдени іс-шаралар мен түрлі кездесулер өтеді. Бұл – ауылымыздың берекесіне айналатын орталық, – деді Нұрымбет Сақтағанов.

Жаңа орталықта кітапхана, полиция пункті, аумақтық басқару орталығы және мәдени-қоғамдық іс-шараларға арналған 50 орындық зал орналасқан. Мұнда концерттер, кездесулер, жиындар мен түрлі шығармашылық шаралар өткізуге мүмкіндік бар.

Балалар мен ересектердің бос уақытын тиімді ұйымдастыруға да ерекше көңіл бөлінген. Орталықта шахмат, дойбы, вокал сияқты үйірмелер жұмыс істеп, тұрғындардың шығармашылықпен айналысуына жағдай жасалады.

Облыс басшысы комьюнити-орталықтың атауы әдемі ғана естіліп қоймай, нақты мазмұнмен толықтырылуы керектігін атап өтті. Оның пікірінше, бұл жер ең

алдымен адамдарды біріктіретін орта болуға тиіс.

– Мұнда ардагерлер, ақсақалдар жастармен жүздесіп, ұрпақтар сабақтастығын қалыптастыруы керек. Тәрбие жұмыстары жүргізіліп, ауылдың өзекті мәселелері талқылануы қажет. Орталықтың басты құндылығы – оның қабырғасында емес, оны тұрғындардың қаншалықты белсенді пайдаланатынында, – деді Нұрымбет Сақтағанов.

Облыс әкімі мұндай нысандардың ашылуы Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың ауылдық аумақтарды дамыту, инфрақұрылымды жаңғырту және тұрғындардың өмір сүру сапасын арттыру жөніндегі тапсырмалары аясындағы жұмыстардың бір бөлігі екенін айтты.

Ол сондай-ақ Биыл Өскемен қаласының күніне арналған мерекелік шаралардың бірнеше күн бойы шаһардың әр аумағында ұйымдастырылып жатқанын атап өтті.

– Соңғы бес күнде Өскемен бойынша Қала күніне арналған 54 іс-шара өткіздік. Оларды қаланың әр түкпірінде өткізіуіміздің себебі де осы – мерекелік шараларға тұрғындардың барынша көп қатысуына мүмкіндік жасау. Алдағы уақытта да халық көп жиналатын осындай орталықтарды көбейтетін боламыз, – деді аймақ басшысы.

Жаңа орталықтың ашылуын ауыл тұрғындары да зор қуанышпен қарсы алды. Ардагер ұстаз Гүлнар Қазбайқызы бұл нысанның әсіресе өскелең ұрпақ тәрбиесінде маңызы зор болатынына, балалардың өнері

шыңдалып, үлкен буынның өнегесі кейінгі ұрпаққа берілетініне сенім білдірді.

– Бұл жерде балалардың дауысы естіліп, ақсақалдарымыз бен әжелеріміз жастарға тәрбие мен өнеге көрсетеді. Өйткені тәрбие – біздің рухани құндылығымыз. Сондықтан шығармашылық орталығымыз өркендей берсін, – деді Гүлнар Қазбайқызы.

Енді Самсоновкадағы бұл нысан ауыл тұрғындарының ортақ бас қосатын орнына, жақсы бастамалар мен игі істердің ордасына айналмақ.

ТАНЫМАЛ ЖҰЛДЫЗДАР ӨНЕР КӨРСЕТТІ

Кенді Алтайдың бас қаласы – Өскеменде Қала күні кең көлемде аталып өтті. Мерекелік шаралар аясында Республика алаңына жиналған қала тұрғындары мен қонақтарына арнап концерттік бағдарлама ұйымдастырылып, елге танымал өнерпаздар мен музыкалық ұжымдар сахна төріне шықты. Мерекелік кешке облыс әкімі Нұрымбет Сақтағанов қатысып, өскемендіктерді айту-

жасай берейік. Қала күні құтты болсын! – деді облыс әкімі.

Мерекелік кешке арнайы келген өнерпаздар да Өскеменге деген ыстық ықыласын білдірді.

Қазақ эстрадасының жарқын өкілі Жігер Ауыпбаев Өскеменге жиі келетінін айтып, қаланың соңғы жылдары қарқынды дамып, көркейіп келе жатқанын атап өтті.

– Барша Өскемен қаласының тұрғындары мен қонақтарын шын жүректен Қала күнімен құттықтаймын! Өскеменге жиі келемін. Жеке шығармашылықты бастағалы бұл қаланың мен үшін өзіндік орны бар. Мәдени шаралар болсын, халықтың сұранысымен жиі шақырып тұрады. Бүгін де осы мерекеде халықпен біргеміз. Өскемен соңғы жылдары дамып, көркейіп келеді. Суы, табиғаты өте керемет. Өскемен жасай берсін!, – деді әнші.

Ал Өскеменге алғаш рет келген Серік Ибрагимов қала тұрғындарына мерекелік кеште өз әндерін орындап, көрерменнің ыстық ықыласына бөленгенін айтты.

– Өскемен қаласының туған күніне орай арнайы келдік. Орталық алаңда жаңа ғана өзімнің әндерімді айтып шықтым. Өскемендіктерге, қала қонақтарына тек жақсылық, мерекелік көңіл-күй тілеймін. Өскемен жасай берсін!, – деді әнші.

Қала күнін тамашалауға Республика алаңына отбасымен келген тұрғындар да мерекелік бағдарламаның жоғары деңгейде ұйымдастырылғанын атап өтті.

Өскемендік Валерия Шустова үшін бұл күн отбасымен бірге өткізілген ерекше мерекеге айналған.

– Біз мұнда отбасымызбен келдік. Мереке үшін бәріңізге рақмет. Бірқатар танымал әртістер келді. Бізге бәрі өте ұнады. Мерекелеріңізбен!, – деді қала тұрғыны.

Ал зейнеткер, санитарлық-эпидемиологиялық қызмет саласында 40 жылға жуық еңбек еткен Тілеубек Ғабдыкәрімов мерекеге балалары мен немерелерін ертіп келген.

– Шүкір, осындай дүбірлі той жасалып жатыр. Халықтың амандығы, ынтымағы керек. Әрқашан бірлік болсын. Амандықта болайық. Балаларыммен, немерелеріммен келдім, – деді өскемендік ардагер.

Кеш барысында аймағымыздың белгілі өнерпаздарынан бөлек, еліміздің өзге өңірлерінен және көршілес мемлекеттен келген танымал өнер ұжымдары Кенді Алтайдың бас шаһарының тұрғындарымен бірге Қала күнін атап өтті.

Кеш бағдарламасында заманауи отандық музыкадан бастап, көпшілікке жақсы таныс ретро әндерге дейін орындалды. Аз уақытта көрермен сүйіспеншілігіне бөленген «Краски» тобының әндері көрерменнің ерекше ықыласына ие болды. Ал Ninety One, Еңлік және өзге орындаушылар жастарға көтеріңкі көңіл-күй сыйлады.

Қала күніне арналған мерекелік іс-шаралар мен бағдарламалар үлкен концертпен қорытындыланды. Негізгі мәдени шара Республика алаңында өтіп, төрт сағаттан астам уақыт бойы қала тұрғындары мен қонақтарына көтеріңкі көңіл-күй сыйлады.

Осылайша, Өскеменнің 306 жылдығына арналған бағдарлама қала тұрғындары үшін мазмұнды әрі жарқын мерекеге айналды. Ал қорытынды концерттен кейін түнгі аспанды сан түрлі түске бояған отшашумен Қала күніне арналған шаралар мәресіне жетті.

#ИНФРАҚҰРЫЛЫМ

Согра ЖЭО-ның жылу маусымына дайындығы тексерілді

✍ Елизавета Седых, Арман Сапарғали
📷 Ринат Жұмағұлов

Облыс әкімі Нұрымбет Сақтағанов Согра жылу электр орталығындағы жөндеу жұмыстарының барысымен танысты. Нысан-ның күзгі-қысқы кезеңге дайындығы 80 пайыздан асты.

Станцияда №1 және №2 қазандық агрегаттарына жүргізілген орташа жөндеу, №1 турбоагрегат пен екі байланыс трансформаторының күрделі жөндеуі аяқталды.

Қазір мамандар №3 қазандық агрегатының күрделі жөндеуін аяқтауы керек. Оның 50,3 пайызы орындалған. Сондай-ақ 5-30 қыркүйек аралығында №2 турбоагрегатқа жоспарлы жөндеу жүргізіледі. Жұмыстар белгіленген кестеге сәйкес атқарылып жатыр. Нысанда тоғыз мердігер ұйым екі ауысымда жұмыс істеуде.

Биыл станциядағы жөндеу және қалпына келтіру жұмыстарына 5,06 млрд теңге бағытталған.

ЖЭО-дағы отын қоры белгіленген нормативтерден едәуір жоғары. Қоймаларда 77 мың тонна көмір бар. Бұл – 69 тәулікке жететін қор. Сонымен қатар 482 тонна мазут жинақталған, оның қоры 19 тәулікке жетеді.

Комиссия тексеруінен өтіп, станцияның әзірлік паспортын алу үшін өтінім беру жұмыстарын 10 қыркүйекке дейін аяқтау жоспарланып отыр.

Сонымен қатар станцияда алдағы жылдарға арналған инвестициялық жоспарлар әзірленуде. 2027-2028 жылдары «Энергетикалық және коммуналдық секторларды жаңғырту» ұлттық жобасы аясында 1961 жылдан бері пайдаланылып келе жатқан тозығы жеткен су бұру арнасының орнына ұзындығы 1,35 шақырым болатын жаңа арна салынады.

Ал 2027-2030 жылдарға арналған жаңғырту бағдарламасы аясында №3 турбоагрегат, «таза көмір» технологиясы қолданылатын №4 қазандық агрегаты және желдеткіш градирня салу көзделген.

Бұл жобалар іске асқан жағдайда станцияның электр қуатын беру мүмкіндігі 44 МВт-қа, ал жылу қуаты 91,8 Гкал/сағ-қа артады.

Бұдан бөлек, жылу электр орталығында кадрлардың жұмыстан кету көрсеткішін айтарлықтай төмендетуге қол жеткізілген.

Облыс әкімі орындалған жұмыстармен және инвестициялық жоспарлармен танысып, кәсіпорынға қажетті қолдау көрсетілетінін атап өтті.

– Алдағы кезеңдегі негізгі міндет – жөндеу жұмыстарын уақытында аяқтап, қажетті отын қорын қалыптастыру және ЖЭО жабдықтарының қысқы жүктемеге толық дайын болуын қамтамасыз ету. Сондықтан жұмыстың қарқынын күшейтіңіздер. Өз тарапымыздан қажетті көмектің бәрін көрсетеміз, – деді өңір басшысы.

#ЖЫЛЫТУ МАУСЫМЫ

Жылу жүйесін жаңарту – қысқы қауіпсіздік кепілі

✍ Қуаныш Рахметоллаұлы

Риддер қаласының жылу жүйесін жаңғырту және алдағы жылыту маусымына дайындау жұмыстары облыс әкімдігінің тұрақты бақылауында. Биыл Риддер ЖЭО-сы мен жылу желілерін жөндеуге Үкімет резерві мен облыстық бюджеттен 2,6 млрд теңге бағытталды. Бұл туралы облыс әкімі Нұрымбет Сақтағанов Риддер тұрғындарымен есеп беру кездесуінде мәлімдеді.

Қазіргі таңда қаладағы жалпы ұзындығы 3,3 шақырым болатын жылу желілерінің 12 учаскесінде жөндеу жұмыстары жүргізілуде. Негізгі мақсат – жылумен қамту жүйесінің тозуын төмендетіп, жылыту маусымында орын алуы ықтимал апатты жағдайлардың алдын алу.

– Жоспарланған жұмыстар толық аяқталса, Риддер жылу орталығының тозу деңгейі 2025 жылғы 43,3 пайыздан 41,5 пайызға, ал жылу желілерінің тозуы 59,1 пайыздан 56,7 пайызға дейін төмендейді деп күтілуде. Бұл бағыттағы жұмыс былтыр да қарқынды жүргізілген. 2025 жылы атқарылған жөндеу жұмыстарының нәтижесінде жылу орталығының тозу көрсеткіші 45,7 пайыздан 43,3 пайызға, ал жылу желілерінің тозуы 66,8 пайыздан 59,1 пайызға дейін азайған, – деді облыс әкімі Нұрымбет Сақтағанов.

Риддер үшін жылу жүйесінің тұрақты жұмыс істеуі – қысқы кезеңнің қауіпсіз әрі жайлы өтуінің негізгі шарттарының бірі. Сондықтан биыл жоспарланған жөндеу жұмыстарын белгіленген мерзімде әрі сапалы аяқтау ерекше маңызға ие.

Осыған байланысты Нұрымбет Сақтағанов жауапты басқарма мен қала әкімдігіне Риддер ЖЭО-сы мен жылу желілеріндегі барлық жөндеу жұмысын уақтылы аяқтап, нысандардың жылыту маусымына толық дайын болуын қамтамасыз етуді тапсырды. Сонымен қатар, бюджет қаражатын толық әрі тиімді игерудің маңызын атап өтті.

– «Жылыту маусымына дайындық – қыс түскенде емес, оған дейін аяқталуы тиіс жұмыс» деген ұстаныммен барлық нысан белгіленген мерзімде дайын болуы керек, – деді аймақ басшысы.

#АЛҒА, «ТОРПЕДО»!

Маусым ел кубогындағы жеңіспен басталды

✍ Тайыр САПАРҒАЛИЕВ,
Ержан ӘБІШ
📷 «Казцинк» ЖШС

Шығыс Қазақстанның басты хоккей командасы – «Торпедо» 2026-2027 жылдардағы жаңа хоккей маусымы қарсаңында алдына қандай мақсат қойып отыр?

Бұл туралы облыстық дене шынықтыру және спорт басқармасының басшысы Асқар Можанов, «Казцинк» ЖШС әкімшілік мәселелер жөніндегі атқарушы директоры Андрей Лазарев, «Торпедо» командасының бас бапкері Алексей Ждахин және мұз айдынындағы команданың бас менеджері Ерлан Сағымбаев арнайы баспасөз мәслихатында жан-жақты айтып берді.

Өскемендік хоккейшілер жаңа маусым қарсаңында ел кубогын жеңіп алып, жанкүйерлерін қуанытып үлгерді.

– Екінші жыл қатарынан біздің ұжым тұрақты чемпионатта да, плей-офф кезеңінде де жеңіс үшін күресуге дайын екенін дәлелдеп келеді. Бізде Алексей Ждахин басқаратын

тамаша бапкерлер штабы, мықты команда бар. Сонымен қатар «Казцинк» сынды керемет серіктесіміз бар, – деп атап өтті Асқар Можанов. – Бүгінде «Торпедо» кәсіпқой хоккей клубы тұрақты чемпионатқа және ең жоғары жүлделер үшін күреске толық дайын.

– Бүгін баршаға қызық болып тұрған басты мәселе «Торпедоның» алдына қандай нақты міндет қойылғаны деп ойлаймын, – деді «Казцинктің» әкімшілік мәселелер жөніндегі атқарушы директоры Андрей

Лазарев. – Менің ойымша, бұл сұрақтың жауабы айқын: біз бірінші орынды күтеміз. Өйткені мұны бүкіл қаламыз көп жылдан бері асыға күтіп келеді. Ал келесі сұрақ «Торпедо» қашан Жоғары хоккей лигасында ойнайды дегенге келіп тіреледі.

Бұл команда тұрақты чемпионатта сенімді түрде бірінші орынға шығып, турнир кестесінің көшін бастап, жоғары позициясын ұзақ уақыт сақтаған кезде жүзеге асады. Сондықтан жаңа мақсаттар мен міндеттерге біртіндеп, қадам-қа-

даммен жылжу қажет.

– Ел кубогын жеңіп алуымыздың негізгі себептерінің бірі – команданың жазғы маусым алдындағы оқу-жаттығу жиынын мұз үстінде ғана емес, «жерде» де өте сапалы өткізуі деп санаймын, – деді Андрей Лазарев. – Сібедегі корпусты жаңартып, ойыншыларға қолайлы тұрмыстық жағдай жасадық. Дегенмен негізгі рөлді спорттық факторлар атқарды. Жаңадан келген ойыншылар бас бапкерге кәсіби хоккейде жүрген бірнеше жыл ішінде алғаш рет жерде толыққанды жаттығу өткізу тәжірибесіне ие болғандарын айтты. Жаттығулардан кейін олардың шаршағаны соншалық, аяқтарынан тік тұра алмай қалған кездері де болған. Бапкерлер осындай дайындық бағытын дұрыс жолға қойғанының арқасында бұл команданың төзімділігіне әсер етті. Егер матчтардың алғашқы кезеңдерінде кімнің басымыдығы бар екенін анықтау қиын болса, екінші және үшінші кезеңдерде команда өзінің күшін, жігерін және мінезін көрсете білді.

«Торпедо» командасының бас бапкері Алексей Ждахин бұған дейін де өскемендік

ұжыммен бірге жұмыс істеген.

– Әрине, бәріміз ел кубогы секілді мәртебелі жүлдені жеңіп алғанымызға қуаныштымыз. Бірақ мені бәрінен бұрын ойыншылардың қандай да бір жағдайдағы шешімдерімізді қалай қабылдайтыны қызықтырды, – деді Алексей Ждахин. – Соңғы ойындарда, әсіресе екінші және үшінші кезеңдерде жігіттер өздері біз не қалайтынымызды, олардан не талап ететінімізді түсіне бастады. Мұны ойын барысында қолдана бастады, нәтижесі де көрінді. Үйренуге ешқашан кеш емес. Мен де олардан үйренемін, ал олар бізден үйренуі керек. Біз де бір нәрсені көрдік, бір нәрсені білеміз. Сондықтан бірлескен жұмысымыз нәтиже беруге тиіс.

Бас бапкер Қазақстан кубогы үшін өткен ойындарда, тіпті жұмыс күндерінің өзінде, трибунада жанкүйерлердің қарасы көп болғанын атап өтті.

Алматыдан келген қарсылас команданың өте мықты болатынын ескерген жөн. Сондықтан онымен өтетін кездесулерге барынша байыпты дайындалып, ойынға жоғары деңгейде жұмылу қажет. Жанкүйерлер де тартысты әрі жарқын хоккей күтеді.

#ЖОБА

Туған жерге тартылған инвестиция

Катонқарағайдың асқақ таулары, ну орманы, мөлдір өзендері мен саф ауасы оны туризмді дамытуға қолайлы өңірлердің біріне айналдырып отыр. Табиғи әлеуетпен қатар, туған жерге пайдасын тигізуді көздеген жергілікті кәсіпкерлердің бастамалары да аудан экономикасына серпін беруде.

Катонқарағай ауданы әкімінің орынбасары Фархат Құсайынов «Umai Tour» ЖШС өкілдерімен кездесті. Кездесуде ауданда туризмді дамытуға бағытталған жоба талқыланды.

Катонқарағайдың тумасы, кәсіпкер Айгүл Сапарғалиқызы туған жеріндегі бизнестің дамуына үлес қосуды мақсат етіп, инвесторларды ауданға тартқан.

– Туған жерімді көркейтіп, ата-бағамыздан қалған киелі мекенді заман талабына сай дамыту – мен үшін үлкен мәртебе әрі перзенттік парыз, – дейді Айгүл Сапарғалиқызы.

ТУРИЗМ – АУЫЛ ЭКОНОМИКАСЫНЫҢ ЖАҢА ТІРЕГІ

Катонқарағайда туризм тұрақты түрде дамып келеді. 2025 жылдың қорытындысы бойынша ауданда туристерді орналастыруға арналған 92 нысан жұмыс істеп, бір жыл ішінде келушілер саны 33,5 мың адамға жетті.

2026 жылы өңірде туризм саласына бағытталған бірқатар инвестициялық жобаны жүзеге асыру жоспарланған. Биыл өткен «Алтай – түркі әлемінің алтын бесігі» халықаралық фестивалі де ауданға 50 мыңнан астам туристің келуіне ықпал етті.

Туризмнің дамуы қонақүй мен демалыс орындарының көбеюімен ғана шектелмейді. Ол көлік, қоғамдық тамақтану, ауыл шаруашылығы, қолөнер, гид қызметі және жергілікті өнімдерге сұраныстың артуына мүмкіндік береді. Сондықтан туризм – ауыл тұрғындарының табысын көбейтетін маңызды экономикалық бағыт.

Осы ретте Катонқарағайды тұрақты туризм кластеріне айналдыру, экологиялық талаптарды күшейту және халықаралық Green Destination сертификаттына ұмтылу жөніндегі жоспарлардың маңызы зор.

ТАБИҒАТПЕН ҮЙЛЕСКЕН ТУРИЗМ

«Umai Tour» жобасы табиғатқа жақын әрі жергілікті өмірмен таныстыратын туристік форматты дамытуға бағытталған. Жоба аясында экожүйеге негізделген қонақжайлық тәсілі – Ecovida тұжырымдамасын қолдану көзделді.

Бұл бағыттың ерекшелігі – туристке қалалық демалыстың үлгісін ұсынбай, Катонқарағайдың табиғи және ауылдық болмысын сезіндіру.

Жергілікті тағам, ауыл тұрмысы, табиғи орта, ұлттық дәстүрлер мен өлкенің тарихы туристік өнімнің бір бөлігіне айналады.

Сонымен қатар экотуризм табиғатты тиімді пайдалануды, су мен энергия-

ны үнемдеуді, қалдықтарды азайтуды және биоалуантүрлілікті қорғауды талап етеді. Туристік нысандарды дамыту кезінде табиғи аумақтарға түсетін жүктемені бақылау және экологиялық талаптарды сақтау маңызды.

ЖЕРГІЛІКТІ ХАЛЫҚТЫҢ ҚАТЫСУЫ – БАСТЫ ШАРТ

Катонқарағайдағы туризмді дамытуда ауыл тұрғындарының белсенділігі маңызды рөл атқарады. Ұлттық тағам әзірлеу, атпен серуен ұйымдастыру, бал және жергілікті өнім өндіру, қолөнер бұйымдарын ұсыну, гид қызметін көрсету сияқты бағыттар тұрғындарға қосымша табыс әкеледі.

Сондықтан «Umai Tour» жобасының нәтижесін тек салынған нысандар санымен емес, туризмге тартылған жергілікті тұрғындар мен құрылған жаңа жұмыс орындарының санымен де бағалау қажет.

Ауданда туристерге ұсынуға болатын табиғи және тарихи нысандар аз емес. Берел қорғандары, Рахман қайнары, Көккөл, Бұқтырма алабы, таулы маршруттар мен ауылдық туризм бағыттарын бір туристік жүйеге біріктіруге мүмкіндік бар.

ТАБИҒИ БРЕНДТІ САҚТАУ – НЕГІЗГІ МІНДЕТ

Катонқарағайдың басты туристік капиталы – оның табиғаты. Сондықтан туристер санын арттырумен қатар, қоршаған ортаға түсетін салмақты бақылау қажет.

Ұлттық парк аумағында экологиялық туризмді дамыту мәселелері тұрақты түрде қаралып келеді. 2026 жылдың ақпанында ұлттық парк аумағындағы туристік даму тұжырымдамасы мен ауылдық округтердегі инвестициялық жобалар да талқыланды.

Туризмнің ұзақ мерзімді дамуы табиғи ресурстарды сақтаумен тікелей байланысты. Табиғатты қорғау, жергілікті қауымдастықтың мүддесін ескеру және тұрақты мониторинг жүргізу – негізгі талаптардың бірі.

ТУҒАН ЖЕРГЕ САЛЫНҒАН ИНВЕСТИЦИЯ

Айгүл Сапарғалиқызының бастамасының ерекшелігі – жобаның туған жерге деген жауапкершілікпен ұштауында. Мұндай инвестицияның нәтижесін тек қаржы көлемімен өлшеу жеткіліксіз.

Жаңа жұмыс орны – жергілікті тұрғын үшін мүмкіндік. Жаңа туристік қызмет – ауыл тұрғыны үшін қосымша та-

#«ТАЗА ҚАЗАҚСТАН»

Шыбындыкөлдің жағасы қоқыстан тазартылды

Балауса ОРАЗАЛЫҚЫЗЫ
 Жәнібек ЫРЫСБАЙ

Шығыс Қазақстан – өзен-көлге бай өңір. Таулы-орманды жерлердегі көлдер жазда демалушыларды қабылдап, қыста спортпен шұғылдануға, балық аулауға мүмкіндік береді. Бірақ табиғи орындардың адамға қолайлы болуы олардың тазалығы мен қорғалуына тікелей байланысты.

27 тамыз – БҰҰ шешімімен бекітілген Дүниежүзілік көлдер күні. Осы датаға орай Шыбындыкөлдің жағасында «Таза Қазақстан» экологиялық акциясы аясында тазалық жұмыстары жүргізілді.

Шыбындыкөл Өскеменнен шамамен 90 шақырым жерде, теңіз деңгейінен 1 мың метрге жуық биіктікте орналасқан. Ұзындығы бір шақырымнан асатын, ені 600 метрге жуық су айдынының айналасын қайыңды және қылқанжапырақты орман қоршап жатыр. Жазда мұнда демалушылар мен балықшылар жиі келеді. Қыста көл беті қатып, коньки тебуге және қысқы балық аулауға мүмкіндік береді.

Шығыс Қазақстанның суға бай өңір екенін ШҚО табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы орман шаруашылығы және ерекше қорғалатын табиғи аумақтар бөлімінің басшысы Данияр Қанатбаев та атап өтті. Оның айтуынша, облыста 2 мыңға жуық көл бар. Оның ішінде аумағы бір шаршы шақырымнан асатын ірі көлдердің саны 16-18 шамасында.

– Шығыс Қазақстанда өзендер мен көлдер көп. Зайсан, Марқакөл, Сібе көлдері сияқты табиғи су айдындарының әрқайсысының өзіндік ерекшелігі бар. Шыбындыкөл де – туристер мен демалушылар жиі келетін орындардың бірі, – деді Данияр Қанатбаев.

Шыбындыкөлдің мемлекеттік орман қоры аумағында орналасуы оның тазалығын сақтауға жауапты жұмысты да нақтылайды. Көлге Асубұлақ орман шаруашылығының қызметкерлері тұрақты түрде бақылау жүргізіп, жағалауды тазалау жұмыстарына қатысады. Бұл жолғы тазалық жұмысы да бірреттік шара ретінде ұйымдастырылған жоқ. Асубұлақ орман шаруашылығының басшысы Дамир Тоқановтың айтуынша, табиғатты қорғау мен тазалау – орман шаруашылығы қызметкерлерінің күнделікті жұмысының бір бөлігі.

– Біздің міндет тек орманды қорғау немесе өрттің алдын алумен шектелмейді. Табиғатты келер ұрпаққа таза күйінде жеткізу үшін осындай жұмыстарды тұрақты жүргіземіз. Бүгін Шыбындыкөл жағалауын тазалауға тіркемелері бар екі трактор, 3 «УАЗ» көлігі және 22 адам жұмылдырылды, – деді Дамир Тоқанов.

Жағалауды тазалау барысында тұрмыстық қалдықтар жиналып, арнайы техникамен шығарылды. Мұндай жұмыстардың жүйелі жүргізілуі демалушылар көп жиналатын табиғи аумақтардың тазалығын сақтауға мүмкіндік береді. Ал өңірде «Таза Қазақстан» акциясы аясындағы экологиялық жұмыстар жыл бойы жалғасып келеді.

Қобланды Абенов
Катонқарағай ауданы

#ПАРАСАТ БИІГІНДЕ

Еңбекпен өрілген ғибратты ғұмыр

✍ Дәурен Аллабергенұлы
📍 ШҚО ардагерлер кеңесі

Кей адамдардың ғұмыр жолы өзінен кейінгі ұрпаққа айтылар ақылдан да, атқарған қызметтен де әлдеқайда биік тұрады. Өйткені олардың өмірбаянының әр бетінде заманның ізі, қоғамның тынысы, елге қызмет етудің тағылымы жатады. «Ардагерлер ұйымы» республикалық қоғамдық бірлестігінің Шығыс Қазақстан облыстық филиалының төрағасы Айтқазы Шерубаевтың 75 жылдық ғұмыры да осындай өнегелі жолдың бір парасы.

АУЫЛДАН БАСТАЛҒАН АРМАН

Бірақ Айтқазы аға өзінің өмір жолын мансаптың биігімен ешқашан өлшеген емес.

– Мен карьера жасаймын деп, күні-түні соны ойлаған адам емеспін. Маған сеніп берілген участок жұмысын дұрыстап істегім келді, көрсеткім келді. Әрі өзіме де қызық болды, – дейді ол. Оның өмірлік ұстанымы да осы қарапайым сөзден аңғарылады. Қызметті емес, істі ойлау. Атақты емес, жауапкершілікті сезіну. Ал абыройдың өзі адамды іздеп келетіні рас екен.

Айтқазы Шерубаев 1949 жылы 3 қыркүйекте Тарбағатай ауданындағы Ласты ауылында дүниеге келген. Кейін отбасы аудандағы Қарасу кеңшарына қоныс аударып, сондағы мектепте білім алады.

Балалық шағы соғыстан кейінгі ауыр кезеңмен тұспа-тұс келді. Тұрмыс та оңай болған жоқ. Әсіресе шекараға жақын ауылдардағы тіршілік қарапайым еді.

– Зайсан мен Тарбағатайдың Қытаймен екі арасындағы Жамбыл деген жерде тұрдық. Заман қиындау болды ғой. Шын айтқанда, апайым екеуіміз бір етікті сабаққа кезек-кезек киіп барып оқитын күніміз де болды, – деп еске алады Айтқазы Сейітұлы.

Бірақ жоқшылық жігерін жасытқан жоқ. Керісінше, өмірге ерте бейімдеді. Үлкеннің сөзін тыңдап, еңбектің қадірін біліп өсті.

– Әке-шешеміз айтып отыратын, «Ешқашан біреудің ала жібін аттама» деп. Бұл сөздерді бала күнімнен көкейге түйіп өстім. Сондай болу керек деп өзімді қайрадым. Бір сөз кейін мемлекеттік қызметке деген көзқарасымның да негізіне айналды, – деді кейіпкеріміз.

АТАНЫҢ БАТАСЫ АҚ ЖОЛҒА БАСТАДЫ

Мектеп бітірер шақта Айтқазы ағаның алдында үлкен таңдау тұрды. Ауылда қалу да, қалаға барып оқу да мүмкін еді. Ол кезде атасы ферма меңгерушісі болып еңбек ететін. Институтқа бару туралы ойын атасына айтып, рұқсат сұрайды.

– Атам жарықтық фермада меңгеруші еді. Бір ағамыз Ленинградтағы инженерлік-құрылыс институтында оқитын. Ағамның «Күрделі институттардың біреуіне бару керек. Сонда ғана мына балаларды адам қыламыз, әке-шешемізді дұрыс үйге көшіреміз» дегені есімде қалыпты. Ақыры атам бір қойын сойып, көршілерді шақырып, батасын берді. Бар енді. Түсе алмасаң, қайтып келгеннен кейін тракторға отырғызып қоямын деді, – дейді кейіпкеріміз сол бір шаққа шегініс жасап.

Атадан бата алған жас жігіт Қарағанды политехникалық институтына түседі. 1974 жылы оқуын аяқтап, диплом алады. Осылайша ауыл баласының үлкен еңбек жолы басталады.

Айтқазы Шерубаевтың еңбек жолы бір ғана саламен шектелмеді. Алдымен өндірісте мастер болды. «Востокмаш-заводта» жұмыс істеді. Учаске бастығы, бас инженер қызметтерін атқарды. Кейін басқару саласына келді.

Одан әрі облыс орталығындағы аудандық, қалалық атқарушы органдарда, әлеуметтік қорғау саласында, энергетика бағытында еңбек етті. Өскемен қаласы әкімінің орынбасары, облыс әкімінің орынбасары қызметтерін атқарды. Бір қарағанда, бір-біріне мүлдем ұқсамайтын салалар. Бірақ Айтқазы Сейітұлы үшін әр жаңа қызмет жаңа білімге бастайтын мүмкіндік болды.

МӘНСАПТЫ ЕМЕС, ЖҰМЫСТЫ ОЙЛАДЫ

Айтқазы Шерубаевтың өмір жолына қарасаңыз, қызмет сатысы бірінен кейін бірі жалғасып жатады. Бірақ ол мұны өзі үшін үлкен мақсат етіп қоймағанын айтады.

– Әр адамның өзінің ойы болады ғой: «Мен анандай карьера жасаймын, мына жақта қызмет істеймін» деген сияқты. Егер күні-түні соны ойласаң, жұмысың қалады жайына. Ондайды мен ойламаймын. Карьера өзі іздеп келген сияқты. Менің өмірбаяным солай енді. Өмірлік серігім Мағрипа Төлешқызы 1952 жылы Ресейдің Новокузнецк қаласында туған, сонда мектеп бітірген. Қарағанды Политехникалық институтында таныстық, 1974 жылы отбасын құрдық. Балалар жетті. Бір ұлымыз қайтыс болып кетті, бір ұлымыз Алматыда тұрады. Немерелеріміз бар. Бәрі оқыған, көздері ашық. Мен үшін өмір жолымдағы ең бастысы, өзіме сеніп тапсырылған жұмысты сапалы орындау болды, – дейді Айтқазы Шерубаев.

Сондықтан кейіпкерімізге үлкен жауапкершілікті талап ететін қызметтер өзі келгендей. Тіпті еңбек кітапшасына қатысты әзілінің өзінде үлкен мән бар.

– Немерелеріме айтамын ғой, сендер менің еңбек кітапшамды көрсендер ғой, бір жұмыстан шығарып жіберді деген жоқ, ауыстыра берген, ауыстыра берген деймін, – дейді. Дегенмен, әр ауысымның артында жаңа міндет, жаңа жауапкершілік тұрғаны даусыз.

Кейіпкеріміз жылдар бойы жоғары қызметтерде жүріп, талай адамның мінезін, түрлі жағдайды көрді. Бірақ өзі үшін ең маңыздысы қарапайымдылық болып қалды. Оның ойынша, мемлекеттік қызметкер өзіне жүктелген істі адал атқарып қана қоймай, өзгелерге де үлгі болуы керек.

– Мемлекеттік қызмет – үлкен жауапкершілік. Ол өз басыңа ғана емес, отбасыңа да жауапкершілік. Ең алдымен істеп жүрген салаңа жауаптысың. Нәтижелі істеу үшін өзің дұрыс болуың керек, үлгі болуың керек. Сонда ғана жұмысың дұрыс болады, – дейді Айтқазы аға. Бұл ұстаным оның бүгінгі қоғамдық қызметінде де жалғасып келеді.

130 МЫҢ АДАМЫ БАР ҰЙЫМДЫ БАСҚАРЫП ОТЫР

Айтқазы Шерубаевтың кейінгі жылдардағы қоғамдық қызметі облыстық ардагерлер ұйымымен тығыз байланысты. Бүгінде өзі төрағалық ететін ұйымның құрамында 130 мыңнан астам адам бар. Ол бұл ұйымды тек аға буын бас қосатын орта ретінде емес, қоғамның белсенді бір бөлігі деп қабылдайды.

– Ақсақалдардың ойы бар, көргені бар, білімі бар. Биыл Шығыс Қазақстан облыстық ардагерлер кеңесінің ІХ есептік-сайлау конференциясын өткіздік. Аға буын өкілдерінің соңғы бес жылдың көлемінде қоғамның дамуы мен мемлекеттің өркендеуі жолында атқарған жұмыстары жан-жақты сараланды. Атқарған жұмысымыз елдің көз алдында. Есепті кезең ел тарихындағы маңызды саяси өзгерістермен тұспа-тұс келді. Конституциялық реформалар, Президент бастамалары және әлеуметтік-экономикалық жаңғыру үдерістері ардагерлер ұйымының жұмыс бағыттарын айқындады. Кеңес өз қызметін мемлекеттік саясатты түсіндіру, қоғамдық келісімді сақтау, ұлттық құндылықтарды дәріптеу және халықпен тұрақты байланыс орнату

негізінде жүргізеді. Бүгінде облыстық ардагерлер ұйымы 13 қалалық және аудандық кеңесті, 471 бастауыш ұйымды біріктіреді. Жалпы есепте 125 мыңнан астам ардагер бар. Олардың қатарында Ұлы Отан соғысының ардагерлері, тыл еңбеккерлері, еңбек ардагерлері және басқа да санаттағы азаматтар қамтылған. Өкінішке қарай, уақыт өткен сайын соғыс ардагерлерінің қатары азайып келеді. Ардагерлердің міндеті біреуді сынау емес. Елдің мәселесіне бейжай қарамау. Жұмысымызды бағалаған облыс басшылығы, ардагерлер кеңесі алдағы бес жылға мені қайта сайлады, сенім үдесінен шығу басты жауапкершілігіміз, – дейді облыстық ардагерлер кеңесінің төрағасы Айтқазы Шерубаев.

Бұл ұстаным ұйымның күнделікті жұмысынан да көрініс табады. Аудандардағы ардагерлер ұйымы елдің жағдайын бақылап, жолға, суға, денсаулық сақтауға, әлеуметтік жағдайға қатысты мәселелерді көтереді. Кей жерлерде қоғамдық бақылауға да белсенді араласады.

Мәселен, Күршімдегі көпір құрылысы кезінде жергілікті ардагерлердің өз бастамасымен қоғамдық бақылау жасауы да осының бір мысалы.

Бүгінде Айтқазы Шерубаев ардагерлер ұйымындағы қоғамдық жұмысты өмірінің маңызды бір кезеңі деп қабылдайды. Ол аға буынның қоғамдағы орны әлі де зор деп санайды. Ардагерлердің міндеті өткенді айтып отыру ғана емес, бүгінгі шаруаға ақыл қосу.

– Бізден ертең «сен кеше қандай батыр болдың, қайда қызмет істедің, неше орденің бар?» деп сұрамайды. Бізден сұрайтыны, «Ал енді осы жерде не істеуіміз керек? Қандай ақыл айтасыз-дар?» деп сұрайды, – дейді ол.

Бұл сөздің салмағы бар. Өйткені елге қызмет етудің мәні адамның жасына қарай өзгермейді. Жастық шақта еңбек етсең, кейін сол еңбектен жинаған тәжірибеңді елге ұсынасың.

Облыстағы ардагерлер ұйымының жұмысы жастармен кездесумен ғана шектелмейді. Жалғыз тұратын қарттардың жағдайын білу, әлеуметтік мәселелерін бақылау, денсаулық сақтау саласындағы түйткілдерге назар аудару да күнделікті міндеттің бір бөлігі. Ұйым мүшелері аудандар мен қалалардағы жағдайды зерделеп, қажет болған жағдайда тиісті басшыларға ұсыныс ретінде жеткізеді.

ЖАСТАРДЫ НАҚТЫ ІСПЕН ТӘРБИЕЛЕУ ҚАЖЕТ

Айтқазы Сейітұлы жұмыс барысында жастармен кездесуге ерекше мән береді. Бірақ оларға ұзақ ақыл айтқанды да жөн көрмейді. Керісінше, жастардың өз пікірін тыңдау маңызды деп есептейді. Бүгінгі ұрпақтың мүмкіндігіне де сүйсінеді.

– Мен сондай болғанмын, мен сөйттім, бұйттім десең, жастар оған көп қарамайды. Сондықтан жастардың өзінен сұрайсың: «Қалайсың? Не істеп жатырсың? Қандай ойың бар?» дегендей. Осылай етсең олар да ашыла түседі. Маған жастар өте ұнайды. Кездесуде байқап жүремін, креативті, жақсы сөйлейтін, алға ұмтылатын, екі-үш тіл білетін жастар өте көп, – дейді кейіпкеріміз.

Сонымен бірге қазіргі жастарға ақыл айтумен шектелмей, нақты істі көрсету керек. Бұл ойды ол өзінің студенттік шағындағы тәжірибесімен байланыстырады. Студент кезінде өндірістік тәжірибедең өтіп, Кеңес Одағының көптеген қалаларындағы зауыттарды аралаған. Мысалы, ол Рубцовск, Барнаул, Новосибирск, Омбы, Томск және Башқұртстандағы кәсіпорындарда болып, өндіріс жұмысымен көзбе-көз танысқан.

– Трактор зауыты, Рубцовск мотор зауыты, Барнаул, Новосибирск, Омбы, Томск, жиыны 18 қалада болдым. Башқұртстанда да зауытқа барып, бір ай жұмыс істеп келдім. Ол жерде студенттер жай экскурсия жасап қана қоймайды. Кәдімгі жұмыс киімін киіп, жұмысшылармен бірге істейді. Кешкісін жұмыс барысын талқылайды. Сондықтан

бүгінгі студенттердің өндірістік тәжірибесіне ерекше мән берген дұрыс деп санаймын. Жастарға айтатын ең үлкен аманатым да осы. Өзің ұмтылсаң, жұмыс болады. Білім ал, ізден. Қолыңнан келетін істі таңда. Еңбектен. Сонда өз орныңды табасың, – дейді ардагерлер кеңесінің төрағасы.

Айтқазы ағаның жастарға айтар ақылы көп болғанымен, оның бәрі үш ұғымның төңірегіне келіп тоғысады. Олар – білім, еңбек, ізденіс. Ол жастардың тек жоғары лауазымды қызметке ұмтылуын да дұрыс санамайды. Қолынан іс келетін жұмысшыны, шеберді, диқанды, инженерді де бағалау керек дейді.

– Қарапайым жұмысшылардың қолынан іс келетінін, қаншама халықтың алдында таңғалдырып, станокта істей ме, егінде жүріп істей ме, жұмыстың сапасын, негізін біліп отырып істейтін адамдарды елдің алдында көрсету керек. Мұндай мысалдар жастарға үлкен әсер етеді, – дейді ол.

ЕҢ ҮЛКЕН ҚҰРМЕТ – ХАЛЫҚТЫҢ БАҒАСЫ

Айтқазы Шерубаевтың 75 жылдық ғұмырына көз салғанда, бір нәрсе анық байқалады. Ол қызметтің соңынан қуған адам емес. Қайта қай қызметте жүрсе де, сол істің жауапкершілігін арқалаған азамат. Өндірісте де, мемлекеттік қызметте де, қоғамдық жұмыста да өзіне жүктелген міндетті орындауды бірінші орынға қойған. Ол үшін абыройдың өлшемі ма-рапатта емес.

– Мен ешқашан өзімнің жұмысымды айтпаймын. Мақтанғанды дұрыс көрмеймін. Маған керегі – халық шын бағасын берсе болды. Менен кейінгілер үлгі көріп, жұмыс істеп жүрген жастар айтса жеткілікті деп ойлаймын, – дейді мерейтой иесі.

Бұл сөз оның бүкіл өмір жолының айшықты темірқазығы іспетті. Өйткені адам өзі туралы көп айтуы мүмкін. Бірақ оның еңбегіне берілетін ең әділ баға – халықтың пікірі.

Ауылдың қарапайым баласы болып өмірге келген Айтқазы Шерубаевтың жетпіс бес жылдық жолы осыны көрсетеді. Білім іздеген бала, өндірісте шыңдалған жас маман, ел басқару ісіне араласқан азамат, әлеуметтік саланың ауыр жүгін арқалаған басшы, энергетика саласының маманы, облыс әкімінің орынбасары, бүгінде аға буынның ақылшысы.

Өмірдің биік белесі саналатын 75 жасқа ол осындай оймен келіп отыр. Артында ұзақ еңбек жолы, алдында әлі де елге айтар сөзі, жастарға берер ақылы бар. Сондықтан Шығыс Қазақстан облысының, Өскемен қаласының және Тарбағатай ауданының Құрметті азаматы, «Құрмет» орденінің, «Ерен еңбегі үшін» медалінің иегері Айтқазы Шерубаевтың ғұмыры – бір адамның өмірбаяны ғана емес, еңбекпен қалыптасқан азаматтық ұстанымның, туған елге деген адалдықтың және ұрпаққа аманат болар өнегенің шынайы шежіресі.

#КӘСІБИ МЕРЕКЕ

Төзімді талап ететін мамандық: жер астындағы ерен еңбек

✍️ Роксана Глыбова, Ержан Кеңесұлы
📷 Виталий Столяр

Шахтер еңбегі тек физикалық төзімділікті ғана емес, сонымен қатар сабырлылықты, жауапкершілікті, ұсақ-түйекке дейін мән беруді және ко-мандамен жұмыс істей білуді талап етеді. Виталий Столяр үшін бәрі тау-кен ісіне деген қызығушылықтан басталды. Жер астына алғаш түскен кезде ол мұның өмірінің бір бөлігіне айналатынын әлі білмеген еді. Бүгінде Виталийдің шахтада еңбек еткеніне 16 жыл болды. Ол мамандыққа алғашқы қадамы, тәлімгерлері, жер астындағы жұмыстың ерекшеліктері туралы айтып берді.

Виталий Столяр Ақмола облысының Есіл қаласында дүниеге келген. Сол жерде тоғыз сыныпты тамамдап, кейін «Шағын бизнес кәсіпкері» мамандығы бойынша училищеге оқуға түсті. Тау-кен саласымен өмірін байланыстыру туралы шешім кейінірек, туыстары Шығыс Қазақстанға, Риддер қаласына көшіп келгеннен кейін қабылданды. Оларға қонаққа келген жас жігіт қалаға және жер астындағы жұмысқа алғаш рет шын мәнінде қызығушылық танытады.

– Өзімді дәл тау-кен саласында сынап көргім келді. 2010 жылы «Казцинк-Шахтострой» ЖШС-не жұмысқа орналастым. Ол жерге өзі проходчик болып жұмыс істеген туысымның кеңесімен келдім. Осылайша шахтадағы кәсіби жолым басталды, – дейді Виталий.

Қазір ол сол кезде ұзақ жылдарға жететін мамандықты таңдап жатқанын толық түсінбегенін мойындайды. Оны ең алдымен қызығушылық жетеледі. Жұмысын байқап көрді, ұнады, біртіндеп үйренісіп, мамандығын жетілдіре бастады. Еңбек жолын проходчик болып бастап, кейін сол жерде жарушы мамандығын да меңгерді.

Жер астына алғаш түсу әр адамда өзіндік әсер қалдырады. Әдетте бұл толқу, қызығушылық және жаңа кеңістікке деген үйреншікті емес сезімнің тоғысуы.

– Алғашында қатты толқыдым, аздап қорқыныш та болды. Кейін біртіндеп жер астындағы жұмыстың ерекшелігін түсіне бастайсың, жағдайға, техникаға, ұжымға үйренесің. Уақыт өте сенімділік пайда болады. Өзіңнің өз орнында жүргеніңді түсінесің, – деп еске алады шахтер.

ҚОЛ ПЕРФОРАТОРЫНАН ЗАМАНАУИ ТЕХНИКАҒА ДЕЙІН

Виталий алғашқы проходчик жұмыстарын қол перфораторларының көмегімен атқарды. Уақыт өте келе бұрғылау жұмыстарын механикаландырылған тәсілмен орындауға мүмкіндік беретін «Boomer» атты өздігінен жүретін бұрғылау қондырғысын меңгерді. Жаңа техниканы игеру оның кәсіби қалыптасуындағы маңызды кезеңдердің біріне айналды.

Жас маманға бастапқыда көп нәрсені нөлден үйренуге тура келеді. Бұл жерде жұмысты көрсетіп, түсіндіріп, уақытында кеңес бере алатын адамдардың көмегі ерекше маңызды. Виталийдің айтуынша, еңбек жолын енді бастаған кезде жанында жүрген кеншілердің барлығы дерлік көмектеседі. Әрқайсысы өз тәжірибесінен бір нәрсе үйретеді.

Виталий өзінің алғашқы тәлімгері Алексей Борзенковқа ерекше ризашылығын білдіреді. Ол Виталийге «Boomer» техникасында жұмыс

істеуді үйреткен.

– Алғашқы тәлімгерімнің осындай болғанына өте қуаныштымын. Ол маған техникада қалай жұмыс істеу керектігін көрсетіп қана қоймай, өзінің тәжірибесін де берді. Кәсіби жолымның басында алған сол білімдерім әлі күнге дейін жұмысыма көмектеседі, – дейді Виталий.

Сондай-ақ ол шебері әрі досы Вячеслав Никулинді ерекше атап өтеді. Жылдар өте келе ол Виталий үшін жай ғана басшы емес, кез келген мәселемен жүгінуге болатын жақын адамға айналған.

– Оны «Әке» деп атаудан қорықпаймын. Себебі ол бүгінгі маман болып қалыптасуыма көп көмектесті. Менің тәжірибемнің қалыптасуына оның қолдауы, ақыл-кеңесі және маған деген қарым-қатынасы үлкен әсер етті. Мен бұл адамды қатты бағалаймын және мен үшін жасаған барлық дүниесі үшін алғыс айтамын, – дейді шахтер.

16 жыл ішінде Виталийдің өзі де бірнеше рет тәлімгер болды. Ол өз тәжірибесін жас мамандарға беріп, соның ішінде өздігінен жүретін бұрғылау қондырғысында жұмыс істеуді үйретті. Оның басты ұстанымы қарапайым: алдымен жұмысты дұрыс әрі қауіпсіз орындауды үйрену керек, содан кейін ғана жылдамдыққа ұмтылған жөн.

Оның шәкірттерінің кейбірі мамандық бойынша жұмысын жалғастырып, әрі қарай дамыды. Ал кейбірі уақыт өте келе өздігінен жүретін бұрғылау қондырғысында жұмыс істеудің өзіне сәйкес келмейтінін түсініп, басқа жолды таңдады. Виталий мұны да кәсіби жолдың бір бөлігі деп санайды. Ең бастысы – адамның өз орнын табуы.

– Егер менің білімім мен тәжірибем біреуге жақсы маман болуға көмектессе, мен үшін бұл – үлкен нәтиже, – дейді ол.

ӘР АДАМНЫҢ ЕҢБЕГІ МАҢЫЗДЫ

Проходчик шахтадағы кейінгі жұмыстарды жүргізуге жол ашады. Бұл тек техникамен жұмыс істеу емес. Ол тау-кен қазбасының ерекшелігін түсінуді, технологиялық талаптарды сақтауды, қауіпсіздікті бақылауды және ұжыммен тығыз жұмыс істеуді талап етеді.

Жылдар өте техникада, міндеттерді орындау тәсілдері де өзгерді. Бүгінде Виталий саланың қаншалықты алға жылжығанын анық түсінеді. Дегенмен ең басты орында бұрынғыдай адам – оның тәжірибесі, жауапкершілігі және қауіпсіздікке деген көзқарасы.

Виталийдің пікірінше, нағыз маман жауапты, мұқият, тәртіпті және сабырлы болуы керек. Ол техниканы жақсы түсініп, ұжыммен жұмыс істей білуі қажет. Шахтада жалғыз әрекет ету мүмкін емес деуге болады. Бригаданың әр мүшесі өзіне жүктелген жұмысқа жауап береді, ал жалпы

нәтиже команданың қаншалықты үйлесімді әрекет ететініне байланысты.

Сонымен қатар Виталий шахта адамның мінезін де көрсететінін айтады.

– Қиын жағдайда біреу қобалжи бастайды, енді біреу, керісінше, жағдайды сабырмен бағалап, әрекет етеді. Мұнда жауапкершілік, төзімділік және өзара көмек ерекше байқалады, – дейді ол.

Жұмыс оған ұсақ-түйекке мән беруді үйретті. Техниканың жағдайы, айналадағы ахуал, бұрын байқалмай қалуы мүмкін өзгерістер енді оның назарынан тыс қалмайды. Бұл әдет шахтадан тыс жерде де қалыптасып, күнделікті өмірге әсер етеді.

Тәжірибенің де маңызы зор. Он жыл бұрын қиын немесе үйреншікті емес болып көрінген нәрсе уақыт өте келе күнделікті жұмыстың бір бөлігіне айналады. Алайда Виталий тәжірибе адамның немқұрайдылығына себеп болмауы керек екенін ерекше атап өтеді.

Ол өзінің жұмысындағы басты қағида ретінде сақтық пен қауіпсіздік талаптарын мүлтіксіз орындауды атайды.

–Өзіңді ережелерді елемуге болатындай тым тәжірибелімін деп санауға болмайды. Шахтада «Мен осынша жыл жұмыс істедім, маған ештеңе болмайды» деп ойлауға болмайды. Тәжірибе адамды босаңсытпауы керек, керісінше, жағдайды дұрыс бағалауға көмектесуі тиіс. Тағы бір маңызды нәрсе – әрдайым тек өзіңді ғана емес, жаныңда жұмыс істеп жүрген жолдастарыңды да ойлау керек, – деп атап өтті шахтер.

Сонымен бірге Виталий өздігінен жүретін бұрғылау қондырғысындағы жұмысты әлі де ұнататынын жасырмайды. Екі жыл нұсқаушы болып жұмыс істегеннен кейін ол қайтадан техникаға оралған.

– Жұмысыңның нәтижесін көрген кезде ұнайды. Белгілі бір міндет бар, техника бар, сен сол жұмысты тікелей атқаруға қатысасың. Тағы бір ұнайтыны – бұл жұмыс бірсарынды болып кетпейді. Үнемі ойлану, жағдайды бағалау және адамдармен бірге жұмыс істеу керек, – деп түсіндіреді ол.

ҮЙДЕ СЕНІ КҮТЕТІН ЖАНДАР БАР

Ауысым аяқталады. Күн ішінде атқарылған жұмыстар жер астында қалады, ал адам жер бетіне көтеріліп, қалыпты өміріне оралады.

– Ауысымнан кейін бәрінің жақсы аяқталғанына, жұмыстың қалыпты өткеніне қуанасың. Енді қарапайым дүниелер туралы ойлауға болады: демалғың келеді, тамақ ішкің келеді, үйде болғың келеді, – дейді Виталий.

Бос уақытында ол қала сыртындағы үйімен айналысады: құрылыс жүргізеді, жөндеу жұмыстарын жасайды, ауладағы жерді күтеді. Өз қолымен бір нәрсе жасап, еңбегінің нәтижесін көргенді ұнатады. Шахтадан кейін бұл оған ойды басқаға бұруға мүмкіндік береді. Жер астындағы жұмыстың орнына үй, аула және шаруашылықпен айналысады.

Виталий үйленген, екі баласы бар. Ұлы Богдан қазір 12 жаста. Үлкен қызы Регина 28 жаста, бүгінде бөлек тұрады. Виталийдің анасы әлі де Ақмола облысында тұрады.

Туыстары оның жұмысының

қаншалықты күрделі әрі жауапты екенін жақсы біледі. Сондықтан Виталийдің тәжірибесі мол болғанына қарамастан, оның әрбір жер астына түсуі отбасы үшін алаңдаушылықпен өтеді. Оның мамандығы отбасының күнделікті өмірінің бір бөлігіне айналғанымен, шахтадағы жұмысқа байланысты тәуекелдерге мүлде алаңдамай қарау мүмкін емес. Әсіресе Виталий ауысымнан кейін кешіккен кезде жақындары бірден хабарласып, оның аман-есен екенін білгісі келеді.

– Үйде сені осылай күтетінін білгенде, жақындарың алдындағы жауапкершілігіңді ерекше сезінесің.

Көп жыл бойы тау-кен саласына адал еңбек еткен Виталий ұлының өз жолын жалғастырғанын міндетті түрде қаламайды. Богдан электр гитарада жақсы ойнайды. Әкесі оның қабілетін дамытып, шығармашылықпен айналысып көргенін қалайды. Сонымен бірге Виталий мамандықты әр адам өзі таңдауы керек деп есептейді.

– Балам қандай жолды таңдаса да, мен оны қолдаймын. Мен үшін ең бастысы – оның өзіне шынымен қызықты іспен айналысуы, – дейді ол.

Өз арманы мен мақсаты туралы айтқанда, Виталий жылдар өткен сайын болашаққа деген көзқарасының сабырлы әрі саналы бола түскенін айтады.

– Өзіме және жақындарыма денсаулық, отбасымның жанымда болғанын және үйде бәрінің жақсы болғанын қалаймын. Үйіммен, жер телімімен айналысуды жалғастырып, демалып, отбасыммен көбірек уақыт өткізім келеді. Адам жылдар өте келе дәл осындай қарапайым дүниелерді көбірек бағалай бастайды екен, – дейді Виталий.

16 жыл ішінде Виталий Столяр жер астына алғаш рет толқу мен қызығушылықпен түскен жас проходчиктен тәжірибелі маман әрі тәлімгерге дейінгі жолдан өтті. Осы уақыт ішінде ол техниканың әртүрлі түрін меңгеріп, жас мамандарға өз білімін берді және қауіпсіздік, жауапкершілік пен командалық жұмысты бірінші орынға қоятын кәсіби ұстанымын қалыптастырды.

Ең бастысы – оны кезінде шахтаға алып келген мамандыққа деген қызығушылығы жылдар өте жоғалған жоқ. Керісінше, ол кәсіби тәжірибесі мен өмірінің ажырамас бөлігіне айналды. Виталий бүгін де әр таң сайын жер астына не үшін түсетінін жақсы біледі.

#САҚТЫҚ ШАРАСЫ

Жыл басынан бері төрт мыңға жуық адамды кене шаққан

✍ Роксана ГЛЫБОВА,
Ержан ӘБІШ
📷 depositphotos.com

Шығыс Қазақстан облысында эпидемиологиялық маусым басталғалы бері кене шаққаннан кейін 3965 адам медициналық көмекке жүгінген. Оның 1190-ы – 14 жасқа дейінгі балалар. Бұл туралы ШҚО санитариялық-эпидемиологиялық бақылау департаменті мәлімдеді.

Мамандардың мәліметінше, өткен жылдың осы кезеңімен салыстырғанда кене шағуына байланысты медициналық көмекке жүгінгендер саны 615 жағдайға азайған. Дегенмен тамыз айының соңынан бастап кенелердің белсенділігінің екінші толқыны басталатындықтан, тұрғындарға сақтық шараларын ұмытпау ескеріледі.

Кене шаққан 3712 адамға профилактикалық мақсатта иммуноглобулин енгізілді. Ал 253 адамға серопротекторлық вакцинация жүргізілген жоқ. Бұған медициналық көмекке кеш жүгіну, препаратты енгізуден бас тарту, медициналық көрсетілмдер, бұрын вакцинациядан өту, кененің эндемиялық емес аумақта шағуы және жәндікті зерттеу нәтижесінің теріс болуы себеп болған.

– Кене шаққан жағдайда медициналық көмекке жүгінуді кейінге қалдырмаған жөн. Қазіргі уақытта об-

лыстың медициналық ұйымдарында шұғыл профилактика жүргізуге қажетті кенеге қарсы иммуноглобулиннің қоры жеткілікті. Шығыс Қазақстан облысы кене энцефалитін жұқтыру қаупі жоғары өңірлердің қатарына жатады. Облыс осы инфекцияның табиғи ошағы болғандықтан, әр маусымда кене шағуына байланысты ауру жағдайлары тіркеледі, – деді ШҚО санитариялық-эпидемиологиялық бақылау департаменті басшысының міндетін атқарушы Сәуле Слямғазина.

Соңғы бір аптада кене шаққаннан кейін медициналық көмекке 36 адам жүгінген. Оның 15-і – 14 жасқа дейінгі балалар. Олардың барлығына серопротекторлық вакцинация жүргізілген. Апта ішінде профилактика жасалмаған жағдай тіркелген жоқ.

Биыл эндемиялық аумақтарда кене энцефалитінің 14 жағдайы анықталды. Өткен жылдың осы кезеңінде бұл көрсеткіш 17 болған. Сондай-ақ иксодты кене боррелиозы, яғни Лайм ауруы бойынша да сырқаттанушылық төмендеген. Биыл 10 жағдай тіркелсе, өткен жылы 15 жағдай болған.

Кене шағу қаупі жоғары аумақтардың қатарында Глубокое, Катонқарағай, Ұлан, Шемонаиха аудандары, сондай-ақ Үлкен Нарын, Самар және Алтай аудандары бар. Риддер және Өскемен қалаларының жекелеген аумақтары да қауіпті аймаққа жатады.

Қауіп деңгейі жоғары аумақтарда кенеге қарсы өңдеу жұмыстары тұрақты жүргізіледі. Мұндай учаскелер тұр-

ғындардың жұқтыруы мүмкін орындар, кенелердің шабуыл жасау жиілігі, зертханалық зерттеу нәтижелері және көпжылдық эпидемиологиялық әрі энтомологиялық мониторинг деректері негізінде анықталады.

Кенеге қарсы көктемгі өңдеу жұмыстары аяқталды. Оның барысында 670 гектар аумақ қамтылып, жоспарланған көлемнің 100 пайызы орындалды. Жалпы кенеге қарсы өңдеу маусымына екі рет – көктемде және күзде жүргізіледі.

Мамандардың айтуынша, жаз соңында кенелердің белсенділігі төмендегенімен, сақтық шараларын тоқтатуға болмайды. ШҚО санитариялық-эпи-

демиологиялық бақылау департаментінің мәліметінше, иксодты кенелердің белсенділігінің екінші толқыны тамыз айының соңында басталып, қыркүйек айында жалғасады. Әдетте көктемгі кезеңмен салыстырғанда белсенділігі төмен болғанымен, кене шағу қаупі сақталады.

– Кене энцефалитінен бөлек, бұл паразиттер боррелиоз, кене риккетсиозы және басқа да инфекцияларды таратуы мүмкін. Сондықтан табиғатқа шыққанда дененің ашық жерлерін киіммен жауып, репелленттер қолдануға және серуеннен кейін өзіңізді және бір-біріңізді мұқият тексеруге кеңес береміз, – деді Сәуле Слямғазина.

#МӘМС

Ортақ қор – ортақ мүмкіндік

Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру жүйесі неліктен ынтымақты? Бұл туралы «Әлеуметтік медициналық сақтандыру қоры» КЕАҚ Шығыс Қазақстан облысы бойынша филиалы директорының орынбасары Ирина Степанова түсіндірді.

Жұртшылық міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыруды кейде жеке шот ретінде қабылдайды: адам тұрақты түрде жарна төлеп, шамамен өзі төлеген сомға тең медициналық қызмет аламын деп күтеді. Әлеуметтік желіде МӘМС жүйесін жойып, жеке жинақ шоттарына көшуді немесе бұрынғы бюджеттік модельге қайта оралуды ұсынатын пікірлер жиі кездеседі. Алайда денсаулық сақтау саласындағы негізгі экономикалық заңдылық қарапайым: медицина неғұрлым заманауи болған сайын, оның құны да соғұрлым жоғары болады. Мәселен, тұрақты түрде жарна төлеп, бұл қаражат болашақта өзіңізді емдеуге қажет болады деп ойлайсыз. Ал егер сізге күрделі ота немесе қымбат емдеу қажет болса ше? – Орташа көрсеткіштерге сүйенсек, жұмысы бар азамат жылына шамамен 276 780 теңге аударады, ал дербес төлеуші – 51 мың теңге. Отбасыңызда бала, жасы үлкен ата-ана ауырып қалса немесе шұғыл медициналық көмек қажет болса, бұл қаражат жете ме? Әрине, жетпейді. Ауыр дертті емдеу құны жеке жинақтардан бірнеше есе көп. Елімізде МӘМС жеке жинақтау есебі емес, ынтымақтастық қағидаты бойынша жұмыс істеуінің де себебі осы. Яғни, барлық жарналар ортақ қорға біріктіріледі, – дейді Ирина Степанова. Сала маманының айтуынша, медициналық көмектің көлемі аударып отырған төлемдердің сомасына емес, медициналық көрсетілмдерге байланысты белгіленеді. Ауыр

дертке шалдығу жағдайлары миллиондаған қатысушылар арасында бөлініп, әрбір отбасын үлкен шығындардан қорғайды. – Қаражаттың қайда кететінін көру және бақылау үшін жүйені жинақтаушы үлгіге ауыстырудың қажеті жоқ. Қорда «халықтық бақылау» тетігі іске қосылуда: eGov Mobile мен Жеке кабинетте көрсетілген қызметтердің тарихын, олардың бағасын көріп, қабылдауды растап, дәрігерлердің жұмыс сапасын бағалай аласыз.

Медициналық ұйымға барғаныңды QR-код арқылы растау мүмкіндігі денсаулық сақтау саласындағы қоғамдық бақылаудың маңызды элементі. Бұл пациенттің бақылау процесіне қатысуына және азаматтар мен медициналық ұйымдар арасындағы өзара байланыстың ашықтығын арттыруға мүмкіндік береді, – дейді қор өкілі. Qalqap цифрлық сервисі әр медициналық ұйымға арнайы QR-код белгілейді. Пациент оны eGov Mobile қосымшасы арқылы сканерлеп, медициналық ұйымға барғанын растай алады. Болашақта бұл функцияны екінші деңгейлі банктердің мобильді қосымшаларына да енгізу жоспарланып отырғандығы айтылды. Пациенттің жеке кабинетінде медициналық ұйымға барғаны және оған көрсетілген медициналық қызметтер туралы ақпарат көрсетіледі. Егер ол пациентке іс жүзінде көрсетілген медициналық көмекпен сәйкес келмесе, азамат бұл туралы хабарлай алады. Пациенттердің растауы медициналық ұйымдардың жұмысын бағалау критерийлерінің бірі ретінде де ескеріледі. Осылайша, азаматтардың пікірі мен олардың бақылауға тікелей қатысуы медициналық көмектің сапасы мен ашықтығын бақылайтын жүйенің бір бөлігіне айналады.

«DIDAR» ақпарат

#МЕДИЦИНА

Денесінің 60 пайызын күйік шалған науқасты аман алып қалды

✍ АРМАН САПАРҒАЛИ
📷 depositphotos.com

Шығыс Қазақстан облыстық мамандандырылған медициналық орталығының дәрігерлері денесінің 60 пайыздан астамын күйік шалған науқастың өмірін сақтап қалды.

Орталықтың мәлімдеуінше, Алтай қаласынан облыс орталығына ауыр термиялық жарақат алған ер адам санитарлық авиация арқылы шұғыл жеткізілген. Науқастың денесінің 60 пайыздан астамын күйік шалған.

Ол медициналық орталық-

тың жансақтау бөліміне жатқызылып, жағдайын тұрақтандыру үшін кешенді ем жүргізілді. Дәрігерлер науқастың жағдайын тұрақтандырғаннан кейін оны хирургиялық операцияға дайындаған.

Мамандар терең күйік жараларын науқастың өз терісінен алынған тіндер арқылы жабу үшін күрделі аутодермопластика операциясын жасады.

Қазіргі таңда науқастың жағдайы тұрақты, оң динамика байқалады. Ота барысында ауыстырылған тері тіндері жақсы бітісіп келеді. Жақын уақытта науқасты стационардан шығарып, амбулаториялық бақылауға алу жоспарланып отыр.

#БРИФИНГ

Қауіпсіздікке салғырт қарауға болмайды: кәсіпорындар тың технологияларды енгізуде

✍ Балауса ОРАЗАЛЫҚЫЗЫ
📷 ЖИ

Тау-кен және металлургия саласы өңір экономикасының негізгі бағыттарының бірі саналады. Алайда өндіріс көлемін арттырумен қатар жұмысшылардың өмірі мен денсаулығын қорғау да маңызды міндет болып отыр. Бұл бағытта кәсіпорындарда техниканы жаңарту, цифрлық бақылау жүйелерін енгізу және қауіптің алдын алуға басымдық берілуде.

Бұл туралы ШҚО Өңірлік коммуникациялар қызметінің алаңында өткен брифингте ШҚО Кәсіпкерлік және өнеркәсіп басқармасының басшысы Исатай Аңсат айтты. Оның сөзінше, өңірде қауіпті өндірістік нысандар саны аз емес, сондықтан қауіпсіздік мәселесіне жүйелі түрде қарау қажет.

– Бүгінде Шығыс Қазақстан облысында 354 қауіпті өндірістік нысан жұмыс істейді. Оның ішінде тау-кен саласында – 46, химия өнеркәсібінде – 19, қазандық-газ шаруашылығында – 10, металлургия саласында – 8 нысан бар. Сонымен қатар жарылыс жұмыстарын жүргізетін 7 ұйым және басқа да қауіпті өндірістік нысандар бар. Өңір үшін жұмысшылардың өмірі мен денсаулығын сақтау – сөзсіз басымдық, – деді басқарма басшысы.

Өндірістегі қауіпсіздікке тікелей әсер ететін мәселелердің бірі – пайдаланылып жүрген техниканың жағдайы. Ескі жабдықтың тозуы жұмыс процесіне ғана емес, жұмысшылардың қауіпсіздігіне де әсер етуі мүмкін. Осы себепті кәсіпорындарда техникалық жаңарту жұмыстары жүргізіліп жатыр.

– 2026 жылға арналған техникалық жаңарту жоспарында нормативтік пайдалану мерзімі өтіп кеткен 603 жабдық пен технологиялық желіні ауыстыру қарастырылған. Бұл жоспар төтенше жағдайлар министрлігімен келісілген, – деді Исатай Аңсат.

Жабдықтарды ауыстырумен қатар өндірістегі бақылау жүйесін күшейту де

маңызды. Облыстық төтенше жағдайлар департаменті жанынан өнеркәсіптік қауіпсіздік жөніндегі ғылыми-техникалық кеңес жұмыс істейді. Кеңес өндірістегі қауіпсіздікке қатысты ғылыми негізделген ұсыныстар әзірлеп, жаңа тәсілдерді енгізуге бағыт береді. Ал кәсіпорындардың өзінде өндірістік бақылау қызметтері жұмыс істеп, қауіпсіздік талаптарының сақталуын тұрақты қадағалайды. Бұл жұмыс қауіпті жағдайды оқиға болғаннан кейін ғана емес, оның алдын ала анықтауға мүмкіндік беретін жүйеге көшуге бағытталған. Осы ретте цифрлық технологиялардың мүмкіндігі де кеңейіп келеді. Өндірістік процестерді жоспарлау, тапсырмаларды бөлу және жұмыс көрсеткіштерін есепке алу автоматтандырылып жатыр. Әсіресе жерасты кеніштеріндегі жұмысшылардың қозғалысын бақылауға мүмкіндік беретін жүйелердің маңызы артып отыр.

Шахталар мен кеніштерде жұмысшылар мен техниканың орналасқан жерін нақты уақыт режимінде анықтайтын технологиялар, апат туралы жедел хабарлау және қызметкерлерді іздеу жүйелері енгізілуде. Бұған қоса жерасты байланысы, Wi-Fi, автоматты өрт сөндіру және жабдықтарды қашықтан басқару мүмкіндіктері де қолданысқа енгізіліп жатыр.

– Заманауи цифрлық технологиялар өндірістегі бақылауды күшейтіп қана қоймай, жұмысшылардың қауіпті аймақта болуын азайтуға мүмкіндік береді. Қазір тау-кен қазбаларының жағдайын бақылау үшін ұшқышсыз ұшу аппараттары мен электронды өлшеу кешендері де қолданылып жатыр. Олар жинаған мәліметтер онлайн режимде мамандарға жеткізіледі. Бұл ықтимал қауіптерді дер кезінде анықтап, алдын ала шешім қабылдауға мүмкіндік береді, – деді басқарма басшысы.

Өндірістік қауіпсіздіктің тағы бір маңызды бөлігі – адам факторынан туындайтын тәуекелдерді азайту. Бұл жерде техника мен цифрлық жүйелермен қатар, қызметкерлердің қауіпсіздік мәдениетін қалыптастыруға да көңіл бөлінеді.

Өңірде 2024-2030 жылдарға арналған Қауіпсіз еңбек тұжырымдамасы аясында жұмыстар жүргізіліп келеді. Оның негізгі мақсаты – қауіпті жағдай болғаннан кейін әрекет етумен шектелмей, кәсіби тәуекелдерді алдын ала анықтап, басқару. Осы бағытта облыс кәсіпорындарында халықаралық Vision Zero – «Нөлдік жарақаттану» тұжырымдамасы енгізілуде. Қазір оған өңірдегі 45 жетекші кәсіпорын қосылған. Тұжырымдама қауіпсіздікті бірінші орынға қоюды, өндірістегі тәуекелдерді анықтауды,

қызметкерлерді оқытуды және жұмысшылардың қауіпсіздік мәселелеріне белсенді араласуын көздейді. Бұл тәсілдің нақты мысалдарының бірі – «Халықтық бақылау» әлеуметтік жобасы. Жоба облыстағы 14 кәсіпорында жүзеге асырылып жатыр. Денсаулығына байланысты жеңілдетілген еңбек жағдайына ауыстырылған 64 жұмысшы арнайы дайындықтан өтіп, қазір өндірістегі қауіпсіздікке бақылау жасауға қатысады.

– Бұл қызметкерлердің тәжірибесі жұмыс орнындағы қауіпсіздік талаптарының бұзылуын тікелей өндіріс орнында анықтауға мүмкіндік береді. Олар жас мамандарға қауіпсіз жұмыс тәсілдерін үйретуге де қатысады. Сонымен бірге мұндай тәсіл кәсіпорындарда кәсіби тәжірибесі бар кадрларды сақтап қалуға көмектеседі, – деді Исатай Аңсат.

Қауіпсіз еңбек жағдайын бақылауға жұмысшылардың өздерін тартудың тағы бір жолы – өндірістік қауіпсіздік және еңбекті қорғау жөніндегі кеңестер. Олар жұмыс беруші мен қызметкер өкілдерінен тең негізде құрылады.

– Қазіргі таңда облыста 679 өндірістік қауіпсіздік және еңбекті қорғау жөніндегі кеңес жұмыс істейді. Олар жұмыс орындарын тексеруге, еңбек жағдайын жақсартуға қатысты ұсыныстар әзірлеуге және қызметкерлердің жеке қорғаныс құралдарымен қамтамасыз етілуін бақылауға қатысады, – деді басқарма басшысы.

Өндірістегі қауіпсіздік бір ғана техникалық шарамен шешілмейтіні анық. Жаңа жабдық жұмыс процесін қауіпсіз етуге көмектессе, цифрлық жүйелер қауіпті жағдайды ертерек байқауға мүмкіндік береді. Ал қызметкерлердің өздері қауіпсіздік талаптарын сақтап, өндірістегі тәуекелдерге бейжай қарамаған кезде бұл жұмыстың нәтижесі де арта түседі.

Сондықтан өңірдегі басты міндет – өндірісті тоқтатпай дамыту ғана емес, сол өндірісте еңбек ететін адамның өмірі мен денсаулығына қауіп төндірмейтін жағдай қалыптастыру. Тау-кен саласындағы технология жаңарған сайын қауіпсіздікке деген көзқарас та бірге өзгеруі керек.

#ЕҢБЕК НАРЫҒЫ

Орташа жалақы 438 мың теңгеден асты

✍ Елизавета СЕДЫХ,
Арман САПАРҒАЛИ
📷 depositphotos.com

Шығыс Қазақстан облысының экономика және бюджеттік жоспарлау басқармасы 2026 жылдың бірінші жартысындағы халықтың табысы, еңбек нарығының жағдайы және сыртқы сауда айналымы туралы мәліметтерді жариялады.

Өңірде бірінші тоқсандағы орташа айлық жалақы 438 659 теңгені құрады. Бұл өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 8,4 пайызға жоғары. Екінші тоқсандағы жұмыссыздық деңгейі 4,6 пайыз болды. 1 шілдедегі жағдай бойынша облыста 6 872 жұмыс орны құрылды. Оның 4 621-і тұрақты жұмыс орындары.

Жеңілдетілген несие беру бағдарламалары да жүзеге асып жатыр. «Ауыл аманаты» бағдарламасы бойынша жалпы сомасы 2,7 млрд теңгені құрайтын 167 жоба мақұлданды. «Ақ-Ниет» бағдарламасы аясында 578 млн теңгеге 94 жоба қаржыландырылса, «Өр-

леу» бағдарламасы бойынша 6,2 млрд теңгеге 145 жобаға қолдау көрсетілді.

2026 жылдың алты айында ШҚО-ның сыртқы сауда айналымы 2 930,7 млн АҚШ долларына жетті. Сауда балансының оң сальдосы 627,4 млн долларды құрады. Тауар экспорты 1 779 млн доллар болса, оның негізгі бөлігін – 59,1 пайызын металдар мен олардан жасалған бұйымдар құрады. Импорт көлемі 1 151,6 млн доллар болды. Оның ішінде минералдық өнімдер – 34,9 пайызды, химия өнеркәсібі өнімдері 33,5 пайызды құрады.

Еуразиялық экономикалық одақ елдерімен сауда айналымы 1 190 млн долларға жетті. Өңірдің негізгі сауда серіктестері – Ресей (29%), Қытай (22,6%), Қырғызстан (11,7%) және Түркия (9,7%).

2026 жылғы маусымда тұтыну бағаларының индексі 2025 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда 105,4 пайызды құрады. Азық-түлік тауарларының бағасы 5 пайызға өсті. Ең жоғары қымбаттау қой етінде – 13,6 пайыз, қантқа – 11,2 пайыз, тартылған етте – 9,1 пайыз және макарон өнімдерінде – 8,8 пайыз тіркелді.

Азық-түлікке жатпайтын тауарлар

бағасы 5,7 пайызға өсті. Оның ішінде қуаттағыш құрылғылар – 15,8 пайызға, фармацевтикалық өнімдер – 10 пайызға, құрылыс материалдары 9 пайызға қымбаттаған.

Ақылы қызметтер тарифі де 5,7 пайызға артты. Тұрғын үйді күтіп ұстау қызметінің құны 26,6 пайызға, темір-жол көлігімен жүру ақысы 13,3 пайызға, курьерлік қызметтер 11,5 пайызға өсті.

#КІТАП ОҚИТЫН ҰЛТ

КЕЛ ХАЛАЙЫҚ, ОҚЫЛЫҚ!

✍ Серік ҚҰСАНБАЕВ

Көнекөздер айтпақшы, «жоққа жүйрік жетпейтіндігі» баршамызға белгілі жайт. Жалғанда, қолыңдағы немесе бойыңдағы барыңнан айырылғаннан жаман ештеңе жоқ секілді. Біз – мынау он сегіз мың ғаламның бір пұшпағын жайлаған, ешкімде ша-руа-шатағы жоқ, саны аз ғана, қарға тамырлы қазақ дейтін халықпыз.

Әр ұлттың өзіне ғана тән, ғасырлардан-ғасырларға жалғасып келе жатқан тамырлы тарихы, дәстүрлі мәдениеті мен әдебиеті, салт-дәстүрі бар екендігіне немесе бір кездері болғандығына ешкім дау айта қоймас. Ұлан байтақ даласының асты-үстіндегі қазба байлығын айтпағанда, ұлттық-рухани қазынасы жағынан қазақ халқы әлем халқының алғашқы ондығынан орын аларына да еш күмән жоқ. Себебі – қазақ ұлттық-рухани мұраға өте бай халық.

БАРЫМЫЗДАН АЙЫРЫЛЫП ҚАЛМАЙЫҚ

Алайда, жыл өткен сайын біз сол ұлттық-рухани байлықтарымыздан біртін-біртін қол үзіп, қайсыбірін ұмытыңқырап, енді біреулерін «ескіліктің белгісі» деп қарадай жерініп, есесіне «өркеніетті елдер» деп батысқа, еуропаға, тағы да басқа ұлттар мен ұлыстардың кейбір әдеттері мен салттарына еліктеп-солықтап кеткеніміз өкінішті әрине.

Сондай бір қол үзіп қалған ұлттық-рухани байлығымыздың бірі – кітап оқу болатын. Иә-иә, кітапты кәдімгідей кітапханаға барып немесе жаздырып алып оқу, кітап дүкендерін аңдып жүріп, жаңа кітаптар түссе сатып алу, қонақ боп бара қалған үйіңнің шағын кітапханасынан жақсы кітап көріп қалсаң үй иесінен қиылып сұрап әкету деймісің, әйтеуір оқылымды кітапты табудың жолдары толып жататын.

Ал, сол кітаптарды оқудың да түрлері көп еді ғой. Қойдың кезегіне ала шығып оқу, сабақ арасында мұғалімге көрсетпей партаның астынан оқу, үйдегілерге көрсетпей көрпенің астына фонарь жағып қойып түннің бір уағына дейін оқу, судың жағасына, тоғайдың сағасына барып оқу, тағы да басқасы толып жатыр.

Сосын оқыған кітаптарын «ортаға салып талқылау, алған әсерлерімен бөлісу, автордың қайсыбір көзқарастарына келіспеушілік білдіру немесе жазу шеберлігіне, стилі мен тіл байлығына тәнті болу» деген секілді кішігірім пікірталастар болып тұратын.

Қазір осының бірі жоқ, құдды бір құрдымға кетіп қалғандай. Кітапты қойып, қазақ жұртшылығының басым бөлігі ағымдағы ақпараттық басылымдардың өзін оқудан қалып барады. Ертеректе ел арасына көп айтылып, кең насихатталатын: «Кітап – білім бұлағы, білім – өмір шырағы», «Кітап – оқығандікі, білім – тоқығандікі» немесе «Жақсы кітап – жан азығы», «Күш – білімде, білім – кітапта» деген қанатты сөздер бұл күндері қанаттарын қаға-қаға жыраққа кетіп қалған сыңайлы.

Өз басым, «Оқушы күнімде қырып кітап оқыдым» деп мақтана алмаймын. Есесіне, әкейдің өтінішімен, әсіресе қыстың ұзақ кешінде үйге жиналғандарға «Алпамыс», «Қобыланды» батырлар, «Қыз Жібек», «Айман-Шолпан», «Көрұғлы», «Мұңлық-Зарлық» секілді дастандар мен жырларды көптеп оқыдым. Шынын айтуым керек, сол эпостық жыр-дастандарды оқығанымның пайдасын бертін, айтысқа қатысып жүрген кезімде көп көрдім.

Эпостық жырлардан бөлек, сол кездегі қайсыбір кластастарым мен көрші үйдің мендей балалары «Бассыз салт атты», «Сарғабанда болған оқиға», «Менің атым Қожа», «Махаббат, қызық мол жылдар», «Он бес жасар капитан», «Қазыналар аралы» секілді шытырман оқиғалы кітаптарды бір-бірімізден сұрап алып, оқып жүретінбіз.

Бірақ, содан жаман болдым деген адам көргенім жоқ. Бүгін сол үрдіс жоғалды деуге болады. Ол кездерде кез-келген үйге барсаң, орталық бөлмелердің бірінде үлкен болмаса да шағын кітап сөрелері, яғни, сол үйдің жеке кітапханасы бар болатын.

ПРЕЗИДЕНТ ТАПСЫРМА БЕРДІ

Елге танымал ақын-жазушылардың, ғалымдар мен оқымыстылардың жеке кітапханалары бір емес, бірнеше бөлмені алып тұрады екен дегенді әуелде естіп есіміз шықса, кейін қайсыбірін өз көзімізбен көріп көзіміз атыздай болған.

Айталық, заманымыздың заңғар жазушысы Мұхтар Әуезовтың жеке кітапханасында 6 мың кітап болса, көзі тірісінде классик ақын атанған Қадыр Мырза Әлінің 20 мыңнан астам кітап қоры болған екен. Кітаптардың көптігінен Алматыдағы пәтері мен саяжайына сыймай, 7 мың данасын ақын дүниеден өткеннен кейін туған жері Орал облысы сұрап алған көрінеді. Қарымды қаламгер Әбіш Кекілбаевтың жеке кітапханасында 6 мыңнан аса кітап болса, ғалым, этнограф Ақселеу Сейдімбектің кітап қорында 1 мың 278 кітабы болған екен.

Ал, әдебиеттанушы, ғалым Құлбек Ергөбек өмір бойы жинаған кітаптарының 40 мыңнан астам қорын Түркістан қаласына сыйға тартқан. Осы қордың негізінде Түркістанда «Түркі тілдес халықтар кітапханасы» ашылған екен.

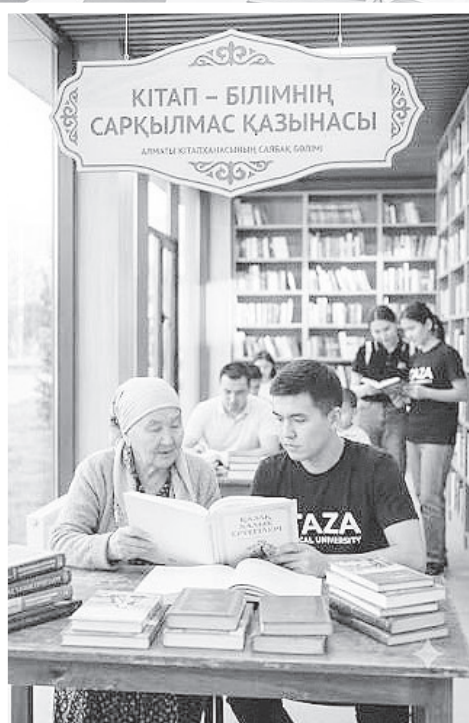
«40 мың кітап, бұл – еліміз бойынша рекордтық көрсеткіш» - дейді кітапхана саласының мамандары.

Бұдан бөлек белгілі ғалымдар Тұрсынбек Кәкішев пен Мырзатай Жолдасбековтың, жазушы Герольд Бельгер мен белгілі дінтанушы Халифа Алтай сынды тұлғалардың да ғұмыр бойы жинаған кітаптары кез келген адамды таңқалдырарлық дәрежеде.

Қазіргі ұрпаққа бұл есте жоқ ескі күндерден жеткен ертегі секілді.

Қазақ қоғамындағы осынау ішпей-жемей «барынан айырылу» үрдісін біраз жылдардан бері байқап-көріп жүрсе керек, таяуда мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев осы мәселеге ерекше тоқталып қана қоймай, халықты кітап оқуға үндей отырып арнайы қаулы да шығарғанын білеміз.

Ол қаулыда мемлекет басшысы «Адами капиталды дамыту, қоғамның зияткерлік және мәдени әлеуетін ны-

ғайту, білім беру, тәрбиелеу және оқу-ағарту ісінің негізгі элементі ретінде кітап оқу мәдениетін насихаттау, зерделі ұлт қалыптастыру, сондай-ақ шығармашыл, жасампаз және бәсекеге қабілетті тұлғаны дамыту үшін жағдай жасау керектігін» айтады да, ел Үкіметіне бірнеше тармақтан тұратын тапсырма беріп, сөзін: «Жыл сайын «Зерделі ұлт» тұжырымдамасының іске асырылу барысы туралы Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігіне есеп берсін» деп тұжырымдайды.

КІТАП – БІЛІМ БҰЛАҒЫ

Осы орайда өзіміз тірлік кешіп жатқан өңірдегі кітапханалардың ахуалын білмек мақсатпен Өскемендегі бірнеше кітапханаға хабарласқан болатынбыз.

Айталық, А.С.Пушкин атындағы Шығыс Қазақстан облыстық кітапхана-сының қорында 400 мыңдай (385817) кітап бар екен. Оның ішінде қазақша кітаптар саны – 105 мың дана болса, орыс тілінде шыққан кітаптар саны – 264 мың 310. Ал, өзге тілдердегі кітаптар – 16 мың 506 дана.

Кітапханаға күніне шамамен 70-80 адам келетін көрінеді. Кей күндері одан да көп.

– Мұнда тек кітапханаға келіп үйіне кітап алғандар ғана емес, көрмелерге келіп тамашалағандар, оқу залында отырып кітап қарағандар, іс-шараларға келіп сол шараларға байланысты қойылған кітаптарды қарағандар да кіреді, – дейді кітапхана қызметкері Меруерт Кемешова.

Жалпы, кітапхана оқырмандарының саны 49 мыңның үстінде болса, оның ішінде кітапханаға келген оқырмандар саны – 26 мың 237. Ал, виртуалды, яғни, қашықтан оқитын оқырмандар 22 мың 821 адамды құрайды.

– Кітапханамызға келушілердің

саны өткен жылы – 1 млн. 111 мың 23 оқырманға жетті. Бұл жерде нақты кітапханаға келгендер саны – 583 мың 215 адам болса, қашықтықтағы оқырмандар саны – 527 мың 808 адамды құрады, – дейді кітапхана қызметкері.

Ал, қаладағы Шығыс Қазақстан облыстық балалар және жасөспірімдер кітапханасын А.Пушкин кітапханасымен салыстыруға келмейді, әрине. Дегенмен кітап қоры, оқырмандары аздау болса да, сол жердегі мамандардың айтуларынша, негізгі қоры 1959 жылдан бастап қалыптасқан мекемеде қазақ, орыс, ағылшын, түрік және басқа да тілдердегі әдебиеттерді қамтитын кітаптардың жалпы саны 162 мың 756 дананы құрайды екен. Оның ішінде мемлекеттік тілдегі әдебиеттер 43 мың 238 дана (26,5%) болса, орыс тіліндегі әдебиеттер 117 мың 685 (72,3%), басқа тілдердегі басылымдар 1 мың 833 дана (1,1%).

– Соңғы жылдары кітапхана қорын толықтыру барысында мемлекеттік тілдегі әдебиеттерді көбейтуге басымдық берілуде, – дейді кітапхана директорының орынбасары Гүлжан Қазимова. – Жаңадан келіп түскен басылымдардың 70%-ын қазақ тіліндегі әдебиеттер, 30%-ын басқа тілдегі әдебиеттер құрайды. Бұл қорды толықтыруда қазақ тіліндегі әдебиеттерді сатып алуға басымдық беріліп отырғанын көрсетеді.

Жыл сайын кітапхана 20 мыңнан астам оқырманға қызмет көрсетеді. Орта есеппен кітапханаға күн сайын 250-ге жуық адам келеді. Кітапханаға келушілер тек кітап таңдап, кітап алумен шектелмейді. Сонымен қатар оқу залдарында жұмыс істейді, үйірмелерге, білім беру және бұқаралық іс-шараларға, шығармашылық кездесулерге және кітапхананың басқа да бағдарламаларына қатысады. Келушілер саны кітапхананың заманауи мәдени-ағартушылық кеңістік ретінде сұранысқа ие екенін көрсетеді. Жыл сайын оқырмандарға 450 мыңнан астам кітап беріледі.

Міне, бұл цифрларға қарап: «Дабыл қағудың қажеті қанша? Өңіріміздегі бір ғана кітапхананың өзінен бір жылда миллионнан астам адам кітап алып оқиды екен ғой?!» деп тоқмейілсіп қалуымызға да болар еді.

Алайда, қазақта «Қажет тастың ауырлығы жоқ» деген аталы сөз бар. Егер «Кітап – білім бұлағы, білім – өмір шырағы» дегенге сүйенетін болсақ, сол кітап атты мөлдір бұлақтан мүмкіндік барда неге құмарыңды қандырып білім алмасақ?! Оған кім немесе не кедергі?

Қазір Құдайға шүкір кез келген қалада да, ауданда да, кітапханаң да, кітап сататын дүкендерің де жетіп артылады. Сосын, бұрындары елге танымал ақын, жазушылар мен оқымысты ғалымдар ғана кітаптарын шығаратын еді ғой. Қазір «Ерінбеген етікші болады» демекші, ерінбеген адамның бәрі кітап шығарып, өздерімен өздері ақар да шақар, арқа да жарқа болып жатқан заман. Ол «жазушыларға» «Кітап шығарма!» деп айтуға ешкімнің қақысы да жоқ.

Сондықтан, талғамы бар оқырман «Еттің бәрі қазы емес, иттің бәрі тазы емес» деген қағидаға сүйене отырып, көзіне көрінген кітап атаулыны сатып алып, оқи бермейтін шығар» деген ой-дамыз.

Қазақтың ұлт ұстазы Ыбырай Алтынсарин өткен ғасырдың басында:

– Кел балалар, оқылық,
Оқығанды көңілге,

Ықыласпен тоқылық! – деп күллі қазақ халқын сауаттылыққа, білімге шақырса, біз де бір кездері кітап оқуға құмар болған халқымызға, сол дәстүрімізді жоғалтпайық деген ниетпен:

– Кел халайық, кітап оқылық! – демекпіз.

#ӨНЕР

Жыр арқауына айналған шаһар: Өскеменде өрелі айтыс өтті

✍ Серік Құсанбаев
📷 Евгений Щетников

Биыл Өскемендегі дәстүрлі Қала күні мерекесі жылдағыдан ауқымды әрі ерекше бағдарламалармен өтті. Атаулы мереке аясында ұйымдас-тырылған «Жыр арқауы – Өскемен» атты ақындар айтысында өңіріміздің бірқатар аудандары мен Өскеменде, сондай-ақ Астана, Алматы қалаларында оқу оқып, қызмет етіп жүрген шығысқазақстандық он ақын жыр көрігін қыздырды.

Өскемен қаласының әкімі Алмат Ақышовтың қолдауымен жүзеге асқан жыр бәсекесіне тас-түйін даярланып келген ақындар айналасы үш-төрт сағатта Алтайдың әсем табиғатынан бастап жамиятын да, бас шаһарымыздың соңғы жылдарда жеткен жетістіктері мен кемістігін де, қоғамдағы қайсыбір келеңсіздіктерді де жалынды жырларына арқау ете білді.

Төрт сағатқа созылған жыр додасында бас бәйгеге (500 мың теңге) қазылар алқасының бірауызды шешімімен арқалы ақын, Титан-магний комбинатының жұмысшысы Нұржан Жолбарыс лайық деп танылды.

Нұржанның бас бәйге алуына бүгінгі қазақ қоғамындағы той тойлаудың дарақылығы мен қайсыбір асабалардың елді күлдірем деп, тойды бүлдіріп алып жататын асырасілтеушіліктерін шегіне жеткізе жырлауы да өз септігін тигізгенін атап өткен жөн.

Айтыста «сөз мәдениеті» деген болады. Бұл дегеніңіз – қандай да бір сын немесе қалжың айтса да, қарсыласының жеке басын ажуаламай, намысына тимей, айтар ойының тігісін жатқызып, майын тамызып айта білу. Міне, осындай сөз мәдениетінің озық үлгісін көрсете білген зайсандық жыр жампозы Қуатбек Қуанар ешқандай даусыз жүлделі бірінші орынды (400 мың теңге) иеленді.

Бес адамнан тұратын қазылар алқасы екінші орынға (300 мың теңге) тағы бір зайсандық тәжірибесі мол арқалы ақын Ардабек Ақбабаұлы мен Өскемен қаласының атынан додаға түскен, болашағынан зор үміт күттіріп жүрген тарбағатайлық ақын аруымыз Жұлдызай Мұратбекқызы лайық деп шешті.

Өткен жолы Зайсанда өткен облыстық айтыстың бас жүлдесін иеленген Қуаныш Еркін мен Астанадан келген Зайсанның қызы Нәрия Ақбаба қанжығаларына айтыстың үшінші орынға тігілген 200 мың теңгелік жүлдесін байлады.

Айтысқа қатысып, жауһар жырларымен жиналған жұрттың айызын қандыра білген қатонқарағайлық Гүлжан Ықылас пен Алматыдан келген Ұларбек Жеңісбекұлына, өскемендік Айдос Рашатұлы мен студент ақын Әли Еркемовке ынталандыру сыйлықтары табысталды.

– Айтыс – қазақ халқының бабадан балаға мұра боп жеткен рухани қазы-

насы. Сондықтан да биылғы Қала күні мерекесінің мәдени шаралар бағдарламасына айтысты кіргіздік. Жыр додасын тамашалауға келген сіздерге және өздеріңізге тамаша айтыс сыйлаған ақындарға көп-көп рақмет айтамын. Өнерлеріңіз өрге жүзе берсін, – деді бас бәйгені табыстаған қала әкімі Алмат Талғатұлы.

#САЙЫС

Өскемендік ару әлемдік байқауда еліміздің намысын қорғауда

Өскемен қаласының тумасы, «Қазақстан аруы – 2024» байқауының жеңімпазы Бағым Балтабаева биыл халықаралық «Әлем аруы – 2026» байқауында Қазақстанның атынан қатысып жатыр.

Бағым Балтабаева Сәрсен Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университетін тәмамдаған. Оның негізгі кәсібі – бастауыш сынып мұғалімі.

Өскемендік ару үшін «Әлем аруы» байқауы – тек сұлулық додасы емес, қатысушылар өздерінің әлеуметтік жобаларын таныстыратын халықаралық алаң. Қазақстан атынан қатысып жатқан Бағым «More Than Beauty» жобасын ұсынып отыр. Бастама қиын жағдайға тап болған аналар мен отбасыларды қолдауға, сондай-ақ әлеуметтік жетімдіктің алдын алуға бағытталған.

Бағым қайырымдылық шараларына да белсенді қатысады. Ол «Ана Үйі» қорының волонтері ретінде әлеуметтік жобаларға атсалысып, ағаш отырғызу акциялары мен сенбіліктерге тұрақты түрде қатысып келеді.

Қазір халықаралық байқауда дауыс беру кезеңі жүріп жатыр. Ол 4 қыркүйекке дейін жалғасады. Ең көп дауыс жинаған төрт қатысушы автоматты түрде Top-40 қатарына өтеді.

Сондықтан әрбір дауыс өскемендік ару үшін ғана емес, Қазақстанның халықаралық байқаудағы нәтижесі үшін де маңызды.

«DIDAR» ақпарат

#«ҮМІТ – 2026»

Шығармашылық байқау жеңімпаздары анықталды

✍ Дмитрий Чжан,
Арман Сапарғали
📷 ШҚО ҚАЖД

Шығыс Қазақстан облысында қылмыстық-атқару жүйесі мекемелерінде жазасын өтеп жатқан сотталғандар арасында жыл сайын өтетін «Үміт – 2026» шығармашылық байқауының жеңімпаздары анықталды.

«Үміт» деп аталатын байқауға сотталғандар өз қолдарымен жасаған картиналар мен түрлі бұйымдарын ұсынды. Әр жұмыс автордың шығармашылық қабілетін, өзіндік көзқарасын және ішкі жан дүниесін танытты.

Жеңімпаздарды анықтау кезінде жұмыстардың сапасы мен орындалу техникасымен қатар, идеяның ерекшелігі, түпнұсқалығы, шығармашылық тәсіл және автордың өзіндік қолтаңбасы ескерілді.

Байқау қорытындысы бойынша бірінші орын №4 картинаға берілді. Жұмыс қазылар алқасын көркемдік шешімінің ерекшелігі мен әсерлілігімен тәнті етті. Екінші орынды №17 шахмат иеленді. Қолдан жасалған бұйым өзіндік орындалуымен және ерекше авторлық тәсілімен көзге түсті. Оның авторы қарапайым интеллек-

туалдық ойын жиынтығын жеке өнер туындысына айналдыра білген. Үшінші орын №1 және №2 картиналарға берілді. Екі жұмыс та өзіндік ерекшелігі мен авторлардың қоршаған ортаға деген жеке көзқарасын жеткізе білуімен жоғары бағаланды.

ШҚО бойынша ҚАЖ департаментінің ресми өкілі Салтанат Ожиканованың айтуынша, әр жұмыстың артында жеке тарих пен қайталанбас адам тағдыры тұр.

– Мұнда бір-біріне ұқсас жұмыстар жоқ, өйткені бірдей тағдырлар да болмайды. Әр картина, әр бұйым – автордың ішкі жан дүниесінің, өзіндік көзқарасы мен маңдай терінің көрінісі, – деді

Салтанат Ожиканова.

Оның айтуынша, байқауға қатысу сотталғандарға өз қабілеттерін танытуға, өз күшіне сенуге және шығармашылықтың жаңа өмірге бастар алғашқы қадамдардың бірі бола алатынын көрсетуге мүмкіндік берген.

«Үміт – 2026» байқауы авторлар арасындағы бәсекемен ғана шектелмеді. Қатысушылар өнер арқылы өз сезімі мен ойын жеткізіп, шығармашылық әлеуетін ашуға мүмкіндік алды.

Ұйымдастырушылардың айтуынша, әр адамның өз қабілетін танытуға мүмкіндігі бар. Ал бұл – қандай жағдайда да үміттің бар екенін көрсетеді.

#ҚҰҚЫҚ

Пробация есебіндегі азаматтарға амнистия қолданылуда

ЖИ

Облыста пробация есебінде тұрған азаматтарға амнистия талаптарына сәйкес жеңілдіктер қарастырылып, олардың қоғамға қайта бейімделуіне мүмкіндік беретін жұмыстар жүргізілуде.

ШҚО бойынша Қылмыстық-атқару жүйесі департаментінің Сол жағалау ауданы бөлімі амнистия талаптарын жүзеге асыру бағытында жүйелі жұмыстар жүргізуде. Бөлімнің есебінде 147 адам бар, оның ішінде 47 адамға қолданыстағы амнистияға сәйкес жеңілдік қарастырылды. 4 адам жазадан толық босатылса, қалған азаматтардың жазасы 1/3 және 1/4 бөлікке қысқартылмақ.

Бұл – заң талаптарына сай сотталған азаматтарға қоғамға қайта бейімделуге, өмірін оң арнаға бұруға мүмкіндік беретін маңызды шара. Бөлім басшысының міндетін атқарушы Гүлжан Мұхтарбекқызы амнистияның негізгі мақсаты тек жазаны жеңілдету емес, азаматтарға түзелуге және қо-

ғамға пайдалы өмірге оралуға мүмкіндік беру екенін атап өтті.

– Амнистия – мемлекет тарапынан көрсетілген сенім мен мүмкіндік. Бұл мүмкіндікті әр азамат дұрыс пайдаланып, заң талаптарын сақтап, қоғамға бейімделуге ұмтылуы қажет. Біздің басты міндетіміз – пробациялық бақылаудағы азаматтардың қайта құқық бұзбауына ықпал ету және олардың қалыпты өмірге оралуына қолдау көрсету, – деді Гүлжан Мұхтарбекқызы.

Амнистия талаптарының орындалуы әр азаматтың жеке ісі мен заңда белгіленген тәртіп негізінде қаралып, тиісті жұмыстар жүргізіліп жатыр. Бөлім қызметкерлері пробация есебіндегі азаматтарға құқықтық түсіндіру жұмыстарын жүргізіп, олардың қоғамға қайта бейімделуіне ықпал етуде.

Заңға құрмет жауапкершіліктен басталады. Ал берілген мүмкіндік оны дұрыс пайдаланған жағдайда ғана жаңа өмірге бастай алады.

#ЖОЛ ҚАУІПСІЗДІГІ

Мал иелеріне маңызды ескерту жасалды

depositphotos.com

Жолға шығып кеткен мал жол-көлік оқиғасына себеп болып, жүргізушілер мен басқа да жол қозғалысына қатысушылардың өмірі мен денсаулығына қауіп төндіруі мүмкін.

Әсіресе қараңғы уақытта және көлік қозғалысы қарқынды жолдарда қараусыз жүрген төрт түлік аса қауіпті.

«Заң және тәртіп» қағидаты аясында полиция мал иелеріне жануарларын қараусыз қалдырмай, олардың жайылымнан елді мекендерге және автомобиль жолдарына шы-

ғып кетпеуін қатаң бақылауды ескертеді.

Мал иелері төрт түлікті тиісті деңгейде күтіп-бағып, жаюды қамтамасыз етуге және олардың жолға шығып кетуіне жол бермейтін қажетті шараларды қабылдауға тиіс.

Жол бойында қараусыз жүрген малды байқаған жүргізушілер де барынша сақтық танытып, жылдамдықты төмендетіп, жол-көлік оқиғасының алдын алуы қажет.

Жол қауіпсіздігі – барша-мызға ортақ жауапкершілік. Жүргізушілердің қырағылығы мен мал иелерінің жауапкершілігі жолдағы қайғылы жағдайлардың алдын алуға мүмкіндік береді.

#ОҚИҒА

Ұшақта тәртіп бұзған жолаушы қоғамдық жұмысқа тартылды

depositphotos.com

Өскемен әуежайында көлік полицейлері ұшақ бортында қоғамдық тәртіпті бұзған мас жолаушыны рейстен түсірді.

24 тамызда Өскемен қаласының халықаралық әуежайында Алматы – Өскемен бағытындағы рейстен әуе кемесі командирінің актісі негізінде 35 жастағы Алматы тұрғыны түсірілген.

Рейс кезінде ұшақ биіктікке көтеріле бастағанда жолаушы қауіпсіздік белдігін тақпаған. Сонымен қатар бортта алкоголь ішіп, тамақ пен сусыннан қалған қоқысты әдейі салон ішіне шашқан.

Мас жолаушы экипаж мүшелерінің нұсқауларын орындамай, оларды балағаттаған. Сондай-ақ басқа жолаушыларға дерекі сөздер айтып, қоғамдық тәртіпті бұзуды жалғастырған. Ол рұқсатсыз орнынан тұрып, ұшақтың артқы бөлігіне өтіп, бос орындарға жайғасқан.

Тексеру барысында ер адамның бұған дейін бірнеше рет әкімшілік жауапкершілікке тартылғаны анықталды.

Осы құқық бұзушылықтарға байланысты көлік полицейлері заң аясында шара қабылдады. Өскемен қаласының әкімшілік құқық бұзушылықтар жөніндегі мамандандырылған соты ер адамды ұсақ бұзақылық жасағаны және қоғамдық орындарда қоқыс тастағаны үшін кінәлі деп таныды. Сот шешімімен оған 20 сағат мәжбүрлі қоғамдық жұмыс тағайындалды.

#ЗАҢ

Торт ішіндегі «тосынсый»: түрмеге телефондар кіргізбек болған

ШҚО бойынша ҚАЖД

Облыстағы қылмыстық-атқару жүйесі мекемесінің қызметкерлері сотталған адамға арналған торттың ішінен ұялы телефондар мен SIM-карталар салынған екі түйіншекті анықтады.

Қылмыстық-атқару жүйесі мекемесінің қызметкерлері тыйым салынған заттарды берудің ерекше тәсілін әшкереледі. Сотталған адамның туған күніне сыйлық ретінде әкелінген торт арқылы байланыс құралдарын жеткізуге әрекет жасалған.

Сәлемдемені тексеру кезінде қызметкер торттың ішінен қатты затты байқап қалған. Тексеру барысында одан бір түйіншек алынды. Целлофан пакетінің ішінен ұялы телефон мен ашылмаған қаптамадағы SIM-карта шықты.

Кейінгі тексеру кезінде дәл сондай тағы бір түйіншек анықталды. Оның ішінен де ұялы телефон мен жаңа SIM-карта табылды.

Мерекелік тәттінің ішіне жасырып, сотталған адамға тыйым салынған байланыс құралдарын беруге әрекет жасалған. Анықталған заттар тәркіленді. Қазіргі уақытта осы факті бойынша тексеру жүргізіліп, оқиғаның мән-жайы мен тыйым салынған заттарды беруге әрекет жасаған адамдар анықталуда, – деді ШҚО бойынша Қылмыстық-атқару жүйесі департаментінің ресми өкілі Салтанат Ожиканова.

#ҚҰҚЫҚБҰЗУШЫЛЫҚ

Мыңнан аса іс тіркелді

шқо пд

Облыста өткен «Құқықтық тәртіп» жедел-профилактикалық іс-шарасы барысында полиция қызметкерлері 1319 әкімшілік құқық бұзушылықты анықтады.

Төрт күн бойы тәртіп сақшылары қоғамдық қауіпсіздікті қамтамасыз ету мақсатында рейдтік іс-шаралар мен тексерулер жүргізіп, құқық бұзушылықтардың алдын алуға бағытталған жұмыстарды күшейтті.

Іс-шара барысында заңсыз айналымнан қару-жарақ пен оқ-дәрілер де тәркіленді. Атап айтқанда, атыс қаруын заңсыз сақтау бойынша 8 дерек тіркеліп, тегіс ұңғылы қаруға арналған 105 патрон алынды. Сонымен қатар 5 тегіс ұңғылы, 3 ойық ұңғылы және 1 суық қару – пышақ тәркіленді.

Әкімшілік құқық бұзушылықтардың арасында қоғамдық орындарда алкогольдік ішімдіктерді ішу және масаң күйде жүру фактілері көп. ҚР ӘҚБТК-нің 440-бабы бойынша 279 деректің жолы кесілді.

Бұдан бөлек, тіркеусіз немесе жеке басын куәландыратын құжаттарсыз жүрген 269 азамат әкімшілік жауапкершілікке тартылды.

Кәмелетке толмағандардың қауіпсіздігіне де ерекше назар аударылды. Түнгі уақытта ересектердің еріп жүруінсіз үйден тыс жүрген балаларға қатысты 121 дерек анықталды.

Жол қозғалысы қауіпсіздігі бағытында да бірқатар құқық бұзушылық тіркелді. Полиция қызметкерлері жаяу жүргіншілерге жол бермеудің 229, көлікті масаң күйде басқарудың 15, қарсы қозғалыс жолағына шығудың 10 және көлік басқару құқығынан айырылған адамның рөлге отыруына қатысты 8 фактіні анықтады.

Бетті әзірлеген –
Ержан ӘБІШ

ҚОҒАМДЫҚ ТЫҢДАУЛАР

«Иртыш ресайклинг» ЖШС Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің талаптарына сәйкес ашық жиналыс түрінде қоғамдық тыңдаулар өткізу туралы хабарлайды. Жобалық құжаттаманың атауы: Шығыс Қазақстан облысындағы №1614-ЕЛ лицензия учаскесінде қатты пайдалы қазбаларды барлау жоспарына әсер етуге экологиялық рұқсат алу үшін құжаттар материалдары. Әсер ету аймағы: Шығыс Қазақстан облысы, Күршім ауданы, Сарыөлең а. о., Бірлік а. Жұмыс жүргізу учаскесінің ауданы 38,58 км2 құрайды. Координаттар: 1. 48°36'00" се, 83°51'00"шб; 2. 48°37'00"се, 83°51'00"шб; 3. 48°37'00" се, 83°52'00"шб; 4. 48°38'00" се,83°52'00"шб; 5. 48°38'00" се, 83°56'00"шб;6. 48°39'00"се, 83°56'00"шб;7. 48°39'00" се, 84°00'00"шб;8. 48°38'00" се,84°00'00"шб; 9. 48°38'00" се, 84°02'00"шб;10. 48°37'00"се, 84°02'00"шб;11. 48°37'00" се, 83°54'00"шб;12. 48°36'00" се,83°54'00"шб.

Қоғамдық тыңдаулар 15.10.2026 жылы сағат 15:00-де Шығыс Қазақстан облысы, Күршім ауданы, Сарыөлең а.о., Сарыөлең а., Школьная к-сі, 14, ауылдық клуб ғимараты мекенжайы бойынша өтеді. Қоғамдық тыңдаулар аралас форматта өтеді (ашық жиналыс және ZOOM платформасында бейнеконференция). Қоғамдық тыңдауларға қатысу үшін мына сілтеме бойынша өту қажет: <https://us06web.zoom.us/j/81245459065?pwd=VL1CQH0mRSdj25fw4bmYu01fwbVNHKQk.1>.

Конференция идентификаторы: 812 4545 9065, кіру коды: 650077. Әкімдіктің келісімі бойынша және Бірлік ауылында қоғамдық тыңдаулар өткізу үшін тиісті ғимараттың болмауына байланысты Сарыөлең ауылының ауылдық клубында тыңдаулар жоспарланған. Бірлік аумақтық жағынан Сарыөлең ауылдық округіне жатады. Бірлік ауылының тұрғындары үшін қоғамдық тыңдауларға қатысу үшін көлік берілетін болады. Тіркеу талқылау басталғанға дейін 15 минут бұрын басталады. Интернет желісіне қосылу мүмкін болмаған жағдайда тыңдаулар офлайн режимінде өткізілетін болады.

Жобалық құжаттама пакетімен «Қоршаған орта мен табиғи ресурстардың жай-күйі туралы Ұлттық деректер банкі» порталында <https://ndbecology.gov.kz/>, «Қоғамдық тыңдаулар күнтізбесі» бөлімінде танысуға болады, сондай-ақ ЖАО сайтында «ШҚО Табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы» ММ е-portal.gov.kz «Қоғамдық тыңдау» бөлімінде: <https://www.gov.kz/memleket/entities/vko-tabigat?lang=ru>.

Барлық ескертулер және/немесе ұсыныстар қоғамдық тыңдаулар өткізілетін күнге дейін 3 жұмыс күнінен кешіктірмей «Қоршаған орта мен табиғи ресурстардың жай-күйі туралы Ұлттық деректер банкі» порталында, сондай-ақ Өскемен қаласы, К.Либкнехт көшесі, 19 мекенжайы бойынша «ШҚО Табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы» ММ қабылданады, тел.: 8 (7232) 25-70-82. Электрондық мекенжайы: d.babakanova@akimvko.gov.kz.

Қоғамдық тыңдауларды өткізу қағидаларына сәйкес ашық жиналысты өткізу мерзімі қоғамдық тыңдауларға қатысушылардың шешімі бойынша қатарынан бес жұмыс күніне дейін ұзартылады.

Ұсынылған қызметтің бастамашысы: «Иртыш ресайклинг» ЖШС, Қазақстан Республикасы, Астана қ., Есіл ауданы, Қабанбай батыр даңғылы, 7 ғимарат, 14 пәтер, БСН: 201140003227, e-mail: info.ertis@gmail.com, тел: +7 (777) 301-20-03.

Жобалық құжаттаманы әзірлеуші: «LegalEcologyConcept» ЖШС, Өскемен қ., 070002, м. Горький к-сі, 21, БСН: 211040029201, Тел.: +7 (777) 414-90-10, e-mail: toolec21@gmail.com.

Қосымша ақпаратты электрондық пошта арқылы алуға болады: toolec21@gmail.com және тел: +7 (777) 414-90-10.

ҚОҒАМДЫҚ ТЫҢДАУЛАР

17.09.2026 жылдан бастап «Элхон» ЖШС үшін, «Шығыс Қазақстан облысы Глубокое ауданында орналасқан Ертіс 2 кен орнында тас-қиыршық тас-құм қоспасын өндіруге арналған тау-кен жұмыстарын жою жоспары» жобасы бойынша 10 жұмыс күні ішінде талқылау нысанында қоғамдық тыңдаулар өткізіледі.

Жобалық құжаттармен танысуға, ескертулер мен ұсыныстар беру үшін Бірыңғай экологиялық порталда ndbecology.gov.kz «Жарияланған қоғамдық талқылаулар» бөлімінде болады.

Жобаға тапсырыс беруші – «Элхон» ЖШС, (БИН 040540002030). Мекенжайы: Шығыс Қазақстан облысы, Үлкен Нарын ауданы, Үлкен Нарын ауылдық округі, Үлкен Нарын ауылы, Таулы көшесі, 1-құрылыс, тел 8 (7232) 401 219, E-mail: elhon.2010@mail.ru;

Жергілікті атқарушы орган – «ШҚО Табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы» ММ тел.8(7232)25-73-20.

ҚОҒАМДЫҚ ТЫҢДАУЛАР

«Комбинат строительно-дорожных материалов» ЖШС 2026 жылғы 09 қазанда сағат 16:00-де Шығыс Қазақстан облысы, Өскемен қаласы, Степное ауылы, Школьная көшесі, 17 мекенжайы бойынша Степное негізгі мектебі-балабақша ғимаратында «Комбинат строительно-дорожных материалов» ЖШС үшін 2027-2036 жылдарға әсер етуге экологиялық рұқсат алу үшін материалдар (ЫӘТЕ) бойынша ашық жиналыс нысанында қоғамдық тыңдаулар өткізілетінін хабарлайды.

Қатысушыларды тіркеу жеке басын куәландыратын құжатты көрсеткен кезде жүзеге асырылады. Тіркеу талқылау басталғанға дейін 30 минут бұрын басталады.

Қоғамдық тыңдауларға ZOOM платформасында бейнеконференция байланысы арқылы онлайн режимінде қосылуға болады

<https://us05web.zoom.us/j/85645310265?pwd=iPTMxC5VsenTlJuckUbbBen1f0rPHs.1>

Конференция коды: 856 4531 0265

Қол жеткізу коды: 9P5KvF

Жобаға тапсырыс беруші: «Комбинат строительно-дорожных материалов» ЖШС, БСН 101140002964, тел +7(778)930-67-47. Кәсіпорынның заңды мекенжайы: 070000, Шығыс Қазақстан облысы, Өскемен қаласы, Бажов көшесі, 99/10 ғим., 7.

Әсер ету аймағы географиялық координаттар: 1) 49°59'17.9» с.е., 82°41'06.1» ш.б.; 2) 49°59'25.0» с.е., 82°41'25.4» ш.б.; 3) 49°59'13.8» с.е., 82°41'46.6» ш.б.; 4) 49°59'06.4» с.е., 82°41'36.3» ш.б.; 5) 49°59'01.3» с.е., 82°41'29.2» ш.б.

Жобаны әзірлеуші: «Альянс-Экология» ЖШС, Шығыс Қазақстан облысы, Өскемен қаласы, Виноградов көшесі, 9, тел 8(7232)753121, БСН 150440029379, e-mail: alliance-ecology2015@bk.ru, байланысушы тұлға: Дамир Галымович, 8(705)498-41-08.

Жергілікті атқарушы орган – «Шығыс Қазақстан облысының табиғи ресурстар және табиғатты пайдалануды реттеу басқармасы» мемлекеттік мекемесі, e-mail: d.babakanova@akimvko.gov.kz, тел 8(7232)257320.

Жоба бойынша құжаттама Қоршаған орта мен табиғи ресурстардың жай-күйі туралы ұлттық деректер банкі сайтында орналастырылған <https://hearings.ndbecology.gov.kz/Public/PubHearings/PublicHearingIndex> және ЖАО сайтында <https://www.gov.kz/memleket/entities/vko-tabigat?lang=ru>, «Қоғамдық тыңдау» бөлімінде.

Ақпарат алуға және құжаттардың көшірмесін көруге болатын электрондық пошта мекенжайы мен телефон нөмірі: e-mail: Tulpar.vko@mail.ru, alliance-ecology2015@bk.ru8(705)498-41-08.

ҚОҒАМДЫҚ ТЫҢДАУЛАР

Жобаның атауы: «TULPAR BV» ЖШС-нің I санаттағы құрылыс кірпішін өндіру нысаны үшін 2027-2036 жылдар кезеңіне қоршаған ортаға әсер етуге рұқсат алуға арналған құжаттама: НДВ, ПУО, ПЭК, ППМ.

Аумағына әсер ету: ШҚО, Өскемен қ., Бажов көшесі, 492/2 ғимарат. Учаскенің географиялық координаттары: т. 1) 50°01'0005»сш 82°32'5664»вд; т. 2) 50°00'5452»сш 82°33'0237»вд; т. 3) 50°00'4969»сш 82°32'5905»вд; т. 4) 50°00'5422»сш 82°32'5385»вд.

Қоғамдық тыңдаулар өткізілетін жері, күні және басталу уақыты: ШҚО, Өскемен қ., Славский жағалауы, 22 (Оралхан Бөкей атындағы орталық қалалық кітапхана), 20.10.2026 ж. сағат 10:00. Қатысушыларды тіркеу іс-шара басталғанға дейін 20 минут бұрын жеке куәлікті көрсету арқылы жүргізіледі.

Бастамашы: «TULPAR BV» ЖШС, БСН 171140030102, индексі 070009, ШҚО, Өскемен қ., Бажов көшесі, 492/2 ғимарат, тел.: 87057277984, e-mail: Birzhan.zhalkenov@mail.ru

Әзірлеуші: «Сынақ зертханасы «НПО «ВК-ЭКО» ЖШС, БСН 150940023506, индексі 070003, ШҚО, Өскемен қ., Потанин көшесі, 12-401, тел.: 8 (7232) 766222, e-mail: vk-eco@mail.ru

Құжаттармен танысу үшін Бірыңғай экологиялық порталға (БЭП) және жергілікті атқарушы органның (ЖАО) ресми интернет-ресурсына сілтеме, содан кейін жарияланған қоғамдық тыңдаулардың хаттамалары:

<https://hearings.ndbecology.gov.kz/> «Қоршаған орта және табиғи ресурстар жай-күйінің ұлттық деректер базасы» ақпараттық жүйесінде: «Ашық отырыстар» бөлімі;

<https://www.gov.kz/memleket/entities/vko-tabigat/activities/directions?lang=ru>

«Шығыс Қазақстан облысының табиғи ресурстар және табиғатты пайдалануды реттеу басқармасы» мемлекеттік мекемесінің «Қоғамдық тыңдаулар» бөлімі.

Материалдар бойынша қосымша ақпарат, электрондық пошта мекенжайлары:

Birzhan.zhalkenov@mail.ru vk-eco@mail.ru телефоны: +77057277984, +7778502343.

Қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органның электрондық мекенжайы мен пошталық мекенжайы: ЖАО «ШҚО табиғи ресурстар және табиғатты пайдалануды реттеу басқармасы» ММ d.babakanova@akimvko.gov.kz, ШҚО, Өскемен қ., Б. Керімбаев көшесі, 19, тел 8 (7232) 25-73-20.

Мүдделі жұртшылықтың ескертулері мен ұсыныстары жалпы жиналыс өткізілетін күнге дейін 3 жұмыс күнінен кешіктірмей қабылданады.

Тыңдауларға қатысу үшін сілтеме бойынша өтіңіз: <https://us05web.zoom.us/j/89289587633?pwd=635UrEe0icmtb3u2lnxb8VJDLVQYb.1>

Конференция идентификаторы: 89289587633Кіру коды: vcs93Q

МҰРАГЕРЛЕР ІЗДЕЛУДЕ

■ **Оспанбаев Абетпек** (08.07.1945 жылы туған) 09.11.2020 жылы қайтыс болғаннан кейін мұра ашылды. Мұрагерлер мен мүдделі тұлғалар хабарландыру жарияланған күннен бастап Зайсан ауданының нотариусы А. Т. Кумарбековаға Зайсан қаласы Д. Қонаев көшесі №45 ғимарат мекенжайы бойынша жүгінуі тиіс. Телефон: 8-775-988-11-99.

ҚОҒАМДЫҚ ТЫҢДАУЛАР

«Иртыш ресайклинг» ЖШС Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің талаптарына сәйкес ашық жиналыс түрінде қоғамдық тыңдаулар өткізу туралы хабарлайды.

Жобалық құжаттаманың атауы: Шығыс Қазақстан облысындағы №1581-ЕЛ лицензия учаскесінде қатты пайдалы қазбаларды барлау жоспарына әсер етуге экологиялық рұқсат алу үшін құжаттар материалдары.

Әсер ету аймағы: Шығыс Қазақстан облысы, Күршім ауданы, Абай а.о., Теректібұлақ а. Жұмыс жүргізу учаскесінің ауданы 27,22 км2 құрайды. Координаттар: 1. 48°38'00" се, 84°04'00"шб; 2. 48°41'00"се, 84°04'00"шб; 3. 48°41'00" се, 84°08'00"шб; 4. 48°38'00" се,84°08'00"шб.

Қоғамдық тыңдаулар 15.10.2026 жылы сағат 11:00-де Шығыс Қазақстан облысы, Күршім ауданы, Абай а. о., Теректібұлақ ауылы, Мектеп көшесі, 6, ауылдық клуб ғимараты мекенжайы бойынша өтеді. Қоғамдық тыңдаулар аралас форматта өтеді (ашық жиналыс және ZOOM платформасында бейне конференция).

Қоғамдық тыңдауларға қатысу үшін мына сілтеме бойынша өту қажет: <https://us06web.zoom.us/j/82785175562?pwd=53ju7BejBd97VaYe9LnCbCti887Maa.1.Konференция идентификаторы: 827 8517 5562, кіру коды: 565871>.

Тіркеу талқылау басталғанға дейін 15 минут бұрын басталады. Интернет желісіне қосылу мүмкін болмаған жағдайда тыңдаулар офлайн режимінде өткізілетін болады.

Жобалық құжаттама пакетімен «Қоршаған орта мен табиғи ресурстардың жай-күйі туралы Ұлттық деректер банкі» порталда <https://ndbecology.gov.kz/>, «Қоғамдық тыңдаулар күнтізбесі» бөлімінде танысуға болады, сондай-ақ ЖАО сайтында «ШҚО Табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы» ММ е-portal.gov.kz «Қоғамдық тыңдау» бөлімінде: <https://www.gov.kz/memleket/entities/vko-tabigat?lang=ru>.

Барлық ескертулер және/немесе ұсыныстар қоғамдық тыңдаулар өткізілетін күнге дейін 3 жұмыс күнінен кешіктірмей «Қоршаған орта мен табиғи ресурстардың жай-күйі туралы Ұлттық деректер банкі» порталда, сондай-ақ Өскемен қаласы, К.Либкнехт көшесі, 19 мекенжайы бойынша «ШҚО Табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы» ММ қабылданады, тел.: 8 (7232) 25-70-82. Электрондық мекенжайы: d.babakanova@akimvko.gov.kz.

Қоғамдық тыңдауларды өткізу қағидаларына сәйкес ашық жиналысты өткізу мерзімі қоғамдық тыңдауларға қатысушылардың шешімі бойынша қатарынан бес жұмыс күніне дейін ұзартылады.

Ұсынылған қызметтің бастамашысы: «Иртыш ресайклинг» ЖШС, Қазақстан Республикасы, Астана қ., Есіл ауданы, Қабанбай батыр даңғылы, 7 ғимарат, 14 пәтер, БСН: 201140003227, e-mail: info.ertis@gmail.com, тел: +7 (777) 301-20-03.

Жобалық құжаттаманы әзірлеуші: «LegalEcologyConcept» ЖШС, Өскемен қ., 070002, м. Горький к-сі, 21, БСН: 211040029201, Тел. +7 (777) 414-90-10, e-mail: toolec21@gmail.com.

Қосымша ақпаратты электрондық пошта арқылы алуға болады: toolec21@gmail.com және тел: +7 (777) 414-90-10.

ҚОҒАМДЫҚ ТЫҢДАУЛАР

Қоғамдық тыңдаулар ашық отырыс нысанында өткізіледі:

1. «Элхон» ЖШС үшін «Шығыс Қазақстан облысы Глубокое ауданында орналасқан Ертіс 2 кен орнында тас-қиыршық тас-құм қоспасын өндіруге арналған тау-кен жұмыстары жоспарының» қоршаған ортаға әсерін бағалау.

2. **2026 жылы 07 қазан сағат 11:00-де** ШҚО, Глубокое ауданы, Ертіс а.о., Прапорщиков а., Школьная к-сі, 20 үй (әкімдік) мекенжайы бойынша **қоғамдық тыңдаулар** өткізіледі;

Тапсырыс беруші – «Элхон» ЖШС, (БИН 040540002030). Мекенжайы: Шығыс Қазақстан облысы, Үлкен Нарын ауданы, Үлкен Нарын ауылдық округі, Үлкен Нарын ауылы, Таулы көшесі, 1-құрылыс, тел 8 (7232) 401219, E-mail: elhon.2010@mail.ru;

3. Әзірлеуші «GEO VOSTOK» ЖШС, (БИН 211040015757). Мекенжайы: ШҚО, Өскемен қ., Қазыбек би даң., 18-25. тел 8(778)-778-09-17, E-mail: baysu.too@mail.ru.

4. Жобалық құжаттама <https://hearings.ndbecology.gov.kz/>, ақпараттық жүйеде «Қоғамдық тыңдаулар» бөлімінде орналастырылған;

Қосымша ақпаратты тапсырыс берушінің – elhon.2010@mail.ru электронды мекенжайы бойынша, 8 (7232) 401219 телефоны бойынша алуға болады;

Мүдделі жұртшылықтың ескертулері мен ұсыныстары қоғамдық тыңдаулар өтетін күнге дейін 3 жұмыс күнінен кешіктірмей мына мекенжайлар бойынша қабылданады: ndbecology.gov.kz, d.babakanova@akimvko.gov.kz. ТРБ почтасына.

5. Әсер ету аймағы:

Географиялық координаттар:

р/н №	Ш.б.	С.Е.
1	82° 26' 00»	50° 2' 00»
2	82° 26' 16,96»	50° 2' 00»
3	82° 26' 13,59»	50° 1' 50,99»
4	82° 26' 6,61»	50° 1' 45,63»
5	82° 26' 6,61»	50° 1' 42,52»
6	82° 26' 00»	50° 1' 42,52»

Тыңдауларға қатысу үшін сілтеме бойынша өту қажет <https://us05web.zoom.us/j/2137154444?pwd=YOM2t6nCB3jSvla6XiOLVi3B79GYnjr.1&omn=88439697169>

Конференция идентификаторы: 213 715 4444, Күпия сөз: 12345678

Тіркеу талқылау басталғанға дейін 10 минут бұрын жеке куәлікті көрсеткен кезде басталады.

**ЖАРНАМА БӨЛІМІНІҢ
ТЕЛЕФОНЫ: 8 777 23 97 682,
ЭЛЕКТРОНДЫ ПОШТА:
MARKETING@ALTAINNEWS.KZ**

«ALTAI-NEWS» МЕДИА-ОРТАЛЫҒЫ

«DIDAR» ГАЗЕТІНІҢ

**PDF-НҰСҚАСЫНА ЖАЗЫЛУ
БАСТАЛҒАНЫН ХАБАРЛАЙДЫ!**

Электронды нұсқаны өз e-mail поштаңызға алу үшін бірнеше қарапайым қадам жасау қажет:

1) QR-кодты сканерлеңіз немесе интернет-браузер арқылы www.didargazeti.kz сайтына өтіңіз.

2) didargazeti.kz сайтындағы «Газетке жазылу» бөліміне кіріп, ұсынылған үш нұсқаның бірін таңдаңыз:

12 АЙҒА,

6 АЙҒА,

3 АЙҒА

DIDAR

Магазин

DIDAR газеті 12 айға
жазылу
6000,00 ₸
В корзину

DIDAR газеті 6 айға жазылу
3000,00 ₸
В корзину

DIDAR газеті 3 айға жазылу
1850,00 ₸
В корзину

Егер сіз тек соңғы нөмірін сатып алғыңыз келсе, didargazeti.kz сайтының басты бетінде

«PDF ЭЛЕКТРОНДЫ ГАЗЕТ» батырмасын басып, ұсынылған нұсқалардың бірін таңдаңыз.

Егер сіз электрондық нұсқамен бірге газеттің қағаз нұсқасын да алғыңыз келсе, тапсырыс рәсімдеу кезінде пошта мекенжайыңызды, тегіңізді көрсетіп, «ТАПСЫРЫСЫҢЫЗҒА ЕСКЕРТПЕ ҚОСЫҢЫЗ» батырмасын басыңыз. Ашылған терезеге «Қағаз нұсқаны менің пошта мекенжайыма жеткізу» деп жазыңыз.

ҚОҒАМДЫҚ ТЫҢДАУЛАР

«Железобетонный комбинат» ЖШС Экологиялық кодексі талаптарына сәйкес ашық жиналыс түрінде қоғамдық тыңдау өткізілетіндігін хабарлайды.

1. Жоба құжаттамасының атауы: «Железобетонный комбинат» ЖШС үшін әсер етуге рұқсат алу үшін материалдар.
2. Әсер аумағы: ҚР, ШҚО, Өскемен қ., Абай д., 150. Учаскенің координаталары:
1) 49°50'20»С82°38'35»В
2) 49°59'33»С82°39'57»В
3) 49°59'30»С82°39'9»В
4) 49°59'26»С82°39'11»В
5) 49°59'18»С82°38'55»В
6) 49°59'15»С82°38'40»В

3. Қоғамдық тыңдау 2026 жылдың 12 қазан сағат 10.00-де ҚР, ШҚО, Өскемен қ., Абай д., 150, кәсіпорын ғимаратында өтеді.

Қоғамдық тыңдау ZOOM платформасында бейнеконференция арқылы онлайн режимінде өткізілетін болады.

Қоғамдық тыңдауға қатысу үшін мына

сілтеме бойынша өту қажет:

<https://us05web.zoom.us/j/659i4LHXwW7JLVUTTuRjVVPyIA.1>

Конференцияны сәйкестендіруші 859 6230 2603.

Қолжетімдік коды: GmC2um.

4. Жоспарланған қызметтің бастамашысы: «Железобетонный комбинат» ЖШС, БСН 010340000498. Мекенжайы: 070006, Қазақстан Республикасы, ШҚО, Өскемен қаласы, Абай даңғылы, 150, тел. 8 (7232) 78-48-39, 78-48-32, e-mail: zhbkb@mail.ru.

5. Әзірлеуші: «Лаборатория-Атмосфера» ЖШС. БСН 181600077570. Мекенжайы: 070003, Қазақстан Республикасы, Шығыс Қазақстан облысы, Өскемен қ., Потанин к., 35, телефоны 8(7232) 76-70-39, 8 (777) 783 54 60, e-mail uklab_ecolog@mail.ru.

6. Әсер етуге рұқсат алу материалдарын <https://ndbecology.gov.kz/> экологиялық порталында, сондай-ақ ШҚО табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасының

<https://www.gov.kz/memleket/entities/vko-tabigat?lang=kk> сайтында танысуға болады.

7. Жоспарланған қызмет, қоғамдық тыңдау өткізуге туралы қосымша ақпаратты, сондай-ақ жоспарланған қызметке қатысу бар құжаттардың көшірмелерін мына мекенжайлар бойынша алуға болады: «Железобетонный комбинат» ЖШС, БСН 010340000498. Мекенжайы: 070006, Қазақстан Республикасы, ШҚО, Өскемен қаласы, Абай даңғылы, 150, тел. 8 (7232) 78-48-39, 78-48-32, e-mail: zhbkb@mail.ru; «Лаборатория-Атмосфера» ЖШС, Қазақстан Республикасы, ШҚО, Өскемен қ., Потанин к-сі, 35, телефоны 8(7232) 76-70-39, 8 (777) 783 54 60, e-mail uklab_ecolog@mail.ru.

8. Ескертулер мен ұсыныстар қоғамдық тыңдау өткізуден 3 күннен кеш емес мерзімде мына мекенжайлар бойынша қабылданады: электрондық – d.babakanova@akimvko.gov.kz; пошталық – Қазақстан Республикасы, ШҚО, Өскемен қ., Б.Керімбаев к., 19. Телефоны 8(7232)25-73-20.

Жұлдыз-жорамал (7 – 13 қыркүйек)

ТОҚТЫ Тоқтылар үшін қозғалысқа, жаңа жоспарларға және маңызды шешімдерге толы болады. Аптаның басында бұрын аяқталмай қалған бірнеше жұмысты ретке келтіруге тура келеді. Бәрін қатар орындауға тырыспаған жөн.

ТОРПАҚ Торпақтар үшін бұл апта тыныштық пен тұрақтылықты қалпына келтіруге мүмкіндік береді. Соңғы уақытта көп ойландырған мәселелердің біріне нақты шешім табуыңыз мүмкін. Аптаның алғашқы күндері өзіңізге тым көп міндет жүктемеген дұрыс.

ЕГІЗДЕР Белсенді әрі ақпаратқа бай апта күтіп тұр. Жаңа адаммен танысып, қызықты әңгімелерге қатысуыңыз мүмкін. Сізге келетін ақпараттың ішінде болашағыңызға пайдалы бір жаңалық болуы ықтимал, сондықтан айналаңыздағы өзгерістерге мұқият болыңыз.

ШАЯН Шаяндар үшін апта отбасы, жақын адамдар және ішкі тыныштық мәселелерімен байланысты болады. Соңғы уақытта өзіңізге аз уақыт бөліп жүрген болсаңыз, осы аптада демалысқа көңіл бөлу маңызды. Жақын адамыңыздың қолдауы сізге күш береді.

АРЫСТАН Апта ортасында бұрынғы еңбегіңіздің нәтижесін байқауыңыз мүмкін. Біреуден мақтау немесе күтпеген қолдау естуіңіз ықтимал. Қаржы мәселесінде жағдай жаман емес, бірақ көңіл-күйге байланысты қымбат зат сатып алудан сақ болған жөн.

БИКЕШ Жаңа апта тәртіп пен жоспарлауға қолайлы болады. Қыркүйектің алғашқы күндерінде сіз көптеген ұсақ мәселелерді ретке келтіріп, алдағы апталарға нақты жоспар құра аласыз. Бұрын назардан тыс қалған бір істің маңызын түсінуіңіз мүмкін.

ТАРАЗЫ Таразылар үшін бұл апта қарым-қатынас пен келісімдерге бай болады. Бір адаммен маңызды сөйлесу өткізіп, бұрын түсініксіз болған жағдайға анықтық енгізуіңіз мүмкін. Кейбір Таразылар үшін ескі таныстық қайта жаңғыруы ықтимал.

САРЫШАЯН Сарышаяндарды маңызды өзгерістерге дайындық кезеңі күтіп тұр. Бір қарағанда қарапайым болып көрінетін оқиға кейін үлкен шешім қабылдауға себеп болуы мүмкін. Сондықтан ұсыныстар мен жаңа мүмкіндіктерді бірден жоққа шығармаңыз.

МЕРГЕН Мергендерге жаңа әсерлер мен қозғалыс әкеледі. Сапар, жаңа орта немесе бұрын кездеспеген адамдармен танысу ықтималдығы жоғары. Бір қарапайым кездесу сізге қызықты идея немесе пайдалы байланыс сыйлауы мүмкін.

ТАУЕШКІ Тауешкілер үшін бұл апта еңбек пен нәтижеге бағытталады. Сіз өзіңізге нақты мақсат қойып, соған қарай біртіндеп қозғала бастайсыз. Бұрын ұзақ уақыт шешілмей келген мәселе бойынша нақты қадам жасауға тура келеді.

СУҚҰЙҒЫШ Жұмыста қалыптасқан тәртіпті өзгертуге немесе жаңа әдіс қолдануға мүмкіндік туады. Сіздің ерекше ойлау қабілетіңіз айналаңыздағыларға ұнауы мүмкін. Өзіңіз болудан қорықпаңыз – сіздің ерекшелігіңіз осы аптада артықшылыққа айналады.

БАЛЫҚ Балықтар үшін ішкі өзгерістерге толы болады. Сіз соңғы уақытта жасаған таңдауларыңызды қайта қарап, алдағы мақсатыңыз туралы көбірек ойлануыңыз мүмкін. Бұл – өзіңізді сынайтын емес, өзіңізді түсінетін уақыт.

БАҚ-тың меншік иесі:

«ALTAI-NEWS» медиа-орталығы» ЖШС

«DIDAR» газеті Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігі Ақпарат комитетінде тіркеліп, 2025 жылғы 26 наурыздағы №KZ11VPY00115455 куәлігі берілген. «DIDAR» газеті – ҚР Президенті грантының және Қазақстан журналистика академиясы «Алтын жұлдыз» сыйлығының иегері. Мекенжай: 070003, Өскемен қаласы, Гоголь көшесі, 36.

«ALTAI-NEWS» медиа-орталығы» ЖШС бас директоры
Арсений ДҮЙСЕНОВ

Контент-редактор
Айжанат БАҚЫТҚЫЗЫ

Қабылдау бөлмесі:
тел: 8(7232)75-17-97

Жарнама бөлімі:
8-777-239-76-82,
8(7232) 75-28-22,
e-mail: marketing@altaynews.kz

«DIDAR» газетінің сайты:
www.didargazeti.kz
+7 777 239 7682

Жарияланған материалдардағы пікір редакциянікімен сәйкес келмеуі мүмкін. Редакция тапсырысымен жазылмаған материалдар үшін қаламақы төленбейді. 5 белгісі қойылған материалдар коммерциялық негізде жарияланады. Материалдарды редакцияның келісімінсіз көшіріп басуға тыйым салынады.

Газет
«Дом печати» ЖШС-нің баспаханасында басылды. Павлодар облысы, Павлодар қаласы, Астана көшесі, 143.

Көлемі 6
баспа табақ.
Газет аптасына
бір рет шығады.
Таралымы 3700
Тапсырыс №36

21000125790822>